

Promemorians huvudsakliga innehåll

I denna promemoria behandlas vissa frågor om ersättning vid oljeskador som orsakas genom utsläpp från tankfartyg. Regler om ersättning för sådana skador finns redan i dag i 10 kap. sjölagen (1994:1009) och i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden. Dessa bestämmelser grundar sig dels på 1992 års internationella konvention om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja, dels på 1992 års internationella konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja. Sverige är part i båda konventionerna.

Ersättning för oljeskador betalas enligt dessa regler i första hand av ägaren av det tankfartyg från vilket det skadeorsakande oljeutsläppet har skett. Fartygsägarens ansvar är begränsat till ett belopp som bestäms av fartygets bruttotonnage. En skadelidande som inte kunnat få full ersättning från fartygsägaren kan få ytterligare ersättning från 1992 års oljeskadefond. Sammanlagt finns enligt båda dessa steg ett belopp om 203 miljoner särskilda dragningsrätter (cirka 2,3 miljarder kr) tillgängligt för ersättning till skadelidande.

Vid en diplomatkonferens i den Internationella sjöfartsorganisationen i maj 2003 antogs 2003 års protokoll till 1992 års internationella konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja. Genom protokollet upprättas 2003 års kompletterande oljeskadefond. Den kompletterande oljeskadefonden skall tillhandahålla ersättning när den ersättning som betalas av fartygsägaren och 1992 års oljeskadefond inte räcker till full täckning av

skadorna. Sammanlagt kommer enligt dessa tre steg ett belopp om 750 miljoner särskilda dragningsrätter (cirka 8,2 miljarder kr) att finnas tillgängligt för ersättning åt skadelidande som drabbas av oljeskador.

I promemorian föreslås att Sverige skall tillträda 2003 års fondprotokoll. Vidare föreslås att lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden ersätts av en ny lag om ersättning från de internationella oljeskadefonderna. Promemorian innehåller också förslag till de övriga lagändringar som föranleds av ett tillträde till 2003 års fondprotokoll.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Innehåll

Promemorians huvudsakliga innehåll	1
1 Författningsförslag	7
1.1 Förslag till lag om ersättning från de internationella oljeskadefonderna	7
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:1083) om uppgiftsskyldighet rörande mottagande av olja	10
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall	13
1.4 Förslag till lag om ändring i sjölagen (1994:1009)	15
2 Ärendet	17
3 Gällande bestämmelser om ansvarighet och ersättning för oljeskador	19
3.1 Internationella regler	19
3.2 Den svenska regleringen	21
4 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention	25

4.1	Bakgrunden till 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention.....	25
4.2	Det huvudsakliga innehållet i 2003 års fondprotokoll.....	27
5	Frågor om ett svenskt tillträde till 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention	39
5.1	Skall Sverige tillträda 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention?	39
5.2	Hur skall 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention införlivas med svensk rätt?	47
6	Lagändringar vid ett svenskt tillträde till 2003 års fondprotokoll	49
6.1	En ny lag om ersättning från de internationella oljeskadefonderna	49
6.1.1	Oljeskadefondernas regressrätt.....	52
6.1.2	Erkännande och verkställighet av domar mot den kompletterande oljeskadefonden.....	55
6.2	Lagändringar i övrigt.....	58
6.2.1	Skyldigheten att lämna uppgifter om mottagen olja.....	58
6.2.2	Lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.....	59
6.2.3	Sjölagen (1994:1009)	61
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	63
8	Ekonomiska och andra konsekvenser	65
9	Författningskommentar	69

9.1	Förslaget till lag om ersättning från de internationella oljeskadefonderna	69
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1975:1083) om uppgiftsskyldighet rörande mottagande av olja	77
9.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall	78
9.4	Förslaget till lag om ändring i sjölagen (1994:1009).....	80
	2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention	81
	Resolution om en översyn av det internationella ansvarighets- och ersättningssystemet för oljeskador	122
	Bestämmelserna i 2003 års fondprotokoll	124

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ersättning från de internationella oljeskadefonderna

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § Som lag här i landet skall gälla originaltexterna av

1. bestämmelserna i artiklarna 1–13 och 36 ter i den i London den 27 november 1992 antagna konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja, med de ändringar som har gjorts genom den i Internationella sjöfartsorganisationen den 18 oktober 2000 antagna resolutionen om ändringar i konventionens ansvarsbelopp (1992 års fondkonvention), och

2. bestämmelserna i artiklarna 1–12, 15 och 18 i det i London den 16 maj 2003 antagna protokollet till 1992 års fondkonvention (2003 års fondprotokoll).

Detta gäller dock inte till den del bestämmelserna uteslutande reglerar de fördragsslutande staternas inbördes förpliktelser.

Originaltexterna skall ha samma giltighet. Den engelska originaltexten av 1992 års fondkonvention i angivna delar samt av resolutionen och 2003 års fondprotokoll i angivna delar finns tillsammans med svenska översättningar intagna som bilaga 1–4 till denna lag.

Oljeskadefondernas regressrätt

2 § Ett belopp som 1992 års internationella oljeskadefond har betalat i ersättning enligt artikel 4 i 1992 års fondkonvention eller som 2003 års kompletterande oljeskadefond har betalat enligt artikel 4 i 2003 års fondprotokoll, får respektive fond kräva åter av en person som anges i 10 kap. 4 § andra stycket a, b eller e–g sjölagen (1994:1009) endast under de förutsättningar som anges i dessa lagrum. I övrigt får fonderna kräva åter ett belopp som de har betalat i ersättning av någon annan än fartygsägaren eller dennes garant endast i den utsträckning som följer av 25 § första stycket lagen (1927:77) om försäkringsavtal.

Behörig domstol

3 § Talan om ersättning för en skada genom förorening, som enligt artikel 7.1 eller 7.3 i 1992 års fondkonvention eller enligt artikel 7 i 2003 års fondprotokoll får tas upp i Sverige, väcks vid den domstol som enligt 21 kap. 5 § sjölagen (1994:1009) är behörig att ta upp en talan mot fartygets ägare i anledning av samma olycka.

Underrättelse om rättegång

4 § I fråga om underrättelser som avses i artikel 7.6 i 1992 års fondkonvention och i artikel 7.1 i 2003 års fondprotokoll skall bestämmelserna i 14 kap. 12 och 13 §§ rättegångsbalken om kungörande av rättegång tillämpas.

Erkännande och verkställighet av dom

5 § Vid verkställighet enligt artikel 8 i 1992 års fondkonvention av en dom i ett mål om ersättning för skada genom förorening tillämpas 21 kap. 6 § sjölagen (1994:1009).

Bestämmelserna i 21 kap. 6 § sjölagen gäller också vid verkställighet enligt artikel 8 i 2003 års fondprotokoll av en dom i mål om ersättning för skada genom förorening. Har domen meddelats av en domstol i en stat som är bunden av rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, gäller dock detta endast om en tillämpning av förordningen skulle innebära att erkännande och verkställighet vägras i större utsträckning än som följer av 21 kap. 6 § sjölagen.

Beräkningsenheter

6 § I artiklarna 4 och 12 i 1992 års fondkonvention samt i artikel 4 i 2003 års fondprotokoll avses med beräkningsenheter de av Internationella valutafonden använda särskilda dragningsrätterna.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Genom lagen upphävs lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden.

2. I fråga om händelser som har inträffat före ikraftträdandet skall äldre lag tillämpas.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:1083) om uppgiftsskyldighet rörande mottagande av olja

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (1975:1083) om uppgiftsskyldighet rörande mottagande av olja skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Med olja avses i denna lag råolja och eldningsolja.

*Med råolja avses varje flytande kolväteblandning som förekommer i naturligt tillstånd i jorden, oberoende av om den är behandlad för att bli *tjänlig* för transport. I uttrycket *inbegripes* också råoljor från vilka vissa destillationsprodukter har avlägsnats (ibland benämnda "topped crudes") eller till vilka har tillsatts vissa destillationsprodukter (ibland benämnda "spiked crudes") eller "reconstituted crudes").*

Med eldningsolja avses tunga destillat eller restar av råolja eller blandningar av sådana produkter, som är avsedda för användning som bränsle för framställning av värme eller kraft och som är av en kvalitet som motsvarar den som den 18 december 1971 av American

Föreslagen lydelse

1 §

I denna lag avses med

olja: råolja och eldningsolja,

*råolja: varje flytande kolväteblandning som förekommer i naturligt tillstånd i jorden, oberoende av om den är behandlad för att bli *lämplig* för transport och råoljor från vilka vissa destillationsprodukter har avlägsnats (ibland benämnda "topped crudes") eller till vilka har tillsatts vissa destillationsprodukter (ibland benämnda "spiked crudes" eller "reconstituted crudes"),*

eldningsolja: tunga destillat eller rester av råolja eller blandningar av sådana produkter, som är avsedda för användning som bränsle för framställning av värme eller kraft och som är av en kvalitet som motsvarar den som den 18 december 1971 av American

Society for Testing and Materials betecknades eldningsolja nr 4 (beteckning D 396-69) eller tjockare.

Society for Testing and Materials betecknades eldningsolja nr 4 (beteckning D 396-69) eller tjockare,

1971 års fondkonvention: den i Bryssel den 18 december 1971 antagna konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja,

1992 års fondkonvention: den i London den 27 november 1992 antagna konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja,

2003 års fondprotokoll: det i London den 16 maj 2003 antagna protokollet till 1992 års fondkonvention.

2 §¹

Den som under ett visst kalenderår i en svensk hamn eller i en annan i Sverige belägen anläggning har tagit emot sammanlagt mer än 150 000 ton olja som har transporterats sjöledes till hamnen eller anläggningen skall senast den 1 mars året därpå lämna Sjöfartsverket uppgifter om den *oljemängd*

Den som under ett visst kalenderår i en svensk hamn eller i en annan i Sverige belägen anläggning har tagit emot sammanlagt mer än 150 000 ton olja som har transporterats sjöledes till hamnen eller anläggningen, skall senast den 1 mars året därpå lämna Sjöfartsverket uppgifter om den *mottagna*

¹ Senaste lydelse 1995:1083 (jfr 1996:11).

som han har tagit emot.

Med olja som har transporterats sjöledes till anläggningen jämföres olja som har transporterats till anläggningen från utlandet på annat sätt än sjöledes, om oljan dessförinnan har varit föremål för sjötransport och inte därefter har tagits emot i en hamn eller anläggning belägen i en stat, som har tillträtt *den i Bryssel den 18 december 1971 avslutade konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja eller som har tillträtt 1992 års ändringsprotokoll till konventionen.*

oljemängden.

Med olja som har transporterats sjöledes till anläggningen jämföres olja som har transporterats till anläggningen från utlandet på annat sätt än sjöledes, om oljan dessförinnan har varit föremål för sjötransport och inte därefter har tagits emot i en hamn eller anläggning belägen i en stat, som har tillträtt

- a) 1971 års fondkonvention,
 - b) 1992 års fondkonvention
- eller
- c) 2003 års fondprotokoll.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall² skall ha följande lydelse.

Bilaga³

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande	Tillämplig internationell överenskommelse
---	---

Internationella organ	Fysiska personer
-----------------------	------------------

18 Internationella oljeskadefonden, 1992 års internationella oljeskadefond och 2003 års internationella kompletterande oljeskadefond

Konventionen den 18 december 1971 om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja, konventionen den 27 november 1992 om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja och protokollet

² Lagen omtryckt 1994:717.

³ Senaste lydelse 2002:621 (jfr 2002:622).

*den 16 maj 2003 till
denna konvention.*

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

1.4 Förslag till lag om ändring i sjölagen (1994:1009)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 11 § och rubriken närmast före 10 kap. 11 § sjölagen (1994:1009) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

Ersättning från 1992 års internationella oljeskadefond *Ersättning från de internationella oljeskadefonderna*

11 §⁴

Om rätt till ersättning från 1992 års internationella oljeskadefond finns bestämmelser i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden.

Om rätt till ersättning från 1992 års internationella oljeskadefond och 2003 års internationella kompletterande oljeskadefond finns bestämmelser i lagen (2004:000) om ersättning från de internationella oljeskadefonderna.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

⁴ Senaste lydelse 1995:1081 (jfr 1996:11).

2 Ärendet

I Sverige regleras rätten till ersättning för skador som har orsakats av oljeutsläpp från tankfartyg och vissa så kallade kombinationsfartyg dels i 10 kap. sjölagen (1994:1009), dels i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden. Dessa regler bygger på bestämmelserna i två internationella överenskommelser.

Den ena överenskommelsen är 1992 års internationella konvention om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja (1992 års ansvarighetskonvention)⁵, som trädde i kraft den 30 maj 1996.

Den andra överenskommelsen är 1992 års internationella konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja (1992 års fondkonvention)⁶. Också denna konvention trädde i kraft den 30 maj 1996.

Enligt 1992 års ansvarighetskonvention är ägare av oljetankfartyg strikt men begränsat ansvariga för oljeskador. Kompletterande ersättning betalas av 1992 års internationella

⁵ Benämningen avser 1969 års internationella konvention om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja i dess lydelse enligt ett år 1992 avslutat ändringsprotokoll. 1969 års ansvarighetskonvention och 1992 års ändringsprotokoll finns publicerade i Sveriges internationella överenskommelser, SÖ 1975:46 respektive SÖ 1995:20. Angående terminologin, se artikel 11 i 1992 års ändringsprotokoll.

⁶ Benämningen avser 1971 års internationella konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja i dess lydelse enligt ett år 1992 avslutat ändringsprotokoll. 1971 års fondkonvention och 1992 års ändringsprotokoll finns publicerade i Sveriges internationella överenskommelser, SÖ 1975:43 respektive SÖ 1995:19. Angående terminologin, se artikel 27 i 1992 års ändringsprotokoll.

oljeskadefond enligt bestämmelserna i 1992 års fondkonvention. Även fondens ansvarighet är begränsad.

Vid en diplomatkonferens anordnad av den Internationella sjöfartsorganisationen (International Maritime Organization, IMO) den 12–16 maj 2003 i London antogs ett protokoll till 1992 års fondkonvention. Genom detta upprättas en internationell kompletterande oljeskadefond. Protokollet i dess engelska lydelse jämte en översättning till svenska som har gjorts i Justitiedepartementet finns i *bilaga 1*. En vid diplomatkonferensen antagen resolution om översyn av det internationella ansvarighets- och ersättningsystemet i svensk översättning gjord i Justitiedepartementet har intagits som *bilaga 2*. En redogörelse för de enskilda artiklarna i protokollet finns i *bilaga 3*.

I denna promemoria föreslås att Sverige skall tillträda 2003 års fondprotokoll. Samtidigt presenteras förslag till de lagändringar som nödvändiggörs av ett svenskt tillträde till fondprotokollet.

I ärendet har förekommit överläggningar med företrädare för ansvariga ministerier och departement i Danmark, Finland och Norge. Viss information har också inhämtats från 1971 respektive 1992 års internationella oljeskadefond.

3 Gällande bestämmelser om ansvarighet och ersättning för oljeskador

3.1 Internationella regler

Internationella överenskommelser med regler om ersättning för skador som orsakats genom utsläpp från oljetankfartyg har funnits sedan slutet av 1960-talet. 1969 antogs en internationell konvention om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja (1969 års ansvarighetskonvention). Denna konvention kompletterades 1971 med en internationell konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja (1971 års fondkonvention). Under 1984 antogs ändringsprotokoll till de båda konventionerna, men protokollen har aldrig trätt i kraft. År 1992 antogs nya ändringsprotokoll till vardera konventionen: 1. 1992 års protokoll till 1969 års ansvarighetskonvention och 2. 1992 års protokoll till 1971 års fondkonvention.

De båda protokollen från 1992 skapade två helt nya internationella konventioner: 1992 års internationella konvention om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja (1992 års ansvarighetskonvention) respektive 1992 års internationella konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja (1992 års fondkonvention). Sverige ratificerade konventionerna den 25 maj 1995 och de trädde därefter i kraft den 30 maj 1996.

I det följande lämnas en översiktlig redogörelse för innehållet i 1992 års konventioner. För en mer fullständig bild av ansvarighets- och ersättningssystemet hänvisas framförallt till

prop. 1994/95:169 Ändrade regler om ersättningsansvaret för oljeskador till sjöss.

I denna promemoria används ordet "ansvarsbelopp" som ett samlingsbegrepp för begränsningsbeloppen enligt 1992 års ansvarighetskonvention och för den beloppsgräns som gäller i fråga om den ersättning som kan betalas enligt 1992 års fondkonvention.

Ansvarighetskonventionen är tillämplig på oljeskador som har orsakats genom utsläpp av beständig olja från tankfartyg och som uppkommer i en konventionsstats territorium, inbegripet territorialhavet, och i exklusiv ekonomisk zon. Skadeståndsansvaret är kanaliserat till ägaren av det fartyg som släppt ut den skadegörande oljan. Ansvaret är strikt, det vill säga fartygsägaren är ansvarig oberoende av uppsåt eller oaktsamhet. Ägaren är fri från ansvar i vissa speciella situationer, bland annat om skadan beror på en krigshändelse eller på sabotage av utomstående. Ansvarigheten är begränsad till ett belopp som bestäms av fartygets bruttotonnage (bruttodräktighet), beräknat enligt bestämmelserna i 1969 års internationella skeppsmättningskonvention. Det högsta begränsningsbelopp som kan komma i fråga för en fartygsägare uppgår sedan den 1 november 2003 till 89 770 000 särskilda dragningsrätter (SDR), det vill säga drygt 900 miljoner kr. Rätten till ansvarsbegränsning går emellertid förlorad om fartygsägaren själv har orsakat skadan uppsåtligen eller av grov oaktsamhet och med insikt om att skadan sannolikt skulle uppstå.

Ägaren av ett tankfartyg som transporterar mer än 2 000 ton beständig olja som last är skyldig att täcka sitt ansvar enligt konventionen med försäkring eller annan ekonomisk säkerhet. En skadelidande har rätt att rikta sina ersättningsanspråk direkt mot fartygsägarens försäkringsgivare eller den som annars ställt säkerhet för fartygsägarens ansvar.

Genom *fondkonventionen* har 1992 års Internationella oljeskadefond upprättats. Oljeskadefonden betalar kompletterande ersättning till de skadelidande som inte har kunnat få full ersättning enligt ansvarighetskonventionen. En situation då

inträde av fonden är påkallat är när skadornas omfattning överskrider det begränsningsbelopp som gäller för fartygsägarens ansvarighet.

Den högsta sammanlagda ersättning som kan betalas i anledning av en och samma olycka enligt ansvarighetskonventionen och fondkonventionen uppgår sedan den 1 november 2003 till 203 miljoner SDR, cirka 2,3 miljarder kr. Fondens ansvarighet är begränsad till skillnaden mellan detta belopp och vad som har betalats av fartygsägaren eller dennes försäkringsgivare enligt ansvarighetskonventionen.

De ekonomiska medel som 1992 års internationella oljeskadefond behöver för att fullgöra sina uppgifter tillförs den genom att avgifter läggs på sjötransporterad råolja eller tjock eldningsolja. Avgift skall betalas av envar fysisk och juridisk person som i en stat som är medlem i oljeskadefonden under ett kalenderår har tagit emot mer än 150 000 ton olja av angivet slag. Skyldigheten att lämna oljeskadefonden underlag om mängden mottagen olja och vilka som har mottagit den åvilar de stater som är medlemmar i fonden.

Fonden har sitt säte i London. Dess löpande verksamhet sköts av ett sekretariat under ledning av en direktör. Fondens högsta organ är församlingen ("Assembly") och utgörs av fondens medlemsstater. Medlem i fonden är varje stat som är part i 1992 års fondkonvention. Inom oljeskadefonden finns även en verkställande kommitté ("Executive Committee"), som består av 15 medlemsstater valda av församlingen. Kommitténs främsta uppgift är att besluta i frågor om skadereglering.

Den 1 januari 2004 var 84 stater samtidigt parter i både 1992 års ansvarighetskonvention och fondkonvention.

3.2 Den svenska regleringen

Sverige är som redan har nämnts part i 1992 års ansvarighetskonvention och fondkonvention.

Ansvarighetskonventionen har införlivats med svensk rätt genom 10 kap. sjölagen (1994:1009)⁷. Sjölagens bestämmelser överensstämmer naturligtvis med bestämmelserna i ansvarighetskonventionen. Vissa av bestämmelserna i 10 kap. har emellertid gjorts tillämpliga också i fråga om oljeutsläpp från andra fartyg än tankfartyg. Detta innebär att ägaren av till exempel ett torrlastfartyg som släpper ut bunkerolja är strikt ansvarig för de skador oljan orsakar i Sverige eller i svensk ekonomisk zon. Fartygsägaren har i dessa fall rätt att begränsa sitt ansvar enligt reglerna om globalbegränsning i 9 kap. sjölagen.

Fondkonventionen har införlivats med svensk rätt genom att vissa av dess bestämmelser enligt lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden skall gälla som svensk lag.⁸

Skyldigheten att lämna den internationella oljeskadefonden de uppgifter som den behöver för beräkning av avgifter till fonden åvilar som tidigare har nämnts de stater som är parter i 1992 års fondkonvention. För Sverige fullgörs denna skyldighet genom Sjöfartsverkets försorg på grundval av uppgifter som verket får från oljemottagarna. Skyldigheten att förse Sjöfartsverket med dessa uppgifter regleras i lagen (1975:1083) om uppgiftsskyldighet rörande mottagande av olja.

För en närmare beskrivning av den svenska lagstiftningen hänvisas till den tidigare nämnda prop. 1994/95:169.

10 kap. sjölagen och lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden ändrades senast i samband med att Sverige godkände två inom IMO antagna resolutioner varigenom ansvarsbeloppen enligt 1992 års ansvarighetskonvention och fondkonvention höjdes med drygt 50 % till de nivåer som omnämns i föregående avsnitt. Dessa höjningar trädde i kraft den 1 november 2003.⁹ En redogörelse för

⁷ Se lagen (1995:1081) om ändring i sjölagen (1994:1009) och förordningen (1996:11) om ikraftträdande av lagen (1995:1081) om ändring i sjölagen (1994:1009) och viss följdlagstiftning.

⁸ Se lagen (1995:1082) om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden och den i föregående not angivna förordningen.

⁹ Lagen (2002:610) om ändring i sjölagen (1994:1009), lagen (2002:611) om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden samt

ändringarna finns i prop. 2001/02:139 Höjda ansvarsbelopp vid oljeskador till sjöss.

förordningen (2003:189) om ikraftträdande av lagen (2002:610) om ändring i sjölagen (1994:1009) och lagen (2002:611) om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden.

4 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention

4.1 Bakgrunden till 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention

Det internationella ansvarighets- och ersättningssystem som skapats av 1992 års konventioner, och före dem av 1969 års ansvarighetskonvention och 1971 års fondkonvention, har tjänat sitt syfte väl. I merparten av de olyckor som har inträffat under de nästan 30 år det internationella ansvarighets- och ersättningssystemet har varit i kraft, har de skadelidande fått full ersättning inom rimlig tid.

Vid vissa olyckor har emellertid ansvarsbeloppen visat sig vara otillräckliga. Att denna situation kunde uppkomma var man medveten om redan vid tillkomsten av konventionerna. Upphovsmännen till konventionerna valde att inte rangordna olika skadetyper utan bestämde att alla skadetyper skall anses likvärdiga vid tillämpningen av konventionerna. Man önskade emellertid inte heller ha en ordning som medförde att den, eller de, som var först med att framställa sina krav skulle kunna ta i anspråk hela ansvarsbeloppet på bekostnad av övriga skadelidande. Mot denna bakgrund innehåller 1971 respektive 1992 års fondkonvention en bestämmelse, som innebär att om skadorna överstiger det tillgängliga ansvarsbeloppet skall ersättningarna sättas ned proportionellt för alla skadelidande. Såvitt gäller 1992 års ansvarighetskonvention återspeglas denna likabehandlingsprincip i reglerna om fördelning av fartygsägarens begränsningsfond (artikel V.4 i 1992 års ansvarighetskonvention).

Detta innebär i praktiken att när osäkerhet råder om skadornas totala omfattning beslutar oljeskadefonderna att tills vidare bara betala ut en på visst sätt reducerad ersättning för varje styrkt fordran. Dessa beslut omprövas sedan regelbundet.

I de fall där de skadelidande har drabbats av en preliminär nedsättning av ersättningen utvecklar sig skadebilden förhoppningsvis på ett sådant sätt att full ersättning kan betalas. Detta har dock inte alltid varit fallet. Vid sådana tillfällen har de skadelidande alltså också slutligt fått sin ersättning reducerad.

I vissa olyckor har det förekommit att utbetalning av full ersättning varit möjlig enbart för att vissa grupper av skadelidande har valt att inte driva sina anspråk för att på så sätt motverka att andra skadelidande drabbas av en minskad ersättning. Om det är en stat som håller tillbaka sina i och för sig berättigade anspråk innebär det att kostnaderna för skadorna sannolikt får stanna på staten i stället för att – som när ansvarsbeloppen räcker till – bäras av de branscher som enligt ansvarighets- och ersättningssystemet står risken för skada.

Ett sätt att komma till rätta med de nu beskrivna problemen vore naturligtvis att höja ansvarsbeloppen. Redan beslutade höjningar, senast de som beskrivs i avsnitt 3.1 och 3.2, har emellertid på goda grunder befarats inte vara tillräckliga vid alla olyckor. Detta har blivit tydligt vid olyckan med tankfartyget *Prestige* i november 2002.

För att snabbt åstadkomma en lösning på problemen med otillräckliga ansvarsbelopp beslutade sig parterna i 1992 års fondkonvention därför för att utöka det befintliga ansvarighets- och ersättningssystemet med ett tredje ersättningssteg i form av en internationell kompletterande oljeskadefond. Ett arbete med denna inriktning inleddes under våren 2001 i en särskild arbetsgrupp inom 1992 års internationella oljeskadefond. I arbetsgruppens uppgifter ingår i övrigt att se över olika delar av ansvarighets- och ersättningssystemet.

Ungefär samtidigt som diskussionerna om en kompletterande internationell oljeskadefond inleddes hade Europeiska gemenskapens kommission presenterat ett förslag till en europeisk

oljeskadefond, KOM(2000)802 slutlig. Denna fond skulle enligt förslaget tillhandahålla kompletterande ersättning vid oljeskador som uppkom i europeiska vatten. EU:s medlemsstater delade kommissionens uppfattning om behovet av förbättrade möjligheter till ersättning, men ansåg det lämpligare och mer ändamålsenligt att bygga vidare på det redan kända och väl fungerande internationella ansvarighets- och ersättnings-systemet. En gemensam inriktning med denna innebörd antogs vid ett rådsmöte i juni 2001, det vill säga under det svenska ordförandeskapet. Sedan dess har kommissionens förslag inte varit föremål för överläggningar mellan medlemsstaterna.

Arbetet med att utveckla regler för den kompletterande oljeskadefonden överflyttades efter en tid till IMO. Arbetet i denna organisation avslutades med en internationell konferens under tiden 12–16 maj 2003 som resulterade i antagandet av 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention (2003 års fondprotokoll).

4.2 Det huvudsakliga innehållet i 2003 års fondprotokoll

2003 års fondprotokoll innehåller i 31 artiklar bestämmelser om bland annat tillämpningsområde, kompletterande ersättning, preskription, avgifter, organisation och förvaltning. Nedan lämnas en redogörelse för protokollets huvudsakliga innehåll. Protokollets samtliga bestämmelser återges i bilaga 1. En utförlig genomgång av bestämmelserna presenteras i bilaga 3.

Förhållandet till 1992 års ansvarighetskonvention och fondkonvention

Som redan framgått av den tidigare redovisningen skapas genom 1992 års ansvarighetskonvention och fondkonvention ett internationellt ansvarighets- och ersättningssystem för oljeskador. Systemet verkar i princip i två steg och det finns därför en stark koppling mellan de båda konventionerna. 2003 års

protokoll till 1992 års fondkonvention är avsett att fungera som ett komplement till detta ansvarighets- och ersättningsystem genom att utgöra dess tredje steg.

2003 års fondprotokoll är som tidigare angivits ett självständigt instrument. Denna självständighet kan emellertid sägas vara begränsad. Fondprotokollet kan nämligen bara tillträdas av de stater som är parter i 1992 års fondkonvention (artikel 19.3 i fondprotokollet). Dessutom är dispositionen i 2003 års fondprotokoll i stort sett densamma som i 1992 års fondkonvention. Ytterligare bevis för den nära kopplingen mellan de båda instrumenten är att flera av bestämmelserna i 2003 års fondprotokoll är hämtade från 1992 års fondkonvention och i många fall har konventionens bestämmelser inkorporerats med fondprotokollet.

Upprättandet av 2003 års kompletterande oljeskadefond

Genom artikel 2 i protokollet upprättas en internationell kompletterande fond från vilken ersättning skall kunna betalas för oljeskador. Fonden benämns 2003 års internationella kompletterande oljeskadefond ("The International Oil Pollution Compensation Supplementary Fund, 2003"). Fonden är en juridisk person och besitter rättskapacitet samt är partshabil.

2003 års kompletterande oljeskadefonds uppgifter

Den kompletterande oljeskadefonden har till uppgift att betala ersättning till skadelidande som inte har kunnat få full ersättning enligt bestämmelserna i 1992 års fondkonvention på grund av att skadorna överstiger, eller riskerar att överstiga, ansvarsbeloppet i den konventionen, det vill säga 203 miljoner SDR.

Den kompletterande oljeskadefonden kommer att betala ersättning enbart för styrkta fordringar (artikel 4.1 och 4.4). Med "styrkt fordran" ("established claim") avses ett krav som har godkänts av 1992 års oljeskadefond eller godtagits som

ersättningsgillt av behörig domstol genom avgörande som är bindande för 1992 års oljeskadefond (artikel 1.8). Den kompletterande oljeskadefonden kommer inte att göra någon egen bedömning av om ett krav är i och för sig ersättningsgillt.

Detta innebär bl.a. dels att en skadelidande inte kan rikta krav direkt mot den kompletterande fonden, dels att en skadelidande vid avslag på ett krav mot 1992 års oljeskadefond inte kan vända sig med sitt anspråk till den kompletterande oljeskadefonden för att försöka få det tillgodosett därifrån.

Nära förknippad med frågan om den kompletterande oljeskadefondens funktion är frågan om när fonden skall börja verkställa betalningar för framställda anspråk. Ett viktigt syfte med tillskapandet av den kompletterande oljeskadefonden har ju varit att komma till rätta med de problem som den temporära, och i vissa fall slutliga, nedsättning av ersättningen som 1992 års oljeskadefond måste besluta om vid vissa olyckor (se avsnitt 4.1) för med sig. I 2003 års fondprotokoll föreskrivs därför att den kompletterande oljeskadefonden skall betala ersättning från den tidpunkt vid vilken församlingen i 1992 års oljeskadefond har bestämt att det sammanlagda värdet av de styrkta fordringarna överstiger, eller riskerar att överstiga, det sammanlagda ansvarsbeloppet enligt fondkonventionen, och att, som en följd av detta, endast en reducerad ersättning skall betalas till de skadelidande (artikel 5). Det ankommer sedan på församlingen i den kompletterande oljeskadefonden att fatta nödvändiga beslut i fråga om den kompletterande ersättningen. Om det senare visar sig att skadorna ryms inom det ansvarsbelopp som gäller för 1992 års oljeskadefond får en reglering ske fonderna emellan (jfr artikel 9.2).

För att underlätta för skadelidande anses ett anspråk som riktas mot 1992 års oljeskadefond också som ett anspråk mot 2003 års kompletterande oljeskadefond (artikel 6).

Ansvarsbeloppet

Tillsammans med 1992 års konventioner tillhandahålls genom fondprotokollet ett belopp på 750 miljoner SDR (artikel 4.2 a), drygt 8 miljarder kr. Detta är en markant höjning i förhållande till den nivå som gäller enligt 1992 års fondkonvention, 203 miljoner SDR.

Beloppet 750 miljoner SDR var ett starkt önskemål främst från EU-staterna. Beloppet motsvarar värdet av 1 miljard euro i december 2002 då EU:s transportministrar uttalade att målet skulle vara att den kompletterande oljeskadefondens ansvarsbelopp skulle uppgå till 1 miljard euro.

Även den kompletterande oljeskadefondens ansvar är alltså begränsat. Ansvarsbeloppet kan förutses vara fullt tillräckligt i det övervägande antalet olyckor som kan inträffa i framtiden. Det går emellertid inte att bortse från att en olycka någon gång kan få en sådan omfattning att inte heller detta belopp är tillräckligt för att ge full ersättning till de skadelidande. Det har därför ansetts önskvärt att också den kompletterande oljeskadefonden i ett sådant fall har möjlighet att sätta ned ersättningen för alla ersättningsberättigade (jfr avsnitt 4.1). Detta innebär alltså att om skadornas totala omfattning överstiger 750 miljoner SDR skall ersättningen till envar skadelidande sättas ned proportionellt (artikel 4.3).

Preskription

Rätten till ersättning enligt 1992 års ansvarighetskonvention och 1992 års fondkonvention går förlorad om inte talan om anspråket väcks inom tre år från skadans uppkomst, dock senast inom sex år från skadehändelsen.

Preskriptionen avbryts således genom att talan väcks. Ett anspråk framställt utom rätta har inte preskriptionsavbrytande verkan. I fråga om anspråk mot 1992 års oljeskadefond skall noteras att preskriptionen också avbryts om en underrättelse till fonden om rättegång mellan den skadelidande och fartygsägaren

har gjorts inom treårsfristen (artikel 6 jämförd med artikel 7.6 i 1992 års fondkonvention).

Också rätten till ersättning från den kompletterande oljeskadefonden kan preskriberas. Det har dock ansetts rimligt att en skadelidande inte skall behöva bevaka preskriptionstiden gentemot två organisationer, särskilt som ett anspråk mot 1992 års oljeskadefond också anses som ett anspråk mot 2003 års kompletterande oljeskadefond (artikel 6.2). Ett krav mot den kompletterande oljeskadefonden preskriberas därför endast om kravet är preskriberat i förhållande till 1992 års oljeskadefond (artikel 6.1). En preskriptionsavbrytande åtgärd mot 1992 års fond har också denna verkan i förhållande till 2003 års kompletterande fond.

En rätt till ersättning från den kompletterande oljeskadefonden kan emellertid gå förlorad utan hinder av att kravet inte är preskriberat, se nedan angående artikel 15.

Behörig domstol samt erkännande och verkställighet av domar

Genom artikel 7 i 2003 års fondprotokoll inkorporeras vissa av domsrättsreglerna i artikel 7 i 1992 års fondkonvention. Av detta följer bland annat att talan mot den kompletterande oljeskadefonden skall väckas vid domstol i den stat där oljeskadan uppkom. Vidare innebär regleringen bland annat att den kompletterande oljeskadefonden skall kunna intervensera i en tvist mellan en skadelidande och fartygsägaren eller dennes försäkringsgivare.

Frågor om domstols behörighet omfattas till följd av rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I-förordningen) av gemenskapens exklusiva behörighet. De regler som upptas i artikeln avviker på vissa punkter från förordningen. Vid överläggningar i rådet har medlemsstaterna emellertid enat sig om att den specialreglering som fondprotokollet innebär i dessa frågor bör ges företräde framför förordningen, detta främst på

grund av önskvärdheten av att ha likalydande behörighetsregler i 1992 års konventioner och i 2003 års fondprotokoll.

En dom mot 2003 års kompletterande oljeskadefond skall, när den blivit verkställbar i ursprungsstaten och där vunnit laga kraft, erkännas och verkställas i varje fördragsslutande stat på samma villkor som anges i artikel X i 1992 års ansvarighetskonvention (artikel 8.1). Detta innebär att erkännande och verkställighet skall vägras om domen har erhållits genom svikligt förfarande eller om svaranden inte hade fått skäligt rådrum och en rimlig möjlighet att föra sin talan.

Bryssel I-förordningen innehåller också regler om erkännande och verkställighet av domar. Således har gemenskapen också på detta område förvärvat exklusiv behörighet. Ett viktigt mål för EU-staterna vid diplomatkonferensen var att fondprotokollet skulle göra det möjligt att tillämpa Bryssel I-förordningen i fråga om erkännande och verkställighet av domar på ersättning från 2003 års kompletterande oljeskadefond. Detta önskemål har tillgodosetts på så sätt att de fördragsslutande staterna får tillämpa särskilda regler för erkännande och verkställighet, förutsatt dock att reglerna har som effekt att domar erkänns och verkställs minst i samma utsträckning som enligt huvudregeln (artikel 8.2).

Bryssel I-förordningen kommer endast att tillämpas vid erkännande och verkställighet i en EU-stat av en dom som har meddelats av en domstol i en annan EU-stat inom ramen för de villkor som artikel 8.2 ställer upp. I övrigt kommer fondprotokollets bestämmelser att tillämpas, det vill säga i de fall då domen har givits eller begärts erkänd eller verkställd i en annan stat än i en EU-stat samt när Bryssel I-förordningens regler medför att erkännande och verkställighet vägras.

I avsnitt 5.1 behandlas följden av EG:s behörighet på detta område för medlemsstaternas tillträde till fondprotokollet.

En närmare redogörelse för Bryssel I-förordningen finns i prop. 2001/02:146 Verkställighet av utländska domar på privaträttens område.

Finansieringen av 2003 års kompletterande oljeskadefond

De medel som 2003 års kompletterande oljeskadefond behöver för att fullgöra sina åligganden skall tillföras den genom att avgifter läggs på sjötransporterad olja som tas emot i de stater som är parter i 2003 års fondprotokoll.

Skyldigheten att betala avgifter till den kompletterande oljeskadefonden regleras i artiklarna 10 och 11. Dessa bestämmelser bygger på artiklarna 10 och 12 i 1992 års fondkonvention. Avgiftsskyldigheten åvilar således envar som under ett kalenderår har tagit emot mer än 150 000 ton avgiftspliktig olja i en fördragsslutande stat. När det gäller avgiftssystemet i övrigt hänvisas till prop. 1973:140 s. 109 f. och 145 samt till prop. 1994/95:169 s. 37.

Med "avgiftspliktig olja" avses råolja och eldningsolja (artikel 1.7 i 2003 års fondprotokoll jämförd med artikel 1.3 i 1992 års fondkonvention).

Avgiftssystemet enligt 1992 års fondkonvention och 2003 års fondprotokoll bygger på tanken att oljemottagarna skall betala samma avgift per ton mottagen olja. Vid tillkomsten av 1992 års fondkonvention diskuterades främst på initiativ från Japan frågan om att bestämma en övre gräns för de avgifter en stats avgiftsskyldiga skall betala till fonden. Detta ledde till en övergångsbestämmelse enligt vilken ett lands oljemottagare inte skulle behöva svara för mer än 27,5 procent av oljeskadefondens behov av årsavgifter (artikel 36 ter i 1992 års fondkonvention). Se till det anförda prop. 1994/95:195 s. 42 f.

Denna diskussion uppkom också vid utarbetandet av 2003 års fondprotokoll. Även denna gång var det Japan som förde frågan på tal med hänvisning till de mycket höga ansvarsbelopp som övervägdes. Den japanska delegationen förklarade att landets regering troligen inte var beredd att överväga ett tillträde till 2003 års fondprotokoll om det inte möjliggjorde en begränsning av de avgifter ett lands avgiftspliktiga skulle vara skyldiga att betala till denna fond. Motivet för denna uppfattning var naturligtvis att oljemottagarna i Japan svarar för den överlägset största delen av avgifterna till 1992 års oljeskadefond och

kommer att göra det också till 2003 års kompletterande oljeskadefond. Såvitt gäller 1992 års oljeskadefond svarade Japan år 2001 för drygt 20 % av behovet av årsavgifter. Vid ett medlemskap i den kompletterande oljeskadefonden kommer andelen, åtminstone till en början, att bli högre än så för Japan.

Den bestämmelse om begränsning av avgiftsskyldigheten som upptagits i fondprotokollet, artikel 18, har artikel 36 ter i 1992 års fondkonvention som förebild. Bestämmelsen innebär att de avgifter som en stats avgiftspliktiga skall betala till den kompletterande oljeskadefonden inte får överstiga 20 % av fondens behov av avgifter (artikel 18.1 och 18.2). Överskrids denna andel skall den överskjutande delen fördelas mellan de avgiftsskyldiga i övriga protokollsstater till lika del så att fondens fastställda behov av avgifter kan tillgodoses (artikel 18.3). Begränsningssystemet skall vara i kraft till dess att mängden olja som tas emot i protokollsstaterna uppgår till 1 miljard ton. Systemet kan dock längst vara i kraft till dess att 10 år har förflutit från protokollets ikraftträdande (artikel 18.4).

En nyhet i förhållande till 1992 års fondkonvention är att det införs en regel enligt vilken det i varje stat skall anses ha tagits emot minst 1 miljon ton avgiftspliktig olja (artikel 14). Detta innebär således att avgifter kommer att tillföras den kompletterande oljeskadefonden från alla stater som är medlemmar i fonden. Om den sammanlagda mängd olja som tas emot i en fördragsslutande stat understiger 1 miljon ton övergår de skyldigheter enligt fondprotokollet som skulle ha åvilat en oljemottagare på staten, till den del olja inte tas emot av någon person i den staten i sådan mängd att avgiftsskyldighet föreligger för denne enligt artikel 10 (artikel 14.2). I de stater där ingen olja tas emot eller olja tas emot i mängder som inte överstiger 150 000 ton för någon mottagare, innebär detta att staten blir ensam avgiftsbetalare.

Tanken bakom denna bestämmelse är att förmånen av det extra skydd som den kompletterande oljeskadefonden innebär bör motsvaras av en viss ekonomisk insats från alla medlemsstater. Förhoppningen är också att bestämmelsen skall bidra till

att medlemsstaterna i fonden vårdar ersättningsordningen genom att iaktta de övriga förpliktelser som åläggs dem enligt fondprotokollet (jfr nedan).

Skyldigheten att lämna uppgifter om mottagen olja till den kompletterande oljeskadefonden

Precis som för 1992 års oljeskadefond är det av avgörande vikt för den kompletterande oljeskadefonden att fastställandet och uttaxeringen av avgifter till fonden grundas på korrekta uppgifter om den mängd avgiftspliktig olja som tas emot i fondstaterna.

Enligt 2003 års fondprotokoll är det protokollsstaterna som är ansvariga för att den kompletterande oljeskadefonden förses med uppgifter om mängden mottagen olja (artikel 13). Den rapportering som sker enligt 1992 års fondkonvention skall emellertid också anses innefatta rapportering till den kompletterande oljeskadefonden (artikel 13.1 i fondprotokollet jämförd med artikel 15 i 1992 års fondkonvention). Härigenom besparas staterna och de avgiftsskyldiga oljemottagarna visst arbete. Om det inte tas emot olja i avgiftsgrundande kvantiteter i en fondstat skall den staten rapportera om det förhållandet (artikel 15.1).

Ett problem som både 1971 års oljeskadefond och 1992 års oljeskadefond har ställts inför är att vissa fondstater inte fullgör sina skyldigheter att inrapportera mängden mottagen olja till respektive fond. I takt med att fler stater anslutit sig till ersättningssystemet har detta problem ökat. Detta är mycket otillfredsställande, särskilt som brister i rapporteringen kan medföra att avgiftsberäkningarna blir felaktiga. Det har ansetts angeläget att dessa problem inte förs över till den kompletterande oljeskadefonden, inte minst för att den kommer att hantera ansevärd belopp. Konsekvenserna av att avgiftsberäkningen grundas på ett bristfälligt underlag kan bli betydande för de oljemottagare som påförs avgifter. I syfte att åstadkomma en hög rapporteringsmoral hos de stater som tillträder 2003 års fondprotokoll har det ansetts viktigt att

protokollet möjliggör någon form av sanktion mot den stat som brister i detta hänseende.

Efter att ha övervägt flera alternativ enade sig staterna om att införa en bestämmelse enligt vilken ersättning kan vägras för skador som uppkommit i en stat som inte har fullgjort sin rapporteringsskyldighet (artikel 15).

Av bestämmelsen följer att ingen ersättning tills vidare skall betalas av den kompletterande oljeskadefonden till skadelidande i den försumliga staten (artikel 15.2). Om bristen inte har läkts inom ett år från det att förhållandet har påtalats skall ersättningen vägras permanent (artikel 15.3). Av bestämmelsen framgår att det är alla skadelidande i den försumliga staten som nekas ersättning och således inte bara staten i fråga. De skadelidandes medborgarskap eller hemvist tillmäts ingen betydelse.

Ändring av ansvarsbeloppen

2003 års fondprotokoll innehåller i likhet med 1992 års ansvarighetskonvention och fondkonvention ett förenklat förfarande för ändring av ansvarsbeloppen (artikel 24). Förfarandet bygger i allt väsentligt på bestämmelserna i dessa konventioner och för en närmare beskrivning av detta kan hänvisas till prop. 1994/95:195 s. 40–41.

Förfarandet för ändring av ansvarsbeloppen enligt 2003 års fondprotokoll avviker dock på några punkter från förfarandena enligt 1992 års ansvarighetskonvention och fondkonvention.

Den första avvikelserna gäller den första tidpunkt vid vilken ändringar enligt det förenklade förfarandet får övervägas. Enligt 2003 års protokoll gäller en tid om tre år från dess ikraftträdande medan 1992 års konventioner föreskriver fem år från konventionens ikraftträdande (artikel 24.6 a i 2003 års protokoll).

Den andra avvikelserna gäller gränsen för hur stora ändringar som kan göras enligt det förenklade förfarandet. Taket för höjningen på sex procent per år skall beräknas från och med den

31 juli 2003 och till dagen då IMO:s juridiska kommittés beslut om höjningen träder i kraft (artikel 24.6 b i 2003 års protokoll). Enligt 1992 års konventioner finns ingen sluttidpunkt angiven.

Ytterligare avvikelser gäller i fråga om tiderna för när ett beslut om höjning skall anses ha godtagits respektive träda i kraft. Enligt fondprotokollet har dessa angivits till tolv månader efter dagen för underrättelse enligt bestämmelsens fjärde punkt respektive tolv månader efter den dag då beslutet ansågs godtaget (artikel 24.7 och 24.8). Enligt 1992 års ansvarighetskonvention och fondkonvention gäller i båda fallen en tid om 18 månader.

Dessa avvikelser i förhållande till 1992 års konventioner har stor betydelse för det förenklade ändringsförfarandet som därmed kommer att kunna utnyttjas oftare och för att besluta större höjningar än vad som är fallet med förfarandet enligt 1992 års ansvarighetskonvention och fondkonvention.

Den kompletterande oljeskadefondens organisation och förvaltning

Den kompletterande oljeskadefonden är organiserad och förvaltas på samma sätt som 1992 års oljeskadefond. Den kommer således att ha en församling, som kan inrätta underordnade organ, och ett sekretariat under ledning av en direktör (artikel 16). Det förutsätts att de båda fonderna kan ha ett gemensamt sekretariat och en gemensam direktör (artikel 17).

Ikraftträdande

2003 års protokoll träder i kraft tre månader efter den dag då åtta stater har uttryckt sin vilja att bli bundna av protokollet och IMO:s generalsekreterare har underrättats av direktören för 1992 års internationella oljeskadefond att de personer som enligt artikel 10 i fondprotokollet skulle vara skyldiga att betala avgifter till fonden under närmast föregående kalenderår har tagit emot

sammanlagt minst 450 miljoner ton avgiftspliktig olja (artikel 21). Det bör påpekas att en stat som tillträder protokollet är skyldig att i samband därmed förse IMO:s generalsekreterare med information om mängden mottagen avgiftspliktig olja, och vilka som mottagit oljan, under föregående kalenderår och årligen därefter till dess att 2003 års fondprotokoll träder i kraft (artikel 20).

5 Frågor om ett svenskt tillträde till 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention

5.1 Skall Sverige tillträda 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention?

Förslag: Sverige skall tillträda 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention.

Skälen för förslaget

Inledning

Som har påtalats i avsnitt 4.2 har EG exklusiv behörighet i frågor som gäller domstols behörighet samt erkännande och verkställighet av domar. Fondprotokollets regler på dessa områden påverkar förordningen. Medlemsstaterna kan därför enligt EG-domstolens rättspraxis inte utan vidare tillträda 2003 års fondprotokoll. I förevarande fall möjliggör inte protokollet att EG tillträder detta. Dess behörighet måste därför utövas genom medlemsstaterna. För detta ändamål förelade kommissionen rådet den 9 september 2003 ett förslag till radsbeslut med bemyndigande för medlemsstaterna att i gemenskapens intresse tillträda 2003 års fondprotokoll (KOM[2003]534 slutlig). Den 2 mars 2004 antog den Europeiska unionens råd – med Europaparlamentets samtycke – ett beslut som innebär bland annat att medlemsstaterna

bemyndigas att i EG:s intresse tillträda 2003 års fondprotokoll. Beslutet innebär också att medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att inom rimlig tid och om möjligt före den 30 juni 2004 uttrycka sitt samtycke till att bli parter i 2003 års fondprotokoll.

Rådets beslut innebär ingen skyldighet för medlemsstaterna att tillträda 2003 års fondprotokoll. Beslutanderätten i tillträdesfrågan ligger med andra ord kvar hos de enskilda medlemsstaterna. För Sveriges del innebär detta att ett tillträde till 2003 års fondprotokoll skall följa reglerna i 10 kap. regeringsformen. Inom ramen för den ordning som de bestämmelserna föreskriver diskuteras i det följande skälen för och emot ett svenskt tillträde till 2003 års fondprotokoll.

Faktorer som talar för ett tillträde till 2003 års fondprotokoll

Vid Sveriges tillträde till 1969 och 1971 års konventioner samt 1992 års konventioner framhölls överenskommelsernas betydelse för att ge dem som drabbas av oljeskador ett tillfredsställande skadeståndsrättsligt skydd (prop. 1973:140 s. 32 f.). Vid tillträdet till 1992 års konventioner framhölls dessutom höjningarna av ansvarsbeloppen som särskilt viktiga (prop. 1994/95:169 s. 48). Sverige har således haft en mycket positiv syn på det internationella ansvarighets- och ersättningssystemet för oljeskador. Denna hållning bildar en naturlig utgångspunkt vid bedömningen av om Sverige också bör tillträda 2003 års fondprotokoll.

Det mest framträdande draget i 2003 års fondprotokoll är det mycket höga ansvarsbeloppet, 750 miljoner SDR (ca 8,2 miljarder kr). Detta innebär förstås en avsevärd förstärkning av det ersättningsrättsliga skyddet vid oljeskador. Förutsättningarna för att skadelidande även vid de mest svårartade olyckorna skall erhålla full ersättning har härigenom förbättrats avsevärt. Det höjda ansvarsbeloppet medför också att skadelidande i färre fall än som hittills förekommit riskerar att få sin ersättning reducerad under viss tid på grund av osäkerheten

om i vad mån tillgängliga ansvarsbelopp täcker uppkomna skador.

Ett svenskt tillträde till 2003 års fondprotokoll skulle alltså innebära att ersättningsskyddet för dem som drabbas av oljeskada i Sverige stärks påtagligt. Sverige har förvisso varit förskonat från större utsläpp från tankfartyg under de senaste decennierna. Risken för att ett omfattande oljeutsläpp sker i farvatten nära Sverige och skadar svenska intressen måste emellertid tas på fullt allvar. Oljetransporterna främst till och från olika hamnar och terminaler i Östersjön har ökat kraftigt under senare tid och kan förväntas öka ytterligare under kommande år. Dessa transporter går ibland inte långt från känsliga svenska havs- och kustområden. Flera av de fartyg som transporterar olja i de havsområden som omger Sverige har dessutom kapacitet för betydande oljelaster. Utsläpp från dessa fartyg kan få allvarliga följder. Beträffande vissa havs- och kustområden torde dock redan mindre mängder av olja kunna orsaka betydande skador.

Behovet av att stärka skyddet mot oljeskador i Östersjön har framhållits vid flera tillfällen (se exempelvis bet. 2002/03MJU6 och rskr. 2002/03:97). I det nationella miljö kvalitetsmålet "Hav i balans samt levande kust och skärgård" (prop. 2000/01:30) har lyfts fram att Östersjön är ett särskilt känsligt hav där ett oljeutsläpp skulle få vådliga konsekvenser för djurliv och ekosystemen samt för olika näringsintressen såsom fiske och turism. Havsmiljökommissionen har i sitt betänkande Havet – tid för en ny strategi (SOU 2003:72) lämnat förslag på hur man genom nationella och internationella åtgärder skall kunna nå det nationella miljö kvalitetsmålet för havet. Till detta kan läggas att IMO den 2 april 2004 beslutade att i princip klassificera Östersjön som ett särskilt känsligt havsområde ("particularly sensitive sea area", PSSA).

Ett förstärkt ersättningsrättsligt regelverk får anses ligga väl i linje med strävandena att stärka skyddet mot oljeskador i Östersjön. Kostnaderna för att avlägsna olja från öar och skär,

stränder och andra områden samt förlusterna för bland annat fiske och turism kan uppgå till mycket stora belopp.

För skadelidande – både enskilda och det allmänna – innebär alltså 2003 års fondprotokoll en klar förbättring av det befintliga ansvarighets- och ersättningsystemet. Det välkomnande av en sådan förstärkning av ersättningsmöjligheterna som kom till uttryck vid tillträdet till 1969/1971 års konventioner och 1992 års konventioner är berättigat också i fråga om 2003 års fondprotokoll.

Information från övriga nordiska länder visar att Danmark och Norge (enligt uppgifter per den 31 mars 2004) har tillträtt fondprotokollet och att Finland kommer att göra det i en nära framtid. Också på området för ersättning för oljeskador gör sig naturligtvis intresset av nordisk rättslikhet gällande.

Även övriga medlemsstater i EU har en positiv inställning till fondprotokollet. I de flesta länderna pågår också arbete för ett tidigt tillträde. Inom EU har för övrigt såväl före som efter antagandet av 2003 års fondprotokoll tydliga uttalanden gjorts om värdet av detta instrument och den kompletterande fonden samt att medlemsstaterna bör verka för att snabbt få fondprotokollet att träda i kraft. Vidare kan länder som Australien, Japan och Kanada förväntas arbeta med siktet inställt på ett tidigt tillträde till 2003 års fondprotokoll.

Vad som nu anförts talar med styrka för ett svenskt tillträde till 2003 års fondprotokoll.

Omständigheter som kan anföras mot ett svenskt tillträde till 2003 års fondprotokoll

Vad som kan föranleda en tvekan inför ett svenskt tillträde till 2003 års fondprotokoll är att det är svårt att överblicka de ekonomiska konsekvenserna för dem som är skyldiga att betala avgifter till den kompletterande oljeskadefonden, det vill säga oljemottagarna. Viss anledning till tvekan ger också de tidigare redovisade begränsningarna avseende skyldigheten att betala

avgifter till den kompletterande fonden. Dessa frågor diskuteras i det följande.

Om det inträffar en olycka som ger upphov till skada i en stat som är part i fondprotokollet och som kräver att den kompletterande oljeskadefonden inträder, kommer avgifter att behöva tas ut av oljemottagarna i fondstaterna. Vilka belopp det kommer att röra sig om är emellertid svårt att förutse med någon större grad av säkerhet. Avgifternas storlek beror nämligen på antalet inträffade olyckor och hur omfattande skador dessa leder till. Den ekonomiska bördan för de avgiftsskyldiga beror också på hur många stater som vid varje enskilt tillfälle är parter i 2003 års fondprotokoll och vilken mängd avgiftspliktig olja som tas emot i dessa stater.

Under de senaste åren har oljemottagare i Sverige årligen tagit emot i genomsnitt cirka 21 miljoner ton avgiftspliktig olja och svarat för omkring 1,7 % av avgifterna till fonden.

Man får räkna med att till en början kommer inte alls lika många stater att vara parter i 2003 års fondprotokoll som i 1992 års fondkonvention. Den kompletterande fondens behov av avgifter kommer därför att få fördelas på ett färre antal avgiftsbetalare och på en mindre mängd avgiftspliktig olja.

Även om det är svårt att säkert förutse vilka stater som kommer att ansluta sig till 2003 års fondprotokoll i ett tidigt skede – än mindre hur många olyckor som kommer att kräva ianspråktagande av den kompletterande oljeskadefonden – kan emellertid följande uppskattningar om svenska avgiftsbetalares andel göras. Uppskattningarna grundar sig på uppgifter om mottagna mängder olja under år 2001.

Skulle samtliga EU-stater, inklusive de nya medlemsstater per den 1 maj 2004 som är parter i 1992 års fondkonvention, Norge, Australien, Japan och Kanada tillträda 2003 års fondprotokoll kommer svenska avgiftspliktiga att svara för uppskattningsvis 2,3 % av den kompletterande oljeskadefondens behov av avgifter (härvid har beaktats att Japan skulle få förmånen av en begränsning av avgifterna, se avsnitt 5.2 och nedan). Svenska avgiftsbetalare skulle därmed, om hela det ansvarsbelopp som

tillhandahålls av den kompletterande oljeskadefonden skulle tas i anspråk, svara för ca 140 miljoner kr.

Om bara EU-staterna, inklusive de nya medlemsstater per den 1 maj 2004 som är parter i 1992 års fondkonvention, och Norge tillträder 2003 års fondprotokoll skulle oljemottagarna i Sverige uppskattningsvis svara för 3,3 % av behovet av avgifter, eller knappt 200 miljoner kr.

Dessa uppskattningar har utgått från att hela det ansvarsbelopp som gäller för den kompletterande oljeskadefonden måste tas i anspråk. Detta kommer emellertid sannolikt endast att bli aktuellt i ett fåtal fall. Av de olyckor som hanterats av 1971 års oljeskadefond och 1992 års oljeskadefond är det endast olyckan med tankfartyget Prestige utanför Spaniens kust i november 2002 som möjligen skulle behöva ta ett så högt belopp i anspråk (det skall dock noteras att omfattningen av den olyckan är långt ifrån fastställd).

En klar nackdel med 2003 års fondprotokoll är den begränsning av avgiftsskyldigheten som medges enligt artikel 18. Vid övervägande av ett svenskt tillträde till 1992 års fondkonvention uttalade regeringen följande i anslutning till den begränsningsregel som finns i konventionen (artikel 36 ter):

Vad som däremot med säkerhet kan konstateras är att den temporära begränsning i avgiftsskyldigheten till oljeskadefonden som införts i det nya systemet kan komma ett lands oljemottagare till godo medan övriga länders importörer solidariskt får svara för den överskjutande delen. Självfallet kan, som Industriförbundet också framhåller i sitt remissyttrande, principiella invändningar riktas mot denna reglering eftersom en begränsningsmöjlighet för avgifterna leder till olika avgiftsnivåer, vilket i sin tur kan snedvräta konkurrensvillkoren mellan de företag i olika länder som tar emot olja. Det skall dock särskilt uppmärksammas att begränsningsmöjligheten är av temporär natur. (Prop. 1994/95:169 s. 51.)

Dessa uttalanden gör sig i hög grad gällande även nu. De reaktioner på bestämmelsen om avgiftsbegränsning som kom till

uttryck under remissförfarandet i det tidigare lagstiftningsärendet har också kommit till uttryck vid remittering av protokollsutkastet inför diplomatkonferensen. Sverige och en rad stater motsatte sig vid denna att en begränsningsregel infördes, dock utan framgång. Begränsningsregeln var delvis priset för att åstadkomma den höga ansvarsnivån i fondprotokollet. Bestämmelsen godtogs därför. Alternativet hade varit att acceptera en väsentligt lägre ansvarsnivå, vilket troligen hade föranlett ett återupptagande av arbetet med kommissionens förslag till en europeisk oljeskadefond (se avsnitt 4.2) med ett begränsat antal avgiftsbetalare, eller att en mycket stor avgiftsbetalare till den kompletterande oljeskadefonden hade fallit bort. Följden av det senast sagda skulle bli en ökad belastning på avgiftsbetalarna i de länder som önskat tillträda 2003 års fondprotokoll. Avgiftsbegränsningen är dessutom av tillfällig natur, även om man får räkna med att begränsningsregeln kommer att vara i kraft under 10 år från fondprotokollets ikraftträdande.

Ställningstagande

Vid en avvägning av vad som nu har anförts framstår skälen för ett tillträde till 2003 års fondprotokoll som väsentligt starkare än de omständigheter som kan anföras mot ett tillträde. Särskilt starkt för ett tillträde talar den allmänna, och behövliga, förbättring för skadelidande som 2003 års fondprotokoll innebär. Från svensk utgångspunkt bör vidare särskilt framhållas att Sverige mycket väl, med tanke på de oljetransporter som utförs nära våra kuster, kan drabbas av ett omfattande oljeutsläpp med allvarliga skador som följd, vilka vid ogynnsamma förhållanden kanske inte får full täckning inom ramen för 1992 års ansvarighets- och ersättningssystem. Det har också ett särskilt värde att den kompletterande ersättningsordningen inrättas globalt. Detta innebär att den inte är begränsad till vissa stater utan kan expandera. Detta skapar i sin tur förutsättningar

för en breddad bas för uttag av avgifter till den kompletterande oljeskadefonden.

Slutsatsen av detta blir att Sverige bör tillträda 2003 års fondprotokoll. Detta förutsätter dock enligt 10 kap. 2 § regeringsformen att riksdagen godkänner fondprotokollet.

5.2 Hur skall 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention införlivas med svensk rätt?

Förslag: Bestämmelserna i 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention inkorporeras med svensk rätt.

Skälen för förslaget: En internationell överenskommelse som Sverige tillträder blir inte omedelbart en del av den svenska rättsordningen utan måste på något sätt införlivas med denna. För detta ändamål finns två olika metoder, nämligen transformering och inkorporering. Den förstnämnda metoden innebär att bestämmelserna i den internationella överenskommelsen ges motsvarighet i svenska föreskrifter. Inkorporeringsmetoden däremot innebär att det i författning föreskrivs att bestämmelserna i överenskommelsen skall gälla som svensk lag. För en närmare beskrivning av dessa båda metoder hänvisas till SOU 1974:100 s. 44 ff. och 85 ff. samt prop. 1974:130 s. 36 f. och prop. 1994/95:169 s. 53 ff.

Det gällande ansvarighets- och ersättningssystemet för oljeskador har införlivats med svensk rätt genom användning av båda dessa metoder. 1969 och 1992 års ansvarighetskonventioner tranformerades till svensk rätt medan inkorporering användes i fråga om 1971 och 1992 års fondkonventioner.

När det gäller genomförandet av 2003 års fondprotokoll framstår det som rimligt att använda samma metod som vid införlivandet av de båda fondkonventionerna, det vill säga inkorporering. Åtgärden bör omfatta de bestämmelser i fondprotokollet som inte uteslutande reglerar de fördragslutande staternas inbördes förpliktelser (jfr prop. 1994/95:169 s. 55). I avsnitt 6.1 anges vilka bestämmelser som med denna utgångspunkt bör omfattas av inkorporeringen.

6 Lagändringar vid ett svenskt tillträde till 2003 års fondprotokoll

6.1 En ny lag om ersättning från de internationella oljeskadefonderna

Förslag: Den nuvarande lagen från år 1973 om ersättning från 1992 års oljeskadefond ersätts med en ny lag om ersättning från de internationella oljeskadefonderna, det vill säga 1992 års oljeskadefond och 2003 års kompletterande oljeskadefond.

Bestämmelserna som rör 1992 års oljeskadefond i den nuvarande lagen förs över till den nya lagen. I den nya lagen anges vidare att artiklarna 1–12 samt 15 och 18 i 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention skall gälla som svensk lag. Det införs också några särskilda bestämmelser som kompletterar dessa artiklar.

Skälen för förslagen

Gällande ordning

Bestämmelserna i 1971 års fondkonvention har inkorporerats genom lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden (1973 års fondlag). Lagen ändrades i samband med införlivandet av 1992 års fondkonvention och den höjning av ansvarsbeloppen i denna konvention som redovisats i avsnitten 3.1 och 3.2.

I 1973 års fondlag anges vilka bestämmelser i 1971 års fondkonvention i dess lydelse enligt 1992 års protokoll och 2000 års resolution om höjning av ansvarsbeloppen som skall gälla som svensk lag (1 §). Dessa bestämmelser är artiklarna 1–13 och 36 ter. Där ges föreskrifter om skyldigheten för 1992 års oljeskadefond att betala ersättning till skadelidande, om vissa processuella frågor, domstols behörighet samt erkännande och verkställighet av domar samt om skyldigheten att betala avgifter till 1992 års oljeskadefond. I paragrafen slås fast att bestämmelserna endast gäller till den del de inte uteslutande reglerar de fördragsslutande staternas inbördes mellanhavanden.

1973 års fondlag innehåller vidare kompletterande bestämmelser om oljeskadefondens regressrätt mot vissa rättssubjekt (2 §), om rättegången (3 och 4 §§), verkställighet av domar (5 §) och beräkningsenhet (6 §).

Vilka bestämmelser i 2003 års fondprotokoll bör införlivas med svensk rätt?

Inkorporeringen av 2003 års fondprotokoll bör begränsas till de bestämmelser som reglerar enskildas rättigheter och skyldigheter gentemot den kompletterande oljeskadefonden och alltså inte de bestämmelser som uteslutande reglerar de fördragsslutande staternas inbördes mellanhavanden. Med denna utgångspunkt bör inkorporeringen omfatta de bestämmelser som innehåller definitioner samt föreskrifter om upprättandet av 2003 års kompletterande oljeskadefond, fondprotokollets geografiska tillämpningsområde, betalning av kompletterande ersättning och tidpunkten för detta, preskription, domstols behörighet, erkännande och verkställighet av domar, regressrätt, avgiftsplikt, årsavgifter, dröjsmål med betalning av avgifter och förlust av rätten till ersättning till följd av försummad uppgiftsskyldighet.

Vidare bör fondprotokollets regler om begränsning av skyldigheten att betala avgifter till den kompletterande oljeskadefonden omfattas av lagstiftningen. Härigenom säkerställs att den kompletterande oljeskadefonden – vid behov – kan

föra talan vid svensk domstol om svenska oljemottagares skyldighet att svara för den överskjutande delen av avgifter till den kompletterande oljeskadefonden som kan uppkomma till följd av begränsningsregeln (jfr avsnitt 4.2 under "Finansieringen av 2003 års kompletterande oljeskadefond" och prop. 1994/95:169 s. 55).

Sammanfattningsvis innebär detta att artiklarna 1–12, 15 och 18 bör inkorporeras med svensk rätt.

En ny lag om ersättning från de internationella oljeskadefonderna

1973 års fondlag genomgick inte några mer betydande ändringar vid Sveriges tillträde till 1992 års fondkonvention. I samband med att Sverige godkände 2000 års resolution om höjning av ansvarsbeloppen i 1992 års fondkonvention genomgick däremot lagens första paragraf en ganska omfattande redaktionell bearbetning.

Trots detta är den första paragrafen i dag tämligen omfattande och mindre lättillgänglig. Det framstår av denna anledning som mindre lämpligt att i paragrafen också uppta bestämmelserna i 2003 års fondprotokoll. Inkorporeringen av detta protokoll borde därför ske genom en särskild bestämmelse i lagen. Genomförandet av 2003 års fondprotokoll förutsätter emellertid ändringar också i samtliga övriga paragrafer i 1973 års fondlag och av lagens rubrik. Sammantaget framstår det som lämpligast att 1973 års fondlag ersätts med en ny lag om ersättning från de internationella oljeskadefonderna. Detta bör bidra till en mer överskådlig reglering.

En ny fondlag bör till sin struktur bygga på gällande lag. Den bör innehålla bestämmelser varigenom såväl 1992 års fondkonvention som 2003 års fondprotokoll i angivna delar inkorporeras med svensk rätt.

I likhet med 1973 års fondlag bör den nya lagen uppta särskilda kompletterande bestämmelser. Några av dessa behandlas i det följande. Vad gäller utformingen av den nya lagen i övrigt hänvisas till författningskommentaren.

6.1.1 Oljeskadefondernas regressrätt

Förslag: Bestämmelsen i 2 § i 1973 års fondlag som reglerar 1992 års oljeskadefonds regressrätt förs över till den nya lagen om ersättning från de internationella oljeskadefonderna. Bestämmelsen kompletteras med en regel som innebär att 2003 års kompletterande oljeskadefond har rätt till regress i lika stor utsträckning som 1992 års oljeskadefond.

Skälen för förslaget: I artikel 9.1 i 1992 års fondkonvention finns en bestämmelse om fondens subrogationsrätt mot en fartygsägare eller dennes garant. Där föreskrivs att fonden, såvitt avser ett belopp som fonden har betalat enligt artikel 4.1 i konventionen, inträder i den rätt som den som har fått sådan ersättning kan ha enligt 1992 års ansvarighetskonvention mot fartygsägaren eller dennes garant. Denna bestämmelse har en motsvarighet i artikel 9.1 i 2003 års fondprotokoll. Där föreskrivs således att den kompletterande fonden, såvitt avser ett belopp som den fonden har betalat enligt artikel 4.1 i fondprotokollet, inträder i den rätt som den som har fått sådan ersättning kan ha enligt 1992 års ansvarighetskonvention mot fartygsägaren eller dennes garant.

Dessa bestämmelser om oljeskadefondernas subrogationsrätt gentemot fartygsägaren eller dennes garant skall enligt förslaget i avsnitt 6.1 gälla som svensk lag. De behöver inte kompletteras med några särskilda bestämmelser i den nya lagen om ersättning från de internationella oljeskadefonderna.

I 2 § i 1973 års fondlag finns regler om 1992 års oljeskadefonds regressrätt mot andra rättssubjekt än fartygsägaren och dennes garant. Dessa regler har sin grund i artikel 9.2 i 1992 års fondkonvention. Där föreskrivs att ingenting i konventionen inskränker oljeskadefondens regress- eller subrogationsrätt mot andra än fartygsägaren eller dennes garant. Dock gäller att oljeskadefondens subrogationsrätt inte får vara mindre förmånlig än den som tillkommer en försäkringsgivare för den person som fått ersättning. I övrigt har

det i stor utsträckning lämnats åt de fördragsslutande staterna att i nationell rätt reglera frågor om regressrätt.

Av 2 § i 1973 års fondlag framgår att förutsättningarna för 1992 års oljeskadefonds regressrätt varierar beroende på mot vem återkravet riktas.

Enligt paragrafens första mening sammanfaller 1992 års oljeskadefonds regressrätt med fartygsägarens enligt 10 kap. 4 § sjölagen när det gäller de personer som anges i det lagrummets andra stycke a, b och e–g. Denna grupp av personer utgörs bland annat av anställda hos fartygsägaren, lotsar och bärgare. Detta innebär alltså att 1992 års oljeskadefond mot dessa personer har en rätt till regress om de har orsakat oljeskadan uppsåtligen eller av grov oaktsamhet och med insikt om att sådan skada sannolikt skulle uppstå. Med sistnämnda rekvisit avses en kvalificerad grov oaktsamhet (prop. 1994/95:169 s. 60), eller något annorlunda uttryckt, en grov oaktsamhet på gränsen till uppsåt (prop. 1982/83:159 s. 48).

När det sedan gäller den andra grupp av regressvarande som omfattas av regleringen i 2 § i 1973 års fondlag, det vill säga andra personer än de som anges i bestämmelsens första mening, föreskrivs i andra meningen att 1992 års oljeskadefond får utöva regress mot dem endast i den utsträckning som följer av 25 § första stycket lagen (1927:77) om försäkringsavtal. Denna begränsning innebär att återkrav endast kan riktas mot, förutom den som svarar oberoende av vållande, den som har orsakat skadan uppsåtligen eller av grov oaktsamhet.

I anslutning till det senast sagda kan nämnas att det inte råder någon fullständig nordisk rättslikhet i frågan. Medan den finska regleringen är identisk med den svenska gäller både i Danmark och Norge att återkrav är möjligt redan vid vållande på svarandens sida.

För en mera fullständig bild av regressreglerna hänvisas till prop. 1974:130 s. 63 och 181 samt prop. 1994/95:169 s. 61 f. och 65 f.

Vad härefter gäller omfattningen av 2003 års oljeskadefonds regressrätt finns bestämmelser i artikel 9.3 i 2003 års

fondprotokoll. Den bestämmelsen är sakligt sett identisk med artikel 9.2 i 1992 års fondkonvention. Det finns ingen anledning att tillämpa olika kriterier för de båda fondernas respektive regressrätt. Vidare saknas anledning att ändra det sakliga innehållet i 2 § i 1973 års fondlag. De regler som nu gäller för 1992 års oljeskadefond bör alltså behållas och utvidgas till att omfatta 2003 års kompletterande oljeskadefond. En bestämmelse av denna innebörd tas in i den nya fondlagen. Detta synsätt kan emellertid av skäl som framgår i det följande komma att behöva justeras något.

Regeringen beslutade den 22 maj 2003 lagrådsremissen Ny försäkringsavtalslag. Lagförslaget innehåller i likhet med 1927 års försäkringsavtalslag en bestämmelse om försäkringsgivares regressrätt. Bestämmelsen finns i 7 kap. 9 § och innebär en utvidgning av regressrätten i förhållande till 25 § i 1927 års lag. Av förslaget följer nämligen att en försäkringsgivare inträder i den försäkrades rätt till skadestånd med anledning av skadan, i den mån skadan omfattas av försäkringen och har ersatts av försäkringsgivaren. Vidare så innehåller lagrådsremissen ett förslag till ändring av 2 § i 1973 års fondlag. Förslaget innebär att hänvisningen till 25 § första stycket i 1927 års lag ersätts med en hänvisning till 7 kap. 9 § i förslaget till ny försäkringsavtalslag. Detta innebär en utvidgning av 1992 års oljeskadefonds regressrätt. Om en försäkringsgivares regressrätt utvidgas i enlighet med 7 kap. 9 § i förslaget till ny försäkringsavtalslag, är ändringen nödvändig för att Sverige skall uppfylla sina förpliktelser enligt 1992 års fondprotokoll. Oljeskadefondens regressrätt får ju som redan nämnts inte vara mindre förmånlig än den som tillkommer en försäkringsgivare för den som fått ersättning.

En utvidgning av oljeskadefondernas regressrätt i överensstämmelse med den bestämmelse som finns i 7 kap. 9 § i förslaget till ny försäkringsavtalslag skulle innebära att fonderna ges samma ställning som en fartygsägare i förhållande till den berörda personkretsen. En sådan utvidgning kan vara av betydelse

från ekonomisk synpunkt för oljeskadefonderna och därmed för de avgiftspliktiga oljemottagarna.

Förslaget till ny försäkringsavtalslag har emellertid ännu inte föranlett lagstiftning. En proposition är planerad att kunna överlämnas till riksdagen i maj 2004. Om förslaget avseende 7 kap. 9 § i den nya försäkringsavtalslagen antas av riksdagen måste den nya fondlagens motsvarighet till 2 § i 1973 års fondlag ändras så att oljeskadefonderna ges samma möjlighet till regress som en försäkringsgivare enligt förstnämnda bestämmelse. Tills vidare måste dock den nya fondlagen innehålla en hänvisning till 25 § i 1927 års försäkringsavtalslag.

6.1.2 Erkännande och verkställighet av domar mot den kompletterande oljeskadefonden

Förslag: I den nya fondlagen införs bestämmelser om erkännande och verkställighet här i landet av domar på ersättning från den kompletterande oljeskadefonden.

Skälen för förslaget

Allmänna regler om erkännande och verkställighet av dom

I 5 § i 1973 års fondlag finns regler om förfarandet vid verkställighet av domar enligt artikel 8 i 1992 års fondkonvention.

Artikel 8 i 1992 års fondkonvention hänvisar i huvudsak till artikel X i 1992 års ansvarighetskonvention, som har införlivats med svensk rätt genom 21 kap. 6 § sjölagen. Detta lagrum innehåller bestämmelser om förfarandet när fråga uppkommer om verkställighet i Sverige av en dom som har meddelats i en annan stat som har tillträtt 1992 års ansvarighetskonvention. I fråga om bestämmelsens närmare innehåll hänvisas till förarbetena till paragrafen (prop. 1994/95:169 s. 80) och dess äldre motsvarighet (prop. 1974:130 s. 183).

Genom hänvisningen i 5 § i 1973 års fondlag gäller bestämmelserna i 21 kap. 6 § sjölagen också verkställighet här i landet av domar på ersättning från 1992 års oljeskadefond som har meddelats utomlands.

När det gäller verkställighet av domar på ersättning från den kompletterande oljeskadefonden bör artikel 8.1 i 2003 års fondprotokoll genomföras i svensk rätt på samma sätt som artikel 8 i 1992 års fondkonvention. I den nya fondlagen bör därför föras in en bestämmelse av innebörden att också domar som meddelats mot den kompletterande oljeskadefonden skall verkställas här i landet med tillämpning av förfarandet i 21 kap. 6 § sjölagen.

Domar som har meddelats i en EU-stat

Som närmare redovisas i avsnitt 4.2 medger artikel 8.2 i 2003 års fondprotokoll att en fördragsslutande stat tillämpar andra regler för erkännande och verkställighet av domar än de som följer av bestämmelsens första punkt. Detta förutsätter att de andra reglerna innebär att domar erkänns och verkställs minst i samma utsträckning som enligt den första punkten. Denna föreskrift är av särskild betydelse för EU:s medlemsstater för vilka särskilda regler för erkännande och verkställighet ju gäller till följd av Bryssel I-förordningen (se avsnitt 4.2).

Bryssel I-förordningen gäller som varje annan EG-förordning direkt i medlemsstaterna när den har trätt i kraft. Bryssel I-förordningen har dock ansetts kräva vissa kompletterande föreskrifter, vilka för svenskt vidkommande huvudsakligen ges i lagen (2002:460) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av vissa utländska avgöranden.

Bestämmelserna om erkännande och verkställighet i fondprotokollet och i Bryssel I-förordningen skiljer sig något åt. Artikel 8.1 i 2003 års fondprotokoll innebär att en dom skall erkännas i en annan fördragsslutande stat om den har meddelats av en domstol som är behörig enligt fondprotokollet, om den är

verkställbar i ursprungslandet och har vunnit laga kraft där. Detta gäller dock endast under förutsättning att domen inte erhållits genom svikligt förfarande och att svaranden har beretts skäligt rådrum och skälig möjlighet att föra sin talan. Om domen erkänns skall den också vara verkställbar i samtliga fördragslutande stater så snart de formella krav som kan uppställas i dessa är uppfyllda.

Bryssel I-förordningens vägransgrunder anges i artiklarna 34 och 35. Sistnämnda bestämmelse avser fall där domen har meddelats i strid med tvingande behörighetsregler i förordningen. Ingen av dessa synes emellertid vara av relevans för domar på ersättning från den kompletterande oljeskadefonden. Enligt artikel 34 skall erkännande vägras om ett erkännande uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (ordre public) i den medlemsstat där domen görs gällande (punkt 1) eller om domen har meddelats som tredske- eller utevarodom och svaranden inte har delgivits stämningensansökan eller annan handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga men underlåtit detta (punkt 2). Erkännande kan också vägras vid vissa fall av domskonflikter (punkterna 3 och 4). Något uttryckligt krav på att domen skall ha vunnit laga kraft uppställs inte. För en närmare beskrivning av Bryssel I-förordningens regler hänvisas till prop. 2001/02:146 s. 28 ff.

Det anförda visar att vägransgrunderna enligt Bryssel I-förordningen och 2003 års fondprotokoll inte är identiska. Även i övrigt föreligger vissa skillnader mellan regelverken. Skillnaderna skall emellertid inte överdrivas. Det torde endast vara i ett begränsat antal fall där en tillämpning av 2003 års fondprotokoll leder till att en dom erkänns i vidare utsträckning än enligt Bryssel I-förordningen. Som utgångspunkt kan man därför räkna med att domar på ersättning från 2003 års kompletterande oljeskadefond i det stora flertalet fall kommer att kunna erkännas och verkställas enligt Bryssel I-förordningen,

under förutsättning naturligtvis att övriga förutsättningar för en tillämpning av förordningen är uppfyllda.

Trots det senast sagda får man räkna med att det kan förekomma fall där Bryssel I-förordningen till följd av lydelsen av artikel 8.2 i 2003 års fondprotokoll inte kan tillämpas fullt ut och att protokollets regler därför skall gälla. Svensk rätt bör därför innehålla en bestämmelse där begränsningarna i tillämpningen av Bryssel I-förordningen framgår. En sådan bestämmelse bör lämpligen föras in i den nya fondlagen. Beträffande den närmare utformningen och innebörden av bestämmelsen hänvisas till författningskommentaren.

6.2 Lagändringar i övrigt

6.2.1 Skyldigheten att lämna uppgifter om mottagen olja

Förslag: Lagen (1975:1083) om uppgiftsskyldighet rörande mottagen olja anpassas till att Sverige tillträder 2003 års fondprotokoll.

Skälen för förslaget: Bestämmelser om skyldigheten för de fördragsslutande staterna att lämna uppgifter till den kompletterande oljeskadefonden finns i artikel 13 i 2003 års fondprotokoll. Föreskriften överensstämmer med artikel 15 i 1992 års fondkonvention.

För att Sverige skall kunna fullgöra sina rapporteringsskyldigheter krävs att uppgifter om oljemottagare och mängden olja hålls tillgängliga. För detta ändamål har lagen (1975:1083) om uppgiftsskyldighet rörande mottagande av olja tillkommit.

Lagen innebär i korthet att envar som för visst kalenderår tar emot mer än 150 000 ton råolja eller eldningsolja, som har transporterats sjövägen till svensk hamn eller annan terminal, senast den 1 mars året därpå skall lämna uppgift om mottagandet till Sjöfartsverket (2 § första stycket). Detsamma gäller i fråga om olja som på något annat sätt har transporterats till Sverige efter att dessförinnan ha tagits emot, efter sjötransport, i en stat

som inte är part i vare sig 1971 års eller 1992 års fondkonvention (2 § andra stycket). Lagen innehåller vidare särskilda regler om mottagande av olja i vissa koncernförhållanden eller annan intressegemenskap (3 §). Enligt lagen kan Sjöfartsverket ålägga envar som under visst kalenderår har mottagit olja att lämna uppgift om mängden (4 §). Skyldigheten att lämna uppgifter är straffsanktionerad och Sjöfartsverket kan förelägga en uppgiftsskyldig vite (5 §).

En närmare redogörelse för lagen finns i prop. 1975/76:28.

Mot bakgrund av förslaget att Sverige skall tillträda 2003 års fondprotokoll, bör uppgiftslagen ändras så att också sådan olja som tas emot här i landet efter att ha transporterats hit på annat sätt än till sjöss, om oljan dessförinnan har varit föremål för sjötransport till en stat som inte är part i 2003 års fondprotokoll omfattas av lagen. Härigenom ges i svensk rätt genomslag åt artikel 10.1 a och b i 2003 års fondprotokoll.

I sammanhanget kan erinras om att de uppgifter som lämnas till 1992 års oljeskadefond också skall anses lämnade till 2003 års kompletterande oljeskadefond (artikel 13.1 i 2003 års fondprotokoll).

6.2.2 Lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Förslag: 2003 års kompletterande oljeskadefond skall ha samma immunitet och privilegier i Sverige, bland annat i fråga om skattefrihet, som 1992 års oljeskadefond har.

Skälen för förslaget: Enligt 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall har de internationella organ och personer med anknytning till sådana organ, som anges i en bilaga till lagen, rätt till immunitet och privilegier enligt vad som bestämts i stadga eller avtal som är i kraft för Sverige.

Enligt artikel 34 i 1971 och 1992 års fondkonventioner skall 1971 och 1992 års oljeskadefonder i de fördragsslutande staterna vara befriade från all direkt beskattning samt från tullar och

import- och exportavgifter. Staterna skall också närhelst detta är möjligt vidta lämpliga åtgärder för att efterskänka eller återbetala indirekta skatter i vissa fall. (För en närmare redogörelse för innehållet i artikel 34 hänvisas till prop. 1973:140 s. 115.) De båda fonderna har mot denna bakgrund tagits upp i den förteckning över internationella organ som finns i bilagan till lagen om immunitet och privilegier i vissa fall (punkt 18 i bilagan).

2003 års fondprotokoll innehåller i artikel 16.3 en bestämmelse enligt vilken artikel 34 i 1992 års fondkonvention skall vara tillämplig även på den kompletterande oljeskadefonden. Denna fond skall alltså ha rätt till samma frihet från skatt med mera som 1992 års oljeskadefond. Mot den bakgrunden bör också 2003 års kompletterande oljeskadefond föras in i förteckningen över internationella organ i bilagan till lagen om immunitet och privilegier i vissa fall.

Innebörden av de nu diskuterade bestämmelserna är – såvitt gäller indirekta skatter – att befrielse från skattskyldighet eller återbetalning av redan betalad skatt skall medges ”närhelst detta är möjligt” (se härovan). De aktuella artikeltexterna ger ingen vägledning för tolkningen av detta rekvisit. De får dock anses ge utrymme för att viss hänsyn kan tas till nationell rätt i fråga om befrielse från indirekta skatter. För svensk del innebär detta följande.

Regler om återbetalning av indirekt skatt till internationella organisationer finns bland annat i 10 kap. 6 § mervärdesskattelagen (1994:200). Genom denna bestämmelse har en internationell organisation – som avses i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall – rätt till återbetalning av ingående skatt som gäller förvärv av en rad varor och tjänster, till exempel inventarier och teletjänster. Vissa typer av tjänster som den kompletterande oljeskadefonden kan tänkas komma att förvärva här i landet, såsom advokattjänster, omfattas inte av denna bestämmelse. I ett sådant fall kan emellertid frihet från mervärdesskatt gälla om den kompletterande oljeskadefonden är befriad från mervärdesskatt för motsvarande tjänst i det land där

fonden har sitt säte, förutsatt att det rör sig om ett EG-land (3 kap. 30 a § tredje stycket mervärdesskattelagen).

Det kan på goda grunder antas att den kompletterande oljeskadefonden – i likhet med 1971 och 1992 års oljeskadefonder – kommer att ha sitt säte i Storbritannien (London). På likaledes goda grunder kan det antas att den kompletterande oljeskadefonden och den brittiska staten sluter ett värdlandsavtal som bland annat medför direkt skattefrihet eller rätt till återbetalning av betalad mervärdesskatt för omsättning i Storbritannien. Ett avtal med denna innebörd gäller nämligen sedan den 30 maj 1996 mellan 1992 års oljeskadefond och Storbritannien.

Slutsatsen av det anförda blir att de svenska reglerna får anses ge 2003 års kompletterande oljeskadefond direkt skattefrihet eller rätt till återbetalning av indirekta skatter i en utsträckning som innebär att Sverige uppfyller sina åtaganden enligt 2003 års fondprotokoll.

Som redovisas i avsnitt 7 kvarstår för svenska oljemottagare vissa förpliktelser enligt 1971 års fondkonvention. Dessa förpliktelser skulle kunna medföra att 1971 års oljeskadefond i Sverige till exempel utnyttjar mervärdesskattepliktiga tjänster för vilka skattefrihet skall gälla enligt vad som föreskrivs i artikel 34 i 1971 års fondkonvention. Mot denna bakgrund bör 1971 års oljeskadefond kvarstå i punkten 18 i bilagan till lagen om immunitet och privilegier i vissa fall.

6.2.3 Sjölagen (1994:1009)

<p>Förslag: 10 kap. 11 § sjölagen (1994:1009) ändras för att återspegla Sveriges tillträde till 2003 års fondprotokoll och tillkomsten av den nya fondlagen.</p>

Skälen för förslaget: I 10 kap. 11 § sjölagen ges en upplysning om att det finns särskilda bestämmelser om rätt till ersättning från 1992 års internationella oljeskadefond. Denna hänvisning bör nu ändras för att återspegla dels att ersättning också

tillhandahålls av 2003 års kompletterande oljeskadefond, dels att rätten till ersättning från de internationella oljeskadefonderna regleras i en ny fondlag.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagen om ersättning från de internationella oljeskadefonderna och övriga lagförslag träder i kraft den dag då 2003 års fondprotokoll träder i kraft för Sverige. Regeringen bemyndigas att bestämma dagen för ikraftträdandet.

Äldre bestämmelser tillämpas i fråga om skadehändelser som har inträffat innan lagändringarna har trätt i kraft.

Skälen för förslagen: De olika lagförslagen bör träda i kraft vid den tidpunkt då 2003 års fondprotokoll träder i kraft för Sverige. När denna tidpunkt inträffar kan inte bestämmas på förhand eftersom fondprotokollets ikraftträdande också är avhängigt andra staters tillträde. Regeringen bör därför få möjlighet att bestämma tidpunkten för ikraftträdandet av lagarna.

2003 års fondprotokoll innehåller inte någon bestämmelse om protokollets tillämpning i tiden. Det får antas att avsikten vid tillkomsten av fondprotokollet varit att det inte skall ges tillbakaverkande kraft utan gälla för skador som orsakats av händelser som inträffar efter ikraftträdandet (jfr artikel 28 i Wienkonventionen om traktaträtten). Denna bedömning har också gjorts i de övriga nordiska staterna och förordas därför också för svensk del.

Den nya fondlag som föreslagits i avsnitt 6.1 bör därför gälla i fråga om olyckor som inträffar efter ikraftträdandet. I fråga om tidigare händelser som grundar rätt till ersättning från 1992 års internationella oljeskadefond bör äldre lag tillämpas. Detsamma

gäller för avgiftsskyldighet och andra förpliktelser mot denna fond som sådana händelser kan ge upphov till.

Sverige har som tidigare har nämnts varit part i 1971 års fondkonvention. Denna konvention sades upp med verkan från och med den 15 maj 1998. Enligt artikel 41.5 i denna konvention består dock vissa förpliktelser i fråga om olyckor som har inträffat innan uppsägningen träder i kraft, det vill säga för Sveriges del före den 15 maj 1998. Detta betyder alltså att 1971 års oljeskadefond har rätt att erhålla avgifter från svenska avgiftspliktiga i den mån 1971 års oljeskadefond handlägger någon olycka som inträffat före den 15 maj 1998. Enligt uppgifter från 1971 års oljeskadefond finns en sådan olycka, nämligen den som inträffade den 28 februari 1997 med oljetankfartyget Nissos Amorgos. Även med avseende på denna olycka bör äldre lag tillämpas.

Vad gäller utformningen och den närmare innebörden av övergångsbestämmelserna hänvisas till författningskommentaren.

8 Ekonomiska och andra konsekvenser

Bedömning: Förslagen medför inte några ökade kostnader för det allmänna.

För enskilda oljemottagare (oljebolag och raffinaderier) medför förslagen ökade kostnader om det inträffar fartygsolyckor med omfattande oljeskador som följd. Dessa kostnader drabbar i förekommande fall företag som tar emot mer än 150 000 ton olja per år. De ökade kostnaderna bedöms inte ge några näringspolitiska konsekvenser.

Förslagen är fördelaktiga från miljösynpunkt.

Skälen för bedömningen: De ekonomiska medel som 2003 års kompletterande oljeskadefond behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter tillförs den, i likhet med vad som gäller för 1992 års internationella oljeskadefond, genom att avgifter tas ut av mottagare av olja i de stater som är parter i fondprotokollet. De företag – exempelvis oljebolag och raffinaderier – som tar emot mer än 150 000 ton olja per år, kan i händelse av en större olycka med ett tankfartyg bli skyldiga att betala avgifter till den kompletterande oljeskadefonden. Något ansvar för en stat att betala avgifter till den kompletterande oljeskadefonden åläggs inte genom fondprotokollet, utom i de fall som avses i artikel 14.2 (se avsnitt 4.2 vid ”Finansieringen av 2003 års kompletterande oljeskadefond”). Den bestämmelsen innebär emellertid inte någon betalningsskyldighet för den svenska staten, eftersom den sammanlagda kvantitet olja som tas emot i Sverige överstiger 1 miljon ton. En fördragsslutande stat kan därutöver enligt artikel 12.2 i fondprotokollet frivilligt påta sig

skyldigheten att i stället för oljemottagarna betala avgifter till den kompletterande fonden, men i denna promemoria föreslås inte att svenska staten skall göra det.

Genom 2003 års kompletterande oljeskadefond kommer ett belopp om ytterligare cirka 6 miljarder kr att finnas tillgängligt för ersättning av oljeskador. Härigenom ökar möjligheterna för skadelidande att få full ersättning. Detta gäller också det allmännas kostnader, exempelvis för Kustbevakningens insatser vid miljöräddningstjänst och kommunernas åtgärder vid sanering av förorenade stränder.

Ett svenskt tillträde till 2003 års fondprotokoll och den därav föranledda nya lagen om ersättning från de internationella oljeskadefonderna (avsnitt 6.1) bedöms inte medföra några ökade kostnader för det allmänna.

Skyldigheten att lämna uppgifter till den kompletterande oljeskadefonden om den mängd avgiftspliktig olja som tas emot i Sverige bedöms inte medföra något merarbete för Sjöfartsverket, och således inte heller några ökade kostnader. Skälet för detta är att den rapportering som redan i dag utförs av verket till 1992 års oljeskadefond vid ett svenskt tillträde till 2003 års fondprotokoll kommer att anses gjord också i förhållande till den kompletterande oljeskadefonden (artikel 13.2 i 2003 års fondprotokoll).

De statsfinansiella följderna av den frihet från skatt med mera som den kompletterande oljeskadefonden skall ha förmånen av i Sverige enligt artikel 16.3 i 2003 års fondprotokoll (se avsnitt 6.2.2) bedöms bli marginella.

De ekonomiska konsekvenserna för svenska oljebolag och raffinaderier har behandlats i avsnitt 5.1. I Sverige rör det sig om knappt tio företag som årligen tar emot olja i en sådan mängd att avgiftsplikt föreligger. Som framgår i nämnda avsnitt beror de ekonomiska konsekvenserna för dessa företag på antalet framtida olyckor och hur omfattande skador dessa leder till samt hur många stater som tillträder 2003 års fondprotokoll och vilken mängd avgiftspliktig olja som tas emot i dessa stater. Trots svårigheterna att i nuläget bedöma de närmare ekonomiska

konsekvenserna med hänsyn till dessa faktorer, kan det antas att de berörda företagen kan bära de ökade kostnader som uppstår i händelse av en omfattande fartygsolycka.

Några negativa effekter för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt bedöms förslagen inte innebära. För att avgiftsskyldighet till den kompletterande oljeskadefonden skall inträda krävs alltså att företaget i fråga tagit emot mer än 150 000 ton olja under ett kalenderår. De mindre oljeimportörerna drabbas alltså inte av några ökade kostnader. Vidare kommer små näringsidkare, exempelvis fiskare och innehavare av kustnära rekreationsanläggningar, att kunna dra fördel av förbättrade ersättningsmöjligheter vid oljeskador.

Förslagen bedöms ha konsekvenser som är positiva för miljön. Det förstärkta ersättningsskyddet som ett tillträde till 2003 års fondprotokoll innebär ökar förutsättningarna för skadelidande att få full ersättning för sina skador, exempelvis i form av kostnader för oljebekämpning, upprensning och återställande av skadad miljö.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ersättning från de internationella oljeskadefonderna

Inledande bestämmelse

1 §

Som lag här i landet skall gälla originaltexterna av

1. bestämmelserna i artiklarna 1–13 och 36 ter i den i London den 27 november 1992 antagna konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja, med de ändringar som har gjorts genom den i Internationella sjöfartsorganisationen den 18 oktober 2000 antagna resolutionen om ändringar i konventionens ansvarsbelopp (1992 års fondkonvention), och

2. bestämmelserna i artiklarna 1–12, 15 och 18 i den i London den 16 maj 2003 antagna protokollet till 1992 års fondkonvention (2003 års fondprotokoll).

Detta gäller dock inte till den del bestämmelserna uteslutande reglerar de fördragsslutande staternas inbördes förpliktelser.

Originaltexterna skall ha samma giltighet. Den engelska originaltexten av 1992 års fondkonvention i angivna delar samt av resolutionen och 2003 års fondprotokoll i angivna delar finns tillsammans med svenska översättningar intagna som bilaga 1–4 till denna lag.

Genom paragrafen inkorporeras 1992 års fondkonvention och 2003 års fondprotokoll med svensk rätt.

I *första stycket* anges vilka bestämmelser i de båda överenskommelserna som skall gälla som lag här i landet. Dessa bestämmelser redovisas i avsnitt 6.1. Punkt 1 överensstämmer i sak med 1 § första stycket lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden medan punkten 2 är ny och föranleds av Sveriges tillträde till 2003 års fondprotokoll. Bestämmelserna som anges i punkten 2 kommenteras i bilaga 3 till denna promemoria. I anslutning till de båda överenskommelserna anges även deras kortformer, som används i övriga bestämmelser i lagen.

I *andra stycket* föreskrivs att bestämmelserna som anges i första stycket bara gäller som svensk lag till den del de inte uteslutande reglerar staternas inbördes förpliktelser. Bestämmelsen har utan någon saklig ändring förts över från 1 § andra stycket i 1973 års fondlag.

I *tredje stycket* slås fast att originaltexterna av de angivna instrumenten har samma giltighet. Föreskriften överensstämmer med 1 § tredje stycket andra meningen i 1973 års fondlag med tillägg för originaltexterna av 2003 års fondprotokoll. Den grundar sig på artikel 36 quinqies i 1992 års fondkonvention (artikel 39 i 1992 års protokoll till 1971 års fondkonvention) och artikel 31 i 2003 års fondprotokoll.

Vidare anges i det tredje stycket att 1992 års fondkonvention, 2000 års resolution och 2003 års fondprotokoll finns intagna som bilagor till lagen tillsammans med en svensk översättning av respektive instrument. Att endast föga den engelska språkversionen till lagen är förenligt med 14 § andra stycket lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar. Föreskriften överensstämmer så när som på att en bilaga (2003 års fondprotokoll) har tillkommit med 1 § tredje stycket första meningen i 1973 års fondlag. De berörda instrumenten, utom resolutionen, har också publicerats eller, såvitt gäller 2003 års fondprotokoll, kommer att publiceras i Sveriges internationella överenskommelser. Denna publicering innefattar också den franska originaltexten av 1992 års fondkonvention och 2003 års fondprotokoll.

Oljeskadefondernas regressrätt

2 §

Ett belopp som 1992 års internationella oljeskadefond har betalat i ersättning enligt artikel 4 i 1992 års fondkonvention eller som 2003 års kompletterande oljeskadefond har betalat enligt artikel 4 i 2003 års fondprotokoll, får respektive fond kräva åter av en person som anges i 10 kap. 4 § andra stycket a, b eller e–g sjölagen (1994:1009) endast under de förutsättningar som anges i dessa lagrum. I övrigt får fonderna kräva åter ett belopp som de har betalat i ersättning av någon annan än fartygsägaren eller dennes garant endast i den utsträckning som följer av 25 § första stycket lagen (1927:77) om försäkringsavtal.

Paragrafen anger omfattningen av 1992 års oljeskadefonds och 2003 års kompletterande oljeskadefonds regressrätt mot andra personer än fartygsägaren eller dennes garant. Bestämmelser om fondernas subrogationsrätt gentemot fartygsägaren eller dennes garant finns i artikel 9.1 i 1992 års fondkonvention och artikel 9.1 i 2003 års fondprotokoll, vilka enligt 1 § första stycket gäller som svensk lag.

Paragrafen motsvarar 2 § i 1973 års fondlag, dock med den ändringen att tillägg har gjorts för den regressrätt som skall tillkomma 2003 års kompletterande oljeskadefond. Innebörden av bestämmelsen, som grundar sig på artikel 9.2 i 1992 års fondkonvention och artikel 9.3 i 2003 års fondprotokoll, har redovisats i avsnitt 6.1.1.

I det avsnittet har också redogjorts för 7 kap. 9 § i förslaget till ny försäkringsavtalslag. Om detta förslag leder till lagstiftning bör som anförs i det avsnittet utformningen av denna paragraf justeras så att omfattningen av oljeskadefondernas regressrätt stämmer överens med en försäkringsgivares enligt 7 kap. 9 §. Förevarande paragraf bör då ges följande lydelse:

2 §

Ett belopp som 1992 års internationella oljeskadefond har betalat i ersättning enligt artikel 4 i 1992 års fondkonvention eller som 2003 års kompletterande oljeskadefond har betalat enligt artikel 4 i 2003 års

fondprotokoll får respektive fond kräva åter av en person som anges i 10 kap. 4 § andra stycket a, b eller e–g sjölagen (1994:1009) endast under de förutsättningar som anges i dessa lagrum. I övrigt får fonderna kräva åter ett belopp som de har betalat i ersättning av någon annan än fartygsägaren eller dennes garant endast i den utsträckning som följer av 7 kap. 9 § lagen (0000:00) om försäkringsavtal.

Behörig domstol

3 §

Talan om ersättning för en skada genom förorening, som enligt artikel 7.1 eller 7.3 i 1992 års fondkonvention eller enligt artikel 7 i 2003 års fondprotokoll får tas upp i Sverige, väcks vid den domstol som enligt 21 kap. 5 § sjölagen (1994:1009) är behörig att ta upp en talan mot fartygets ägare i anledning av samma olycka.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilken domstol som är behörig att pröva talan om ersättning mot 1992 års oljeskadefond eller 2003 års kompletterande oljeskadefond. Bestämmelsen motsvarar 3 § i 1973 års fondlag, med tillägg för 2003 års kompletterande oljeskadefond.

Underrättelse om rättegång

4 §

I fråga om underrättelser som avses i artikel 7.6 i 1992 års fondkonvention och i artikel 7.1 i 2003 års fondprotokoll skall bestämmelserna i 14 kap. 12 och 13 §§ rättegångsbalken om kungörande av rättegång tillämpas.

Paragrafen innehåller kompletterande bestämmelser till artikel 7.6 i 1992 års fondkonvention och artikel 7.1 i 2003 års fondprotokoll och reglerar sättet för underrättelser till 1992 års internationella oljeskadefond och 2003 års kompletterande oljeskadefond. Underrättelserna avser att upplysa fonderna om

att talan har väckts mot ägaren av det fartyg från vilket den skadeorsakande oljan har släppts ut. I dessa fall gäller alltså rättegångsbalkens regler om parts kungörande av rättegång.

Har underrättelse till fonderna skett på detta sätt blir en lagakraftvunnen dom i målet mot fartygsägaren bindande för fonderna även om dessa inte har inträtt som parter i målet. Men detta gäller bara om underrättelserna har gjorts på ett sådant sätt och inom sådan tid att fonderna har haft faktisk möjlighet att på ett verkningfullt sätt inträda som parter. Innebörden av bestämmelserna i de båda överenskommelserna är att en underrättelse om rättegång skall riktas till vardera fonden.

Erkännande och verkställighet av dom

5 §

Vid verkställighet enligt artikel 8 i 1992 års fondkonvention av en dom i ett mål om ersättning för skada genom förorening tillämpas 21 kap. 6 § sjölagen (1994:1009).

Bestämmelserna i 21 kap. 6 § sjölagen gäller också vid verkställighet enligt artikel 8 i 2003 års fondprotokoll av en dom i mål om ersättning för skada genom förorening. Har domen meddelats av en domstol i en stat som är bunden av rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, gäller dock detta endast om en tillämpning av förordningen skulle innebära att erkännande och verkställighet vägras i större utsträckning än som följer av 21 kap. 6 § sjölagen.

Paragrafen behandlar frågor om verkställighet av domar på ersättning från 1992 års internationella oljeskadefond respektive 2003 års kompletterande oljeskadefond.

I *första stycket* behandlas verkställighet mot 1992 års oljeskadefond. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 5 § i 1973 års fondlag. I fråga om förutsättningarna för verkställighet och förfarandet gäller alltså 21 kap. 6 § sjölagen. Denna föreskrift har såvitt gäller förutsättningarna för verkställighet sin motsvarighet

i artikel X i 1992 års ansvarighetskonvention. Genom artikel 8 i 1992 års fondkonvention gäller dessa förutsättningar också i fråga om domar mot 1992 års oljeskadefond. Innebörden av reglerna berörs i avsnitt 6.1.2.

I 21 kap. 6 § sjölagen hänvisas till 1992 års ansvarighetskonvention. Vid tillämpning av detta lagrum på domar mot 1992 års oljeskadefond skall denna hänvisning i stället läsas som 1992 års fondkonvention.

Det *andra stycket* grundar sig på artikel 8 i 2003 års fondprotokoll och innehåller regler om verkställighet av domar på ersättning från 2003 års kompletterande oljeskadefond. Innebörden av bestämmelsen behandlas utförligt i avsnitt 6.1.2.

I styckets första mening slås fast att föreskriften i paragrafens första stycke också skall gälla i fråga om sådana domar. Detta innebär således att 21 kap. 6 § sjölagen blir tillämplig i fråga om förutsättningarna för och förfarandet vid verkställighet. Vid tillämpningen av 21 kap. 6 § sjölagen skall hänvisningen där till 1992 års ansvarighetskonvention i nu avsett fall i stället läsas som 2003 års fondprotokoll.

Till skillnad från vad som är fallet med 1992 års fondkonvention ger 2003 års fondprotokoll en möjlighet för de fördragsslutande staterna att i viss utsträckning tillämpa andra regler för erkännande och verkställighet av domar än som följer av huvudregeln. För svensk del gäller sådana särskilda regler till följd av rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I-förordningen). Detta redovisas utförligt i avsnitt 6.1.2. En förutsättning för tillämpning av dessa särskilda bestämmelser är enligt artikel 8.2 i 2003 års fondprotokoll att de medför att domar erkänns och verkställs i minst samma utsträckning som enligt huvudregeln i artikelns första punkt. Eftersom Bryssel I-förordningen och 2003 års fondprotokoll inte till fullo stämmer överens när det gäller reglerna om erkännande och verkställighet har det bedömts nödvändigt att införa en särskild bestämmelse som klargör gränserna för tillämpningen av Bryssel I-

förordningen i fråga om domar mot 2003 års kompletterande oljeskadefond.

I andra styckets andra mening anges därför att 21 kap. 6 § sjölagen endast skall tillämpas om en tillämpning av Bryssel I-förordningen skulle innebära att erkännande och verkställighet av en dom som meddelats i en stat som är bunden av Bryssel I-förordningen vägrades i större utsträckning än en tillämpning av reglerna i 21 kap. 6 § sjölagen medför.

I fråga om en dom mot den kompletterande oljeskadefonden som har meddelats av en domstol i en främmande stat som är bunden av Bryssel I-förordningen och som begärs erkänd och verkställd i Sverige är alltså huvudregeln att Bryssel I-förordningens bestämmelser skall tillämpas. En tillämpning av bestämmelserna i 21 kap. 6 § sjölagen kan aktualiseras endast om en tillämpning av Bryssel I-förordningen leder till att erkännande och verkställighet skall vägras. Vid ett sådant förhållande måste prövas om en tillämpning av 21 kap. 6 § sjölagen leder till samma resultat. Gör den inte det skall domen erkännas och verkställas med tillämpning av sjölagens bestämmelser, det vill säga i strid med Bryssel I-förordningen. Detta är nödvändigt för att Sverige skall uppfylla sina internationella förpliktelser enligt 2003 års fondprotokoll.

Beräkningsenheter

6 §

I artiklarna 4 och 12 i 1992 års fondkonvention samt i artikel 4 i 2003 års fondprotokoll avses med beräkningsenheter de av Internationella valutafonden använda särskilda dragningsrätterna.

Paragrafen anger att med beräkningsenhet avses vid tillämpningen av de båda överenskommelserna den särskilda dragningsrätten (SDR) som den definieras av Internationella valutafonden. Bestämmelsen motsvarar 6 § i 1973 års fondlag.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Genom lagen upphävs lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden.

2. I fråga om händelser som har inträffat före ikraftträdandet skall äldre lag tillämpas.

Bestämmelserna har behandlats i avsnitt 7.

I *punkten 1* anges att regeringen får bestämma när den nya lagen skall träda i kraft.

Av *punkten 2* framgår att lagen inte har någon retroaktiv verkan. Äldre lag skall tillämpas om skadehändelsen har inträffat innan lagen har trätt i kraft. Ersättning från 2003 års kompletterande oljeskadefond står således till buds endast i fråga om skadehändelser som inträffat efter att lagen har trätt i kraft. Detsamma gäller i fråga om de förpliktelser som följer av 2003 års fondprotokoll, till exempel att betala avgifter till den kompletterande oljeskadefonden.

Bestämmelsen täcker också rättigheter och skyldigheter gentemot 1992 års internationella oljeskadefond i fråga om händelser som inträffat före den nya lagens ikraftträdande. Detsamma gäller den kvardröjande skyldigheten för svenska oljemottagare att betala avgifter till 1971 års oljeskadefond med anledning av olyckor som har inträffat före den 15 maj 1998, det vill säga den dag då konventionen i övrigt upphörde att gälla för Sverige.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1975:1083) om uppgiftsskyldighet rörande mottagande av olja

1 §

I denna lag avses med

olja: råolja och eldningsolja,

råolja: varje flytande kolväteblandning som förekommer i naturligt tillstånd i jorden, oberoende av om den är behandlad för att bli lämplig för transport och råoljor från vilka vissa destillationsprodukter har avlägsnats (ibland benämnda ”topped crudes”) eller till vilka har tillsatts vissa destillationsprodukter (ibland benämnda ”spiked crudes” eller ”reconstituted crudes”),

eldningsolja: tunga destillat eller rester av råolja eller blandningar av sådana produkter, som är avsedda för användning som bränsle för framställning av värme eller kraft och som är av en kvalitet som motsvarar den som den 18 december 1971 av American Society for Testing and Materials betecknades eldningsolja nr 4 (beteckning D 396-69) eller tjockare,

1971 års fondkonvention: den i Bryssel den 18 december 1971 antagna konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja,

1992 års fondkonvention: den i London den 27 november 1992 antagna konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja,

2003 års fondprotokoll: det i London den 16 maj 2003 antagna protokollet till 1992 års fondkonvention.

I paragrafen definieras vissa för lagen centrala begrepp. Bestämmelsen har ändrats dels genom att begreppet 1992 års fondkonvention har införts, dels genom att tillägg gjorts för 2003 års fondprotokoll. Paragrafen har också ändrats i redaktionellt hänseende.

2 §

Den som under ett visst kalenderår i en svensk hamn eller i en annan i Sverige belägen anläggning har tagit emot sammanlagt mer än 150 000 ton olja som har transporterats sjöledes till hamnen eller anläggningen, skall senast den 1 mars året därpå lämna Sjöfartsverket uppgifter om den mottagna oljemängden.

Med olja som har transporterats sjöledes till anläggningen jämföras olja som har transporterats till anläggningen från utlandet på annat sätt än sjöledes, om oljan dessförinnan har varit föremål för sjötransport och inte därefter har tagits emot i en hamn eller anläggning belägen i en stat, som har tillträtt

- a) 1971 års fondkonvention,
- b) 1992 års fondkonvention eller
- c) 2003 års fondprotokoll.

I paragrafen regleras skyldigheten att lämna uppgifter om den mängd avgiftspliktig olja som tas emot här i landet. De överväganden som ligger bakom ändringarna redovisas i avsnitt 6.2.1.

I *andra stycket* har tillägg gjorts för 2003 års fondprotokoll. I övrigt har redaktionella ändringar genomförts.

9.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Bilaga

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande	Tillämplig internationell överenskommelse
---	---

Internationella organ	Fysiska personer
-----------------------	------------------

18 Internationella ---
oljeskadefonden,
1992 års internatio-
nella oljeskadefond
och 2003 års
internationella komp-
letterande oljeskade-
fond

Konventionen den
18 december 1971 om
upprättandet av en
internationell fond
för ersättning av
skada orsakad av
förorening genom
olja, konventionen
den 27 november
1992 om upprättandet
av en internationell
fond för ersättning av
skada orsakad av
förorening genom
olja och protokollet
den 16 maj 2003 till
denna konvention.

Punkt 18 i bilagan har ändrats genom att 2003 års kompletterande oljeskadefond har tagits med i förteckningen över internationella organ.

Genom artikel 16.3 i 2003 års fondprotokoll införlivas artikel 34 i 1992 års fondkonvention med protokollet. Av detta följer att också 2003 års kompletterande oljeskadefond skall ha rätt till skattefrihet med mera i den utsträckning som följer av dessa bestämmelser på samma sätt som 1992 års internationella oljeskadefond (se avsnitt 6.2.2). 2003 års kompletterande oljeskadefond har därför tagits med i den förteckning över internationella organ som finns i bilagan till lagen.

Av skäl som anges i avsnitt 6.2.2 har 1971 års internationella oljeskadefond behållits i punkten 18.

9.4 Förslaget till lag om ändring i sjölagen (1994:1009)

10 kap.

Ersättning från de internationella oljeskadefonderna

11 §

Om rätt till ersättning från 1992 års internationella oljeskadefond och 2003 års internationella kompletterande oljeskadefond finns bestämmelser i lagen (2004:000) om ersättning från de internationella oljeskadefonderna.

Paragrafen innehåller en upplysning om att det finns särskilda bestämmelser om rätt till ersättning från de internationella oljeskadefonderna. Bestämmelsen har ändrats för att återspegla Sveriges tillträde till 2003 års fondprotokoll och den nya lagen om ersättning från de internationella oljeskadefonderna. Rubriken till paragrafen har också ändrats för att återspegla dessa justeringar.

2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention

PROTOCOL OF 2003 TO
THE INTERNATIONAL
CONVENTION ON THE
ESTABLISHMENT OF AN
INTERNATIONAL FUND
FOR COMPENSATION
FOR OIL POLLUTION
DAMAGE, 1992

2003 ÅRS PROTOKOLL
TILL 1992 ÅRS INTER-
NATIONELLA KONVEN-
TION OM UPPRÄTTAND-
ET AV EN INTER-
NATIONELL FOND FÖR
ERSÄTTNING AV SKADA
ORSAKAD AV OLJA
GENOM FÖRORENING

THE CONTRACTING
STATES TO THE PRESENT
PROTOCOL,

De stater som är parter i detta
protokoll,

BEARING IN MIND the
International Convention on
Civil Liability for Oil
Pollution Damage, 1992
(hereinafter "the 1992 Liability
Convention"),

som erinrar om 1992 års
internationella konvention om
ansvarighet för skada orsakad
av förorening genom olja
(nedan kallad "1992 års
ansvarighetskonvention"),

HAVING CONSIDERED
the International Convention
on the Establishment of an
International Fund for
Compensation for Oil
Pollution Damage, 1992
(hereinafter "the 1992 Fund

som har beaktat 1992 års
internationella konvention om
upprättandet av en inter-
nationell fond för ersättning av
skada orsakad av förorening
genom olja (nedan kallad
"1992 års fondkonvention"),

Convention"),

AFFIRMING the importance of maintaining the viability of the international oil pollution liability and compensation system,

NOTING that the maximum compensation afforded by the 1992 Fund Convention might be insufficient to meet compensation needs in certain circumstances in some Contracting States to that Convention,

RECOGNIZING that a number of Contracting States to the 1992 Liability and 1992 Fund Conventions consider it necessary as a matter of urgency to make available additional funds for compensation through the creation of a supplementary scheme to which States may accede if they so wish,

BELIEVING that the supplementary scheme should seek to ensure that victims of oil pollution damage are compensated in full for their loss or damage and should also alleviate the difficulties faced by victims in cases where there is a risk that the amount of

som bekräftar vikten av att vidmakthålla styrkan i det internationella ansvarighets- och ersättningsystemet för oljeskador,

som konstaterar att det högsta ersättningsbelopp som tillhandahålls genom 1992 års fondkonvention kan vara otillräckligt för att möta ersättningsbehoven under vissa omständigheter i vissa av de stater som är fördragsslutande parter i den konventionen,

som är medvetna om att ett antal stater som är parter i 1992 års ansvarighetskonvention och 1992 års fondkonvention anser att det är nödvändigt och brådskande att ställa till förfogande ytterligare medel för ersättning genom att inrätta ett kompletterande system som staterna kan ansluta sig till om de så önskar,

som är av uppfattningen att det kompletterande systemet bör syfta till att garantera att de som drabbas av skada orsakad av förorening genom olja får full ersättning för förlust eller skada; det bör också lindra de svårigheter som skadelidande möter i de fall då

compensation available under the 1992 Liability and 1992 Fund Conventions will be insufficient to pay established claims in full and that as a consequence the International Oil Pollution Compensation Fund, 1992, has decided provisionally that it will pay only a proportion of any established claim,

CONSIDERING that accession to the supplementary scheme will be open only to Contracting States to the 1992 Fund Convention,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

General provisions

Article 1

For the purposes of this Protocol:

1. "1992 Liability Convention" means the International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage, 1992;

2. "1992 Fund Convention" means the International

det finns en risk för att det ersättningsbelopp som är tillgängligt enligt 1992 års ansvarighetskonvention och 1992 års fondkonvention är otillräckligt för full ersättning av styrkta fordringar, och att 1992 års internationella oljeskadefond, som en följd av detta, provisoriskt beslutat att den endast kommer att betala ut en andel av varje styrkt fordran,

som anser att möjligheten att ansluta sig till det kompletterande systemet skall stå öppen endast för stater som är fördragsslutande parter i 1992 års fondkonvention,

har kommit överens om följande.

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

I detta protokoll avses med:

1. *1992 års ansvarighetskonvention*: 1992 års internationella konvention om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja.

2. *1992 års fondkonvention*: 1992 års internationella kon-

Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage, 1992;

3. "1992 Fund" means the International Oil Pollution Compensation Fund, 1992, established under the 1992 Fund Convention;

4. "Contracting State" means a Contracting State to this Protocol, unless stated otherwise;

5. When provisions of the 1992 Fund Convention are incorporated by reference into this Protocol, "Fund" in that Convention means "Supplementary Fund", unless stated otherwise;

6. "Ship", "Person", "Owner", "Oil", "Pollution Damage", "Preventive Measures" and "Incident" have the same meaning as in Article I of the 1992 Liability Convention;

7. "Contributing Oil", "Unit of Account", "Ton", "Guarantor" and "Terminal installation" have the same meaning as in Article 1 of the 1992 Fund Convention, unless stated otherwise;

8. "Established claim" means a claim which has been recognised by the 1992 Fund

vention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja.

3. *1992 års fond*: 1992 års internationella oljeskadefond, upprättad genom 1992 års fondkonvention.

4. *fördragslutande stat*: en stat som är part i detta protokoll, om inte annat anges.

5. När bestämmelser i 1992 års fondkonvention införlivas med detta protokoll genom hänvisning skall med fond i den konventionen avses kompletterande fond, om inte annat anges.

6. *Fartyg, person, ägare, olja, skada genom förorening, förebyggande åtgärder och olycka* har samma betydelse som i artikel I i 1992 års ansvarighetskonvention.

7. *Avgiftspliktig olja, beräkningsenhet, ton, garant och terminal* har samma betydelse som i artikel 1 i 1992 års fondkonvention, om inte annat anges.

8. *styrkt fordran*: en fordran som har godkänts av 1992 års fond, eller godtagits genom ett

or been accepted as admissible by decision of a competent court binding upon the 1992 Fund not subject to ordinary forms of review and which would have been fully compensated if the limit set out in Article 4(4), of the 1992 Fund Convention had not been applied to that incident;

9. "Assembly" means the Assembly of the International Oil Pollution Compensation Supplementary Fund, 2003, unless otherwise indicated;

10. "Organization" means the International Maritime Organization;

11. "Secretary-General" means the Secretary-General of the Organization.

för 1992 års fond bindande beslut av behörig domstol vilket inte längre kan överklagas med ordinära rättsmedel, och som skulle ha ersatts fullt ut om inte den gräns som anges i artikel 4.1 i 1992 års fondkonvention hade tillämpats för den aktuella olyckan.

9. *församling*: församlingen för 2003 års internationella kompletterande oljeskadefond, om inte annat anges.

10. *organisation*: Internationella sjöfartsorganisationen.

11. *generalsekreteraren*: organisationens generalsekreterare.

Article 2

1. An International Supplementary Fund for compensation for pollution damage, to be named "The International Oil Pollution Compensation Supplementary Fund, 2003" (hereinafter "the Supplementary Fund"), is hereby established.

2. The Supplementary Fund shall in each Contracting State be recognized as a legal person

Artikel 2

1. En internationell kompletterande fond för ersättning av skada genom förorening, som skall heta "2003 års internationella kompletterande oljeskadefond" (nedan kallad "den kompletterande fonden") upprättas härmed.

2. Den kompletterande fonden skall i varje fördragsslutande stat erkännas

capable under the laws of that State of assuming rights and obligations and of being a party in legal proceedings before the courts of that State. Each Contracting State shall recognise the Director of the Supplementary Fund as the legal representative of the Supplementary Fund.

som juridisk person med behörighet enligt lagen i den staten att förvärva rättigheter och åta sig skyldigheter samt att vara part i rättegång inför domstol i denna stat. Varje fördragsslutande stat skall erkänna den kompletterande fondens direktör som ställföreträdare för den kompletterande fonden.

Article 3

Artikel 3

This Protocol shall apply exclusively:

Detta protokoll gäller endast

(a) to pollution damage caused:

a) skada genom förorening som har uppkommit

(i) in the territory, including the territorial sea, of a Contracting State, and

i) inom en fördragsslutande stats territorium, inbegripet dess territorialvatten, och

(ii) in the exclusive economic zone of a Contracting State, established in accordance with international law, or, if a Contracting State has not established such a zone, in an area beyond and adjacent to the territorial sea of that State determined by that State in accordance with international law and extending not more than 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of its territorial sea is

ii) inom en fördragsslutande stats exklusiva ekonomiska zon, som fastställts i enlighet med folkrättens regler, eller, om en fördragsslutande stat inte har fastställt någon sådan zon, inom ett område utanför och angränsande till den statens territorialvatten, vilket har bestämts av den staten i enlighet med folkrättens regler och vilket inte sträcker sig längre ut än 200 sjömil från de baslinjer varifrån statens

measured;

(b) to preventive measures, wherever taken, to prevent or minimise such damage.

territorialvatten mäts,

b) förebyggande åtgärder, var de än vidtas, för att förhindra eller begränsa sådan skada.

Supplementary compensation

Article 4

1. The Supplementary Fund shall pay compensation to any person suffering pollution damage if such person has been unable to obtain full and adequate compensation for an established claim for such damage under the terms of the 1992 Fund Convention, because the total damage exceeds, or there is a risk that it will exceed, the applicable limit of compensation laid down in Article 4(4) of the 1992 Fund Convention in respect of any one incident.

2. (a) The aggregate amount of compensation payable by the Supplementary Fund under this Article shall in respect of any one incident be limited, so that the total sum of that amount together with the amount of compensation actually paid under the 1992

Kompletterande ersättning

Artikel 4

1. Den kompletterande fonden skall betala ersättning till var och en som har lidit skada genom förorening, om denna person inte har kunnat få full ersättning för en styrkt fordran beträffande sådan skada enligt 1992 års fondkonvention, på grund av att de sammanlagda skadorna överstiger, eller riskerar att överstiga, den tillämpliga ersättningsgränsen enligt artikel 4.4 i 1992 års fondkonvention för en och samma olycka.

2. a) Det sammanlagda ersättningsbelopp som den kompletterande fonden skall betala enligt denna artikel är för en och samma olycka begränsat så att summan av detta belopp och det ersättningsbelopp som faktiskt har betalats enligt 1992 års

Liability Convention and the 1992 Fund Convention within the scope of application of this Protocol shall not exceed 750 million units of account.

(b) The amount of 750 million units of account mentioned in paragraph 2(a) shall be converted into national currency on the basis of the value of that currency by reference to the Special Drawing Right on the date determined by the Assembly of the 1992 Fund for conversion of the maximum amount payable under the 1992 Liability and 1992 Fund Conventions.

3. Where the amount of established claims against the Supplementary Fund exceeds the aggregate amount of compensation payable under paragraph 2, the amount available shall be distributed in such a manner that the proportion between any established claim and the amount of compensation actually recovered by the claimant under this Protocol shall be the same for all claimants.

4. The Supplementary Fund shall pay compensation in

ansvarighetskonvention och 1992 års fondkonvention inom tillämpningsområdet för detta protokoll inte överstiger 750 miljoner beräkningsenheter.

b) Det belopp om 750 miljoner beräkningsenheter som anges i punkt 2 a skall räknas om till inhemsk valuta på grundval av det värde valutatan hade i förhållande till den särskilda dragningsrätten den dag som fastställs av församlingen för 1992 års fond för omräkning av det högsta ersättningsbelopp som får betalas enligt 1992 års ansvarighetskonvention och 1992 års fondkonvention.

3. Om summan av styrkta fordringar mot den kompletterande fonden överstiger det sammanlagda ersättningsbelopp som får betalas enligt punkt 2, skall det tillgängliga beloppet fördelas så att förhållandet mellan varje styrkt fordran och det ersättningsbelopp som fordringsägaren faktiskt erhåller enligt detta protokoll är detsamma för alla fordringsägare.

4. Den kompletterande fonden skall betala ersättning

respect of established claims as defined in Article 1(8), and only in respect of such claims.

Article 5

The Supplementary Fund shall pay compensation when the Assembly of the 1992 Fund has considered that the total amount of the established claims exceeds, or there is a risk that the total amount of established claims will exceed the aggregate amount of compensation available under Article 4(4) of the 1992 Fund Convention and that as a consequence the Assembly of the 1992 Fund has decided provisionally or finally that payments will only be made for a proportion of any established claim. The Assembly of the Supplementary Fund shall then decide whether and to what extent the Supplementary Fund shall pay the proportion of any established claim not paid under the 1992 Liability Convention and the 1992 Fund Convention.

för styrkta fordringar enligt definitionen i artikel 1.8, och endast för sådana fordringar.

Artikel 5

Den kompletterande fonden skall betala ersättning när församlingen för 1992 års fond har funnit att det sammanlagda beloppet av styrkta fordringar överstiger, eller att det föreligger risk för att det sammanlagda beloppet av styrkta fordringar kommer att överstiga, det ersättningsbelopp som finns tillgängligt enligt artikel 4.4 i 1992 års fondkonvention och att församlingen för 1992 års fond, som en följd av detta, har beslutat interimistiskt eller slutligt att utbetalningar endast kommer att göras för en del av varje styrkt fordran. Den kompletterande fondens församling skall därefter besluta huruvida och i vilken utsträckning den kompletterande fonden skall betala den del av en styrkt fordran som inte har ersatts enligt 1992 års ansvarighetskonvention och 1992 års fondkonvention.

Article 6

1. Subject to Article 15(2) and (3), rights to compensation against the Supplementary Fund shall be extinguished only if they are extinguished against the 1992 Fund under Article 6 of the 1992 Fund Convention.

2. A claim made against the 1992 Fund shall be regarded as a claim made by the same claimant against the Supplementary Fund.

Artikel 6

1. Om inte annat följer av artikel 15.2 och 15.3 upphör rätten till ersättning från den kompletterande fonden endast om rätten har upphört i förhållande till 1992 års fond enligt artikel 6 i 1992 års fondkonvention.

2. En fordran som riktas mot 1992 års fond skall betraktas som en fordran framställd av samma fordringsägare mot den kompletterande fonden.

Article 7

1. The provisions of Article 7(1), (2), (4), (5) and (6) of the 1992 Fund Convention shall apply to actions for compensation brought against the Supplementary Fund in accordance with Article 4(1) of this Protocol.

2. Where an action for compensation for pollution damage has been brought before a court competent under Article IX of the 1992 Liability Convention against the owner of a ship or his guarantor, such court shall have exclusive jurisdiction

Artikel 7

1. Bestämmelserna i artikel 7.1-2 och 7.4-6 i 1992 års fondkonvention skall tillämpas i fråga om en talan om ersättning som har väckts mot den kompletterande fonden i enlighet med artikel 4.1 i detta protokoll.

2. Om en talan om ersättning för skada genom förorening har väckts mot fartygsägaren eller dennes garant vid en domstol som är behörig enligt artikel IX i 1992 års ansvarighetskonvention, är denna domstol med avseende på samma skada ensam behörig

competence over any action against the Supplementary Fund for compensation under the provisions of Article 4 of this Protocol in respect of the same damage. However, where an action for compensation for pollution damage under the 1992 Liability Convention has been brought before a court in a Contracting State to the 1992 Liability Convention but not to this Protocol, any action against the Supplementary Fund under Article 4 of this Protocol shall at the option of the claimant be brought either before a court of the State where the Supplementary Fund has its headquarters or before any court of a Contracting State to this Protocol competent under Article IX of the 1992 Liability Convention.

3. Notwithstanding paragraph 1, where an action for compensation for pollution damage against the 1992 Fund has been brought before a court in a Contracting State to the 1992 Fund Convention but not to this Protocol, any related action against the Supplementary Fund shall, at the option of the claimant, be

att pröva en talan mot den kompletterande fonden om ersättning enligt bestämmelserna i artikel 4 i detta protokoll. Om emellertid talan om ersättning för skada genom förorening har väckts enligt 1992 års ansvarighetskonvention vid domstol i en stat som har tillträtt 1992 års ansvarighetskonvention men inte detta protokoll, skall talan mot den kompletterande fonden enligt artikel 4 i detta protokoll enligt karendens val väckas antingen vid en domstol i den stat där den kompletterande fonden har sitt säte eller vid en enligt artikel IX i 1992 års ansvarighetskonvention behörig domstol i en stat, som har tillträtt detta protokoll.

3. Om en talan mot 1992 års fond om ersättning för skada genom förorening har väckts vid en domstol i en stat som är part i 1992 års fondkonvention men inte i detta protokoll, skall, utan hinder av punkt 1, en anknytande talan mot den kompletterande fonden, efter karendens val, väckas antingen

brought either before a court of the State where the Supplementary Fund has its headquarters or before any court of a Contracting State competent under paragraph 1.

vid en domstol i den stat där den kompletterande fonden har sitt säte eller vid en enligt punkt 1 behörig domstol i en fördragsslutande stat.

Article 8

Artikel 8

1. Subject to any decision concerning the distribution referred to in Article 4(3) of this Protocol, any judgment given against the Supplementary Fund by a court having jurisdiction in accordance with Article 7 of this Protocol, shall, when it has become enforceable in the State of origin and is in that State no longer subject to ordinary forms of review, be recognized and enforceable in each Contracting State on the same conditions as are prescribed in Article X of the 1992 Liability Convention.

2. A Contracting State may apply other rules for the recognition and enforcement of judgments, provided that their effect is to ensure that judgments are recognised and enforced at least to the same extent as under paragraph 1.

1. En dom som har meddelats mot den kompletterande fonden av en domstol som är behörig enligt artikel 7 i detta protokoll skall, om domen kan verkställas i den stat där den meddelades och där inte längre kan överklagas med ordinära rättsmedel, erkännas och verkställas i alla fördragsslutande stater under de förutsättningar som anges i artikel X i 1992 års ansvarighetskonvention samt med iakttagande av beslut om fördelningen enligt artikel 4.3 i detta protokoll.

2. En fördragsslutande stat får tillämpa andra bestämmelser om erkännande och verkställighet av domar, om tillämpningen av dessa bestämmelser leder till att domar erkänns och verkställs i minst samma utsträckning som i enlighet med punkt 1.

Article 9

1. The Supplementary Fund shall, in respect of any amount of compensation for pollution damage paid by the Supplementary Fund in accordance with Article 4(1), of this Protocol, acquire by subrogation the rights that the person so compensated may enjoy under the 1992 Liability Convention against the owner or his guarantor.

2. The Supplementary Fund shall acquire by subrogation the rights that the person compensated by it may enjoy under the 1992 Fund Convention against the 1992 Fund.

3. Nothing in this Protocol shall prejudice any right of recourse or subrogation of the Supplementary Fund against persons other than those referred to in the preceding paragraphs. In any event the right of the Supplementary Fund to subrogation against such person shall not be less favourable than that of an insurer of the person to whom compensation has been paid.

Artikel 9

1. Den kompletterande fonden inträder, såvitt avser belopp som den kompletterande fonden har betalat i ersättning för skada genom förorening enligt artikel 4.1 i detta protokoll, i den rätt som den som har fått sådan ersättning kan ha enligt 1992 års ansvarighetskonvention mot ägaren eller dennes garant.

2. Den kompletterande fonden inträder i den rätt som den som har fått ersättning från den kompletterande fonden kan ha enligt 1992 års fondkonvention mot 1992 års fond.

3. Bestämmelserna i detta protokoll inskränker inte den kompletterande fondens regress- eller subrogationsrätt mot annan person än som avses i de föregående punkterna. Under alla förhållanden skall den kompletterande fondens subrogationsrätt mot en sådan person inte vara mindre förmånlig än den rätt som tillkommer en försäkringsgivare för den som erhållit ersättning.

4. Without prejudice to any other rights of subrogation or recourse against the Supplementary Fund which may exist, a Contracting State or agency thereof which has paid compensation for pollution damage in accordance with provisions of national law shall acquire by subrogation the rights which the person so compensated would have enjoyed under this Protocol.

4. Om en fördragslutande stat eller en myndighet i en sådan stat enligt bestämmelser i nationell lag har betalat ersättning för skada genom förorening skall staten eller myndigheten inträda i den rätt som den som erhållit ersättning skulle ha haft enligt detta protokoll. Detta får dock inte hindra att andra subrogations- eller regressrätter som kan finnas görs gällande mot den kompletterande fonden.

Contributions

Avgifter

Article 10

Artikel 10

1. Annual contributions to the Supplementary Fund shall be made in respect of each Contracting State by any person who, in the calendar year referred to in Article 11(2)(a) or (b), has received in total quantities exceeding 150 000 tons:

(a) in the ports or terminal installations in the territory of that State contributing oil carried by sea to such ports or terminal installations; and

(b) in any installations situated in the territory of that

1. Årsavgifter till den kompletterande fonden skall, i fråga om varje fördragslutande stat, betalas av var och en som under det kalenderår som avses i artikel 11.2 a eller 11.2 b tagit emot sammanlagt mer än 150 000 ton

a) avgiftspliktig olja som transporterats till sjöss till en hamn eller en terminal inom den statens område, och

b) avgiftspliktig olja i en anläggning som är belägen

Contracting State contributing oil which has been carried by sea and discharged in a port or terminal installation of a non-Contracting State, provided that contributing oil shall only be taken into account by virtue of this subparagraph on first receipt in a Contracting State after its discharge in that non-Contracting State.

2. The provisions of Article 10(2), of the 1992 Fund Convention shall apply in respect of the obligation to pay contributions to the Supplementary Fund.

Article 11

1. With a view to assessing the amount of annual contributions due, if any, and taking account of the necessity to maintain sufficient liquid funds, the Assembly shall for each calendar year make an estimate in the form of a budget of:

- (i) Expenditure
- (a) costs and expenses of the administration of the Supplementary Fund in the relevant year and any deficit

inom den fördragsslutande statens område, om denna olja transporterats till sjöss och lossats i en hamn eller en terminal i en stat som inte är fördragsslutande stat, varvid denna olja endast skall tas med i beräkningen enligt denna bestämmelse när den första gången tas emot i en fördragsslutande stat efter att ha lossats i en stat som inte är en fördragsslutande stat.

2. Bestämmelserna i artikel 10.2 i 1992 års fondkonvention skall gälla i fråga om skyldigheten att betala avgifter till den kompletterande fonden.

Artikel 11

1. För att fastställa den årsavgift som, om årsavgifter skall utgå, skall betalas, skall församlingen med beaktande av nödvändigheten av att tillräckliga likvida medel finns, för varje kalenderår göra en beräkning i form av en budget av:

- i) Utgifter
- a) kostnader och utgifter för den kompletterande fondens förvaltning under året samt eventuellt underskott

from operations in preceding years;

(b) payments to be made by the Supplementary Fund in the relevant year for the satisfaction of claims against the Supplementary Fund due under Article 4, including repayments on loans previously taken by the Supplementary Fund for the satisfaction of such claims;

(ii) Income

(a) surplus funds from operations in preceding years, including any interest;

(b) annual contributions, if required to balance the budget;

(c) any other income.

2. The Assembly shall decide the total amount of contributions to be levied. On the basis of that decision, the Director of the Supplementary Fund shall, in respect of each Contracting State, calculate for each person referred to in Article 10, the amount of that person's annual contribution:

(a) insofar as the contribution is for the satisfaction of payments referred to in paragraph 1(i)(a) on the basis of a fixed sum for each ton of

från verksamheten under föregående år,

b) utbetalningar från den kompletterande fonden under året för betalning av fordringar mot den kompletterande fonden enligt artikel 4, däri inbegripet återbetalning av lån som tidigare har tagits upp av den kompletterande fonden för att betala sådana fordringar.

ii) Inkomster

a) överskott från verksamheten under föregående år, däri inbegripet eventuell ränta,

b) årsavgifter, om sådana erfordras för att balansera budgeten, och

c) andra inkomster.

2. Församlingen skall fastställa det sammanlagda beloppet av de avgifter som skall tas ut. På grundval av det beslutet skall den kompletterande fondens direktör för varje fördragsslutande stat beräkna den årsavgift som var och en som avses i artikel 10 skall betala,

a) i den utsträckning avgiften är avsedd att användas till betalning av fordringar som avses i punkt 1 i a, på grundval av ett bestämt belopp per ton

contributing oil received in the relevant State by such person during the preceding calendar year; and

(b) insofar as the contribution is for the satisfaction of payments referred to in paragraph 1(i)(b) on the basis of a fixed sum for each ton of contributing oil received by such person during the calendar year preceding that in which the incident in question occurred, provided that State was a Contracting State to this Protocol at the date of the incident.

3. The sums referred to in paragraph 2 shall be arrived at by dividing the relevant total amount of contributions required by the total amount of contributing oil received in all Contracting States in the relevant year.

4. The annual contribution shall be due on the date to be laid down in the Internal Regulations of the Supplementary Fund. The Assembly may decide on a different date of payment.

5. The Assembly may decide, under conditions to be laid down in the Financial

avgiftspliktig olja som den avgiftsskyldige under föregående kalenderår mottagit i ifrågavarande stat, och

b) i den utsträckning avgiften är avsedd att användas till betalning av fordringar som avses i punkt 1 i b, på grundval av ett bestämt belopp per ton avgiftspliktig olja som den avgiftsskyldige mottagit under kalenderåret före det då ifrågavarande olycka inträffade, om denna stat vid tidpunkten för olyckan var part i detta protokoll.

3. De belopp som avses i punkt 2 erhålls genom att dela det sammanlagda avgiftsbelopp som erfordras med den sammanlagda mängden avgiftspliktig olja som mottagits i alla fördragsslutande stater under ifrågavarande år.

4. Årsavgiften förfaller till betalning enligt vad som bestäms i den kompletterande fondens interna reglemente. Församlingen får besluta om ett annat datum för betalningen.

5. Församlingen får besluta, enligt vad som fastställts i den

Regulations of the Supplementary Fund, to make transfers between funds received in accordance with paragraph 2(a) and funds received in accordance with paragraph 2(b).

kompletterande fondens ekonomiska reglemente, att överföra medel mellan de fonder som upprättats enligt punkt 2 a och 2 b.

Article 12

Artikel 12

1. The provisions of Article 13 of the 1992 Fund Convention shall apply to contributions to the Supplementary Fund.

1. Bestämmelserna i artikel 13 i 1992 års fondkonvention tillämpas på avgifter till den kompletterande fonden.

2. A Contracting State itself may assume the obligation to pay contributions to the Supplementary Fund in accordance with the procedure set out in Article 14 of the 1992 Fund Convention.

2. En fördragsslutande stat kan själv ta på sig skyldigheten att betala avgifter till den kompletterande fonden i enlighet med det förfarande som anges i artikel 14 i 1992 års fondkonvention.

Article 13

Artikel 13

1. Contracting States shall communicate to the Director of the Supplementary Fund information on oil receipts in accordance with Article 15 of the 1992 Fund Convention provided, however, that communications made to the Director of the 1992 Fund under Article 15(2), of the 1992 Fund Convention shall

1. De fördragsslutande staterna skall underrätta direktören för den kompletterande fonden om mottagande av olja i enlighet med artikel 15 i 1992 års fondkonvention, varvid underrättelser till direktören för 1992 års fond enligt artikel 15.2 i 1992 års fondkonvention även skall anses ha lämnats

be deemed to have been made also under this Protocol. enligt detta protokoll.

2. Where a Contracting State does not fulfil its obligations to submit the communication referred to in paragraph 1 and this results in a financial loss for the Supplementary Fund, that Contracting State shall be liable to compensate the Supplementary Fund for such loss. The Assembly shall, on the recommendation of the Director of the Supplementary Fund, decide whether such compensation shall be payable by that Contracting State.

Article 14

1. Notwithstanding Article 10, for the purposes of this Protocol there shall be deemed to be a minimum receipt of 1 million tons of contributing oil in each Contracting State.

2. When the aggregate quantity of contributing oil received in a Contracting State is less than 1 million tons, the Contracting State shall assume the obligations that would be incumbent under this Protocol on any person who would be liable to contribute to the

2. Om en fördragslutande stat inte fullgör skyldigheten att lämna den underrättelse som avses i punkt 1 detta resulterar i ekonomisk förlust för den kompletterande fonden, är den staten skyldig att ersätta den kompletterande fonden denna förlust. Församlingen skall efter rekommendation från den kompletterande fondens direktör besluta om en sådan ersättning skall betalas av den fördragslutande staten.

Artikel 14

1. Utan hinder av artikel 10 skall vid tillämpningen av detta protokoll varje fördragslutande stat anses ta emot minst en miljon ton avgiftspliktig olja.

2. Om den sammanlagda mängd avgiftspliktig olja som tas emot i en fördragslutande stat understiger en miljon ton, skall de förpliktelser som skulle ha åvilat var och en som varit skyldig att bidra till den kompletterande fonden för olja som tagits emot inom den

Supplementary Fund in respect of oil received within the territory of that State in so far as no liable person exists for the aggregated quantity of oil received.

Article 15

1. If in a Contracting State there is no person meeting the conditions of Article 10, that Contracting State shall for the purposes of this Protocol inform the Director of the Supplementary Fund thereof.

2. No compensation shall be paid by the Supplementary Fund for pollution damage in the territory, territorial sea or exclusive economic zone or area determined in accordance with Article 3(a)(ii), of this Protocol, of a Contracting State in respect of a given incident or for preventive measures, wherever taken, to prevent or minimize such damage, until the obligations to communicate to the Director of the Supplementary Fund according to Article 13(1) and paragraph 1 of this Article have been complied with in respect of that

statens område, övertas av den fördragsslutande staten, i den utsträckning det inte finns någon person som är ansvarig för den sammanlagda mängd olja som tas emot.

Artikel 15

1. Om det i en fördragsslutande stat inte finns någon person som uppfyller kraven i artikel 10, skall den fördragsslutande staten, vid tillämpningen av detta protokoll, informera den kompletterande fondens direktör om detta.

2. Den kompletterande fonden skall inte betala ersättning för skada genom förorening inom en fördragsslutande stats territorium, territorialvatten eller exklusiva ekonomiska zon eller område som bestämts i enlighet med artikel 3 a ii i detta protokoll för en bestämd olycka eller för förebyggande åtgärder, var de än vidtas, för att förhindra eller begränsa sådan skada, innan skyldigheten att underrätta den kompletterande fondens direktör i enlighet med artikel 13.1 och punkt 1 i denna artikel har fullgjorts av den fördragsslutande staten för alla år före

Contracting State for all years prior to the occurrence of that incident.

The Assembly shall determine in the Internal Regulations the circumstances under which a Contracting State shall be considered as having failed to comply with its obligations.

3. Where compensation has been denied temporarily in accordance with paragraph 2, compensation shall be denied permanently in respect of that incident if the obligations to communicate to the Director of the Supplementary Fund under Article 13(1) and paragraph 1 of this Article, have not been complied with within one year after the Director of the Supplementary Fund has notified the Contracting State of its failure to report.

4. Any payments of contributions due to the Supplementary Fund shall be set off against compensation due to the debtor, or the debtor's agents.

denna olycka.

Församlingen skall i det interna reglementet fastställa under vilka omständigheter en fördragsslutande stat skall anses ha brustit i sina skyldigheter.

3. Om ersättning har vägrats tillfälligt i enlighet med punkt 2, skall ersättning vägras slutligt i fråga om den olyckan om skyldigheterna att underätta den kompletterande fondens direktör enligt artikel 13.1 och punkt 1 i denna artikel inte har fullgjorts inom ett år efter det att den kompletterande fondens direktör har underrättat den fördragsslutande staten om dess underlåtenhet att rapportera.

4. Alla avgifter som skall betalas till den kompletterande fonden skall räknas av från ersättning som skall betalas till gäldenären eller dennes företrädare.

**Organization and
administration****Organisation och
förvaltning***Article 16**Artikel 16*

1. The Supplementary Fund shall have an Assembly and a Secretariat headed by a Director.

1. Den kompletterande fonden skall ha en församling och ett sekretariat som leds av en direktör.

2. Articles 17 to 20 and 28 to 33 of the 1992 Fund Convention shall apply to the Assembly, Secretariat and Director of the Supplementary Fund.

2. Artiklarna 17–20 och 28–33 i 1992 års fondkonvention skall tillämpas på församlingen, sekretariatet och den kompletterande fondens direktör.

3. Article 34 of the 1992 Fund Convention shall apply to the Supplementary Fund.

3. Artikel 34 i 1992 års fondkonvention skall tillämpas på den kompletterande fonden.

*Article 17**Artikel 17*

1. The Secretariat of the 1992 Fund, headed by the Director of the 1992 Fund, may also function as the Secretariat and the Director of the Supplementary Fund.

1. Sekretariatet för 1992 års fond, som leds av direktören för 1992 års fond, får också fungera som sekretariat och direktör för den kompletterande fonden.

2. If, in accordance with paragraph 1, the Secretariat and the Director of the 1992 Fund also perform the function of Secretariat and Director of the Supplementary Fund, the Supplementary Fund shall be represented, in cases of conflict of interests between

2. Om sekretariatet och direktören för 1992 års fond också utför uppgifter enligt punkt 1 som sekretariat och direktör för den kompletterande fonden, skall den kompletterande fonden vid intressekonflikter mellan 1992 års fond och den

the 1992 Fund and the Supplementary Fund, by the Chairman of the Assembly.

3. The Director of the Supplementary Fund, and the staff and experts appointed by the Director of the Supplementary Fund, performing their duties under this Protocol and the 1992 Fund Convention, shall not be regarded as contravening the provisions of Article 30 of the 1992 Fund Convention as applied by Article 16(2) of this Protocol insofar as they discharge their duties in accordance with this Article.

4. The Assembly shall endeavour not to take decisions which are incompatible with decisions taken by the Assembly of the 1992 Fund. If differences of opinion with respect to common administrative issues arise, the Assembly shall try to reach a consensus with the Assembly of the 1992 Fund, in a spirit of mutual cooperation and with the common aims of both organizations in mind.

5. The Supplementary Fund shall reimburse the 1992 Fund all costs and expenses arising from administrative

kompletterande fonden företräddas av församlingens ordförande.

3. Den kompletterande fondens direktör och den personal och de experter som den kompletterande fondens direktör har utsett, skall när de fullgör sina uppgifter enligt detta protokoll och 1992 års fondkonvention inte anses ha brutit mot bestämmelserna i artikel 30 i 1992 års fondkonvention, som de tillämpas genom artikel 16.2 i detta protokoll, när de fullgör sina uppgifter i enlighet med denna artikel.

4. Församlingen skall sträva efter att inte fatta beslut som är oförenliga med beslut som har fattats av församlingen för 1992 års fond. Om olika meningar uppkommer rörande gemensamma förvaltningsfrågor skall församlingen söka nå enighet med 1992 års fonds församling i en anda av ömsesidigt samarbete och med de båda organisationernas gemensamma mål för ögonen.

5. Den kompletterande fonden skall till 1992 års fond återbetala alla kostnader och utgifter som 1992 års fond har

services performed by the 1992 Fund on behalf of the Supplementary Fund.

haft för administrativa tjänster vilka den har utfört för den kompletterande fondens räkning.

Transitional provisions

Artikel 18

Article 18

Övergångsbestämmelser

1. Subject to paragraph 4, the aggregate amount of the annual contributions payable in respect of contributing oil received in a single Contracting State during a calendar year shall not exceed 20% of the total amount of annual contributions pursuant to this Protocol in respect of that calendar year.

2. If the application of the provisions in Article 11(2) and (3) would result in the aggregate amount of the contributions payable by contributors in a single Contracting State in respect of a given calendar year exceeding 20% of the total annual contributions, the contributions payable by all contributors in that State shall be reduced pro rata so that their aggregate contributions equal 20% of the total annual contributions to the Supple-

1. Om inte annat följer av punkt 4, skall det sammanlagda beloppet av årsavgifter för avgiftspliktig olja som har tagits emot i en enskild fördragsslutande stat under ett kalenderår inte överstiga 20 % av det totala beloppet av årsavgifter enligt detta protokoll för det kalenderåret.

2. Om tillämpningen av bestämmelserna i artikel 11.2 och 11.3 leder till att det sammanlagda beloppet av avgifter som skall betalas av de avgiftsskyldiga i en enskild fördragsslutande stat för ett kalenderår överstiger 20 % av summan av årsavgifter, skall de avgifter som skall betalas av de avgiftsskyldiga i den staten minskas proportionellt så att deras sammanlagda avgifter motsvarar 20 % av den totala summan av årsavgifter till den kompletterande fonden för det

mentary Fund in respect of that year.

3. If the contributions payable by persons in a given Contracting State shall be reduced pursuant to paragraph 2, the contributions payable by persons in all other Contracting States shall be increased pro rata so as to ensure that the total amount of contributions payable by all persons liable to contribute to the Supplementary Fund in respect of the calendar year in question will reach the total amount of contributions decided by the Assembly.

4. The provisions in paragraphs 1 to 3 shall operate until the total quantity of contributing oil received in all Contracting States in a calendar year, including the quantities referred to in Article 14(1), has reached 1 000 million tons or until a period of 10 years after the date of entry into force of this Protocol has elapsed, whichever occurs earlier.

3. Om de avgifter som skall betalas av de avgiftsskyldiga i en fördragsslutande stat skall minskas enligt punkt 2, skall de avgifter som skall betalas av de avgiftsskyldiga i övriga fördragsslutande stater ökas proportionellt så att den totala summan av avgifter som skall betalas av de som är skyldiga att betala avgifter till den kompletterande fonden för kalenderåret i fråga kommer att uppgå till den summa av avgifter som har beslutats av församlingen.

4. Bestämmelserna i punkterna 1–3 skall tillämpas till dess att den totala mängden avgiftspliktig olja som har tagits emot i de fördragsslutande staterna under ett kalenderår, med de mängder som anges i artikel 14.1 inräknade, uppgår till 1 000 miljoner ton, dock längst till dess att tio år har gått från det att detta protokoll trädde i kraft.

Final clauses

Slutbestämmelser

*Article 19**Artikel 19*

*Signature, ratification,
acceptance, approval and
accession*

*Undertecknande, ratifikation,
godtagande, godkännande och
anslutning*

1. This Protocol shall be open for signature at London from 31 July 2003 to 30 July 2004.

2. States may express their consent to be bound by this Protocol by:

(a) signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or

(b) signature subject to ratification, acceptance or approval followed by ratification, acceptance or approval; or

(c) accession.

3. Only Contracting States to the 1992 Fund Convention may become Contracting States to this Protocol.

4. Ratification, acceptance, approval or accession shall be effected by the deposit of a formal instrument to that effect with the Secretary-

1. Detta protokoll skall stå öppet för undertecknande i London från och med den 31 juli 2003 till och med den 30 juli 2004.

2. En stat får uttrycka sitt samtycke till att vara bunden av detta protokoll genom

a) undertecknande utan förbehåll för ratifikation, godtagande eller godkännande, eller

b) undertecknande med förbehåll för ratifikation, godtagande eller godkännande följt av ratifikation, godtagande eller godkännande, eller

c) anslutning.

3. Enbart stater som är parter i 1992 års fondkonvention får ansluta sig till detta protokoll.

4. Ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning skall verkställas genom att ett formellt instrument för detta ändamål

General. deponeras hos general-
sekreteraren.

*Article 20**Artikel 20**Information on contributing
oil**Information om avgiftspliktig
olja*

Before this Protocol comes into force for a State, that State shall, when signing this Protocol in accordance with Article 19(2)(a), or when depositing an instrument referred to in Article 19(4) of this Protocol, and annually thereafter at a date to be determined by the Secretary-General, communicate to the Secretary-General the name and address of any person who in respect of that State would be liable to contribute to the Supplementary Fund pursuant to Article 10 as well as data on the relevant quantities of contributing oil received by any such person in the territory of that State during the preceding calendar year.

En stat skall innan detta protokoll träder i kraft för staten, när den undertecknar protokollet i enlighet med artikel 19.2 a, eller deponerar ett instrument som avses i artikel 19.4 i detta protokoll, och därefter årligen den dag som generalsekreteraren bestämmer, underrätta generalsekreteraren om namn och adress på personer som för den staten är skyldiga att betala avgifter till den kompletterande fonden enligt artikel 10. Staten skall också lämna uppgift om de mängder avgiftspliktig olja som tagits emot av en sådan person inom den statens territorium under det närmast föregående kalenderåret.

*Article 21**Artikel 21**Entry into force**Ikraftträdande*

1. This Protocol shall enter

1. Detta protokoll träder

into force three months following the date on which the following requirements are fulfilled:

(a) at least eight States have signed the Protocol without reservation as to ratification, acceptance or approval, or have deposited instruments of ratification, acceptance, approval or accession with the Secretary-General; and

(b) the Secretary-General has received information from the Director of the 1992 Fund that those persons who would be liable to contribute pursuant to Article 10 have received during the preceding calendar year a total quantity of at least 450 million tons of contributing oil, including the quantities referred to in Article 14(1).

2. For each State which signs this Protocol without reservation as to ratification, acceptance or approval, or which ratifies, accepts, approves or accedes to this Protocol, after the conditions in paragraph 1 for entry into force have been met, the Protocol shall enter into force three months following the

i kraft tre månader efter det att följande förutsättningar är uppfyllda:

a) När minst åtta stater har undertecknat protokollet utan förbehåll för ratifikation, godtagande eller godkännande, eller har deponerat sina ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument hos general-sekreteraren.

b) När generalsekreteraren har fått information från direktören för 1992 års fond om att de som är skyldiga att betala avgift enligt artikel 10 tog emot sammanlagt minst 450 miljoner ton avgiftspliktig olja under det närmast föregående kalenderåret med de mängder som anges i artikel 14.1 inräknade.

2. För de stater som undertecknar detta protokoll utan förbehåll för ratifikation, godtagande eller godkännande, eller som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till detta protokoll efter det att villkoren i punkt 1 har uppfyllts, träder protokollet i kraft tre månader efter det att staten har deponerat veder-

date of the deposit by such State of the appropriate instrument.

3. Notwithstanding paragraphs 1 and 2, this Protocol shall not enter into force in respect of any State until the 1992 Fund Convention enters into force for that State.

börligt instrument.

3. Utan hinder av punkterna 1 och 2 träder detta protokoll inte i kraft för en stat förrän 1992 års fondkonvention träder i kraft för den staten.

Article 22

First session of the Assembly

The Secretary-General shall convene the first session of the Assembly. This session shall take place as soon as possible after the entry into force of this Protocol and, in any case, not more than thirty days after such entry into force.

Article 23

Revision and amendment

1. A conference for the purpose of revising or amending this Protocol may be convened by the Organization.

2. The Organization shall convene a Conference of Contracting States for the

Artikel 22

Första mötet med församlingen

Generalsekreteraren skall sammankalla församlingens första möte. Mötet skall äga rum så snart som möjligt efter det att detta protokoll har trätt i kraft och i varje fall inte senare än trettio dagar efter ikraftträdandet.

Artikel 23

Revision och ändring

1. Organisationen får sammankalla en konferens för att revidera eller ändra detta protokoll.

2. Organisationen skall sammankalla en sådan konferens med de fördrags-

purpose of revising or amending this Protocol at the request of not less than one third of all Contracting States.

Article 24

Amendment of compensation limit

1. Upon the request of at least one quarter of the Contracting States, any proposal to amend the limit of the amount of compensation laid down in Article 4(2)(a), shall be circulated by the Secretary-General to all Members of the Organization and to all Contracting States.

2. Any amendment proposed and circulated as above shall be submitted to the Legal Committee of the Organization for consideration at a date at least six months after the date of its circulation.

3. All Contracting States to this Protocol, whether or not Members of the Organization, shall be entitled to participate in the proceedings of the Legal Committee for the consideration and adoption of amendments.

4. Amendments shall be

slutande staterna för att revidera eller ändra detta protokoll om minst en tredjedel av dem begär det.

Artikel 24

Ändring av begränsningsbelopp

1. På begäran av minst en fjärdedel av de fördragslutande staterna skall ett förslag till ändring av ansvarsgränserna enligt artikel 4.2 a genom general-sekretärens försorg sändas till alla medlemmar i organisationen och till alla fördragsslutande stater.

2. Ett förslag till ändring som sänts enligt ovan skall senast inom sex månader från översändandet lämnas över till organisationens juridiska kommitté för övervägande.

3. Alla stater som är parter i detta protokoll har, oavsett om de är medlemmar i organisationen eller inte, rätt att delta i juridiska kommitténs förhandlingar för övervägande och antagande av ändringar.

4. Ändringar skall antas

adopted by a two-thirds majority of the Contracting States present and voting in the Legal Committee, expanded as provided for in paragraph 3, on condition that at least one half of the Contracting States shall be present at the time of voting.

5. When acting on a proposal to amend the limit, the Legal Committee shall take into account the experience of incidents and in particular the amount of damage resulting therefrom and changes in the monetary values.

6.(a) No amendments of the limit under this Article may be considered before the date of entry into force of this Protocol nor less than three years from the date of entry into force of a previous amendment under this Article;

(b) The limit may not be increased so as to exceed an amount which corresponds to the limit laid down in this Protocol increased by six per cent per year calculated on a compound basis from the date when this Protocol is opened for signature to the date on

med två tredjedels majoritet av de fördragsslutande stater som är närvarande och som röstar i juridiska kommittén, med den ökning i antalet som föranleds av punkt 3, dock under förutsättning att minst hälften av de fördragsslutande staterna är närvarande vid omröstningstillfället.

5. När juridiska kommittén behandlar ett förslag till ändring av gränserna skall den ta hänsyn till inträffade olyckor och i synnerhet omfattningen av de skador som orsakats av dem samt till förändringar i penningvärdena.

6. a) Ändringar i gränserna med stöd av denna artikel får inte övervägas förrän detta protokoll har trätt i kraft och inte heller förrän tre år har förflutit från den dag en tidigare ändring med stöd av denna artikel har trätt i kraft.

b) Gränsen får inte höjas så att beloppet kommer att överstiga den gräns som lagts fast i detta protokoll ökat med sex procent per år, inklusive den procentuella höjningen från föregående år, räknat från och med den dag protokollet öppnades för undertecknande

which the Legal Committee's decision comes into force;

(c) The limit may not be increased so as to exceed an amount which corresponds to the limit laid down in this Protocol multiplied by three.

7. Any amendment adopted in accordance with paragraph 4 shall be notified by the Organization to all Contracting States. The amendment shall be deemed to have been accepted at the end of a period of twelve months after the date of notification, unless within that period not less than one quarter of the States that were Contracting States at the time of the adoption of the amendment by the Legal Committee have communicated to the Organization that they do not accept the amendment, in which case the amendment is rejected and shall have no effect.

8. An amendment deemed to have been accepted in accordance with paragraph 7 shall enter into force twelve months after its acceptance.

9. All Contracting States shall be bound by the amendment, unless they

till och med den dag juridiska kommitténs beslut träder i kraft.

c) Gränsen får inte höjas så att den med tre gånger överstiger den gräns som lagts fast i detta protokoll.

7. En ändring som har antagits i enlighet med punkt 4 skall av organisationen delges de fördragsslutande staterna. Ändringen skall anses godtagen när tolv månader har förflutit från underrättelsen om inte inom den tidsperioden minst en fjärdedel av de stater som var fördragsslutande stater då ändringen antogs av juridiska kommittén har underrättat organisationen om att de inte godtar ändringen. I sådant fall är ändringen förkastad och får ingen verkan.

8. En ändring som har godtagits i enlighet med punkt 7 träder i kraft tolv månader efter det att den godtogs.

9. Alla fördragsslutande stater är bundna av ändringen om de inte säger upp detta

denounce this Protocol in accordance with Article 26(1) and (2), at least six months before the amendment enters into force. Such denunciation shall take effect when the amendment enters into force.

10. When an amendment has been adopted by the Legal Committee but the twelve-month period for its acceptance has not yet expired, a State which becomes a Contracting State during that period shall be bound by the amendment if it enters into force. A State which becomes a Contracting State after that period shall be bound by an amendment which has been accepted in accordance with paragraph 7. In the cases referred to in this paragraph, a State becomes bound by an amendment when that amendment enters into force, or when this Protocol enters into force for that State, if later.

protokoll i enlighet med artikel 26.1 och 26.2, senast sex månader innan ändringen träder i kraft. En sådan uppsägning får verkan när ändringen träder i kraft.

10. En stat som blir fördragsslutande stat när juridiska kommittén har antagit en ändring men innan tolv månadersperioden för dess godtagande har löpt ut, blir bunden av ändringen om den träder i kraft. En stat som blir fördragsslutande stat efter den perioden blir bunden av en ändring som har godtagits i enlighet med punkt 7. I de fall som anges i denna punkt blir en stat bunden av en ändring när den träder i kraft eller när protokollet träder i kraft för den staten, om detta sker senare.

Article 25

*Protocols to the 1992 Fund
Convention*

1. If the limits laid down in

Artikel 25

*Protokoll till 1992 års
fondkonvention*

1. Om de ansvarsgränser

the 1992 Fund Convention have been increased by a Protocol thereto, the limit laid down in Article 4(2)(a), may be increased by the same amount by means of the procedure set out in Article 24. The provisions of Article 24(6), shall not apply in such cases.

2. If the procedure referred to in paragraph 1 has been applied, any subsequent amendment of the limit laid down in Article 4(2), by application of the procedure in Article 24 shall, for the purpose of Article 24(6)(b) and (c), be calculated on the basis of the new limit as increased in accordance with paragraph 1.

som fastställts i 1992 års fondkonvention har höjts genom ett protokoll till konventionen, får den ansvarsgräns som anges i artikel 4.2 a höjas med samma belopp med tillämpning av förfarandet i artikel 24. I sådana fall skall inte bestämmelserna i artikel 24.6 gälla.

2. Om det förfarande som punkt 1 hänvisar till har tillämpats, skall en efterföljande ändring av den ansvarsgräns som har lagts fast i artikel 4.2 med användning av förfarandet i artikel 24, vid tillämpningen av artikel 24.6 b och 24.6 c beräknas på grundval av de nya ansvarsgränser som höjts i enlighet med punkt 1.

Article 26

Denunciation

1. This Protocol may be denounced by any Contracting State at any time after the date on which it enters into force for that Contracting State.

2. Denunciation shall be effected by the deposit of an

Artikel 26

Uppsägning

1. Detta protokoll får sägas upp av en fördragslutande stat när som helst efter det att det har trätt i kraft för den fördragsslutande staten.

2. Uppsägning verkställs genom att ett instrument

instrument with the Secretary General.

3. A denunciation shall take effect twelve months, or such longer period as may be specified in the instrument of denunciation, after its deposit with the Secretary General.

4. Denunciation of the 1992 Fund Convention shall be deemed to be a denunciation of this Protocol. Such denunciation shall take effect on the date on which denunciation of the Protocol of 1992 to amend the 1971 Fund Convention takes effect according to Article 34 of that Protocol.

5. Notwithstanding a denunciation of the present Protocol by a Contracting State pursuant to this Article, any provisions of this Protocol relating to the obligations to make contributions to the Supplementary Fund with respect to an incident referred to in Article 11(2)(b), and occurring before the denunciation takes effect, shall continue to apply.

deponeras hos general-sekreteraren.

3. En uppsägning får verkan tolv månader efter deponeringen hos general-sekreteraren, eller den längre tidrymd som har angetts i uppsägningsinstrumentet.

4. En uppsägning av 1992 års fondkonvention skall anses innebära uppsägning av detta protokoll. En sådan uppsägning får verkan den dag då uppsägningen av 1992 års ändringsprotokoll till 1971 års fondkonvention får verkan enligt artikel 34 i det protokollet.

5. Utan hinder av att en fördragsslutande stat säger upp detta protokoll i enlighet med denna artikel, skall bestämmelserna i protokollet om skyldigheter att betala avgifter till den kompletterande fonden fortsätta att gälla för sådana olyckor som avses i artikel 11.2 b och som har inträffat innan uppsägningen träder i kraft.

*Article 27**Extraordinary sessions of the
Assembly*

1. Any Contracting State may, within ninety days after the deposit of an instrument of denunciation the result of which it considers will significantly increase the level of contributions for the remaining Contracting States, request the Director of the Supplementary Fund to convene an extraordinary session of the Assembly. The Director of the Supplementary Fund shall convene the Assembly to meet not later than sixty days after receipt of the request.

2. The Director of the Supplementary Fund may take the initiative to convene an extraordinary session of the Assembly to meet within sixty days after the deposit of any instrument of denunciation, if the Director of the Supplementary Fund considers that such denunciation will result in a significant increase in the level of contributions of the remaining Contracting States.

*Artikel 27**Extra möten med
församlingen*

1. Inom nittio dagar efter deponeringen av ett uppsägningsinstrument får varje fördragsslutande stat som anser att uppsägningen kommer att leda till en betydande höjning av avgifterna för de kvarvarande fördragsslutande staterna, begära att direktören för den kompletterande fonden sammankallar ett extra möte med församlingen. Direktören skall sammankalla församlingen att mötas inom sextio dagar från det att han tog emot denna begäran.

2. Direktören för den kompletterande fonden får på eget initiativ sammankalla församlingen till ett extra möte som skall hållas inom sextio dagar efter deponeringen av ett uppsägningsinstrument, om direktören för den kompletterande fonden anser att uppsägningen kommer att leda till en betydande höjning av avgifterna för de kvarvarande fördragsslutande staterna.

3. If the Assembly at an extraordinary session convened in accordance with paragraph 1 or 2 decides that the denunciation will result in a significant increase in the level of contributions for the remaining Contracting States, any such State may, not later than one hundred and twenty days before the date on which the denunciation takes effect, denounce this Protocol with effect from the same date.

Article 28

Termination

1. This Protocol shall cease to be in force on the date when the number of Contracting States falls below seven or the total quantity of contributing oil received in the remaining Contracting States, including the quantities referred to in Article 14(1), falls below 350 million tons, whichever occurs earlier.

2. States which are bound by this Protocol on the day before the date it ceases to be in force shall enable the Supplementary Fund to exercise its functions as

3. Om församlingen vid ett extra möte som sammankallats enligt punkterna 1 och 2 fastställer att uppsägningen kommer att leda till en betydande höjning av avgifterna för de kvarvarande fördragsslutande staterna, får var och en av dessa stater senast 120 dagar före den dag då uppsägningen får verkan säga upp detta protokoll med verkan från samma dag.

Artikel 28

Upphörande

1. Detta protokoll upphör att gälla när antalet fördragsslutande stater understiger sju, eller när den totala mängden av avgiftspliktig olja som tagits emot i de kvarvarande fördragsslutande staterna, med de mängder som anges i artikel 14 inräknade, understiger 350 miljoner ton, om detta inträffar tidigare.

2. Stater som är bundna av detta protokoll dagen innan det upphör att gälla skall möjliggöra för den kompletterande fonden att utöva sina funktioner enligt artikel 29 och

described in Article 29 and shall, for that purpose only, remain bound by this Protocol.

förblir endast för detta ändamål bundna av detta protokoll.

Article 29

Artikel 29

*Winding up of the
Supplementary Fund*

*Avveckling av den
kompletterande fonden*

1. If this Protocol ceases to be in force, the Supplementary Fund shall nevertheless:

(a) meet its obligations in respect of any incident occurring before the Protocol ceased to be in force;

(b) be entitled to exercise its rights to contributions to the extent that these contributions are necessary to meet the obligations under paragraph 1(a), including expenses for the administration of the Supplementary Fund necessary for this purpose.

2. The Assembly shall take all appropriate measures to complete the winding up of the Supplementary Fund, including the distribution in an equitable manner of any remaining assets among those persons who have contributed to the Supplementary Fund.

3. For the purposes of this

1. Om detta protokoll upphör att gälla skall den kompletterande fonden dock

a) infria sina förpliktelser för de olyckor som har inträffat innan protokollet upphörde att gälla, och

b) få utöva sin rätt till avgifter i den utsträckning som dessa avgifter är nödvändiga för att infria de förpliktelser som avses i a, inklusive de förvaltningskostnader som är nödvändiga för detta ändamål.

2. Församlingen skall vidta alla lämpliga åtgärder för att avveckla den kompletterande fonden, inklusive en rättvis fördelning av resterande tillgångar bland dem som har betalat avgifter till fonden.

3. Den kompletterande

Article the Supplementary Fund shall remain a legal person. fonden skall förbli en juridisk person i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.

*Article 30**Artikel 30**Depositary**Depositarie*

1. This Protocol and any amendments accepted under Article 24 shall be deposited with the Secretary-General.

1. Detta protokoll och de ändringar som godtagits i enlighet med artikel 24 skall deponeras hos generalsekreteraren.

2. The Secretary-General shall:

2. Generalsekreteraren skall

(a) inform all States which have signed or acceded to this Protocol of:

a) informera alla stater som har undertecknat eller anslutit sig till detta protokoll om

(i) each new signature or deposit of an instrument together with the date thereof;

i) varje nytt undertecknande eller ny deponering av ett instrument samt dagen för detta,

(ii) the date of entry into force of this Protocol;

ii) dagen för ikraftträdandet av detta protokoll,

(iii) any proposal to amend the limit of the amount of compensation which has been made in accordance with Article 24(1);

iii) ett förslag om ändring av gränsen för ersättningsbeloppet och som har gjorts i enlighet med artikel 24.1,

(iv) any amendment which has been adopted in accordance with Article 24(4);

iv) en ändring som har antagits i enlighet med artikel 24.4,

(v) any amendment deemed to have been accepted under Article 24(7), together

v) en ändring som anses ha godtagits med stöd av artikel 24.7, samt den dag då

with the date on which that amendment shall enter into force in accordance with paragraphs 8 and 9 of that Article;

(vi) the deposit of an instrument of denunciation of this Protocol together with the date of the deposit and the date on which it takes effect;

(vii) any communication called for by any Article in this Protocol;

(b) transmit certified true copies of this Protocol to all Signatory States and to all States which accede to the Protocol.

3. As soon as this Protocol enters into force, the text shall be transmitted by the Secretary-General to the Secretariat of the United Nations for registration and publication in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

ändringen träder i kraft enligt punkterna 8 och 9 i den artikeln,

vi) deponering av ett uppsägningsinstrument som rör detta protokoll samt dagen för deponeringen och den dag då uppsägningen får verkan,

vii) en underrättelse som krävs enligt någon av artiklarna i detta protokoll,

b) översända bestyrkta kopior av detta protokoll till alla stater som har undertecknat det och till alla stater som ansluter sig till detta protokoll.

3. Så snart som detta protokoll träder i kraft skall generalsekreteraren överlämna texten till Förenta nationernas sekretariat för registrering och offentliggörande i enlighet med artikel 102 i Förenta nationernas stadga.

Article 31

Languages

This Protocol is established

Artikel 31

Språk

Detta protokoll är upprättat

in a single original in the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish languages, each text being equally authentic.

DONE AT LONDON this sixteenth day of May, two thousand and three.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorised by their respective Governments for that purpose, have signed this Protocol.

i ett enda original på arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

Som skedde i London den 16 maj 2003.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

Resolution om en översyn av det internationella ansvarighets- och ersättningssystemet för oljeskador

Vid diplomatkonferensen den 12–16 maj 2003 i den Internationella sjöfartsorganisationen antogs i samband med 2003 års protokoll till 1992 års fondkonvention en resolution angående en översyn av det internationella ansvarighets- och ersättningssystemet för oljeskador till sjöss av följande innehåll.

”Diplomatkonferensen,

Som har antagit 2003 års protokoll till 1992 års internationella konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja (hädanefter benämnd ”Protokollet”) i syfte att upprätta 2003 års internationella kompletterande oljeskadefond (hädanefter benämnd ”den kompletterande oljeskadefonden”),

Som erinrar om det mandat som utfärdats av församlingen i 1992 års internationella oljeskadefond (i det följande benämnd ”1992 års fondförsamling”) rörande behovet av och möjligheterna till ytterligare förbättringar av det internationella ersättningssystem som tillskapats av 1992 års internationella konvention om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja (i det följande benämnd 1992 års ansvarighetskonvention) och 1992 års internationella konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja (i det följande benämnd 1992 års fondkonvention),

Som konstaterar att de stater som är parter i 1992 års fondkonvention också är parter i 1992 års ansvarighetskonvention (i det följande samfällt benämnda "1992 års konventioner"),

Som är medvetna om att 1992 års konventioner antogs för att skapa enhetliga internationella regler och förfaranden för avgörande av frågor om ansvarighet och att tillhandahålla rimlig ersättning i sådana fall,

Som inser behovet av att tillförsäkra att skälig och effektiv ersättning finns omedelbart tillgänglig för personer som lider skada som härrör från olyckor i samband med sjötransport av beständig olja som last i fartyg,

Som är uppmärksamma på de pågående undersökningarna som genomförs av 1992 års fondförsamling av kostnaderna för oljeutsläpp och förhållandet mellan fartygsägarens ansvar och bidrag från oljemottagare,

1. Anmodar 1992 års fondförsamling att fortsätta att överväga förbättringar av 1992 års ansvarighetskonvention och 1992 års fondkonvention,

2. Tillråder alla stater som är parter i 1992 års ansvarighetskonvention och i 1992 års fondkonvention att ge hög prioritet åt det pågående arbetet mot en övergripande revidering av 1992 års konventioner, och

3. Anmodar den Internationella sjöfartsorganisationen att överväga resultatet av överläggningarna i 1992 års fondförsamling och att vidta de lämpliga åtgärder som krävs."

Bestämmelserna i 2003 års fondprotokoll

Inledning

I denna bilaga görs en genomgång artikel för artikel av bestämmelserna i 2003 års fondprotokoll.

Bestämmelserna i 2003 års fondprotokoll

Artikel 1

Artikeln innehåller definitioner av för fondprotokollet centrala begrepp. Flertalet av dessa definieras inte direkt i fondprotokollet utan i 1992 års ansvarighetskonvention och fondkonvention men skall tillämpas i fondprotokollet med den innebörd begreppen har i dessa konventioner. Några begrepp är nya. Detta gäller bland annat begreppet ”styrkt fordran” (”established claim”).

Artikel 2

Artikeln *första punkt* anger att genom fondprotokollet upprättas en internationell kompletterande fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja. Bestämmelsen bygger på artikel 2 i 1971 års fondkonvention och 1992 års fondkonvention. Till skillnad från dessa bestämmelser anger inte fondprotokollets artikel 2 den kompletterande fondens syfte. Denna fråga regleras emellertid i artikel 4.

I *andra punkten* fastställs bland annat att den kompletterande oljeskadefonden i varje fördragsslutande stat skall erkännas som en juridisk person och enligt dessa staters respektive rättsordning kunna förvärva rättigheter och skyldigheter samt vara part i rättegång. Bestämmelsen har sin motsvarighet i artikel 2 i 1971 års fondkonvention och 1992 års fondkonvention.

Artikel 3

Denna artikel anger fondprotokollets geografiska tillämpningsområde. Bestämmelsen överensstämmer med artikel 3 i 1992 års fondkonvention som i sin tur bygger på artikel 3 i 1971 års fondkonvention. Motsvarande bestämmelse finns också i andra IMO-instrument såsom HNS-konventionen och bunkerkonventionen.

Artikel 4

I denna bestämmelse, som är en av de viktigaste i protokollet, regleras den kompletterande oljeskadefondens skyldighet att betala ersättning för oljeskada.

I artikelns *första punkt* anges att den kompletterande fonden skall betala ersättning till skadelidande som inte har kunnat få full ersättning för föroreningskada avseende ett krav som godkänts enligt reglerna i 1992 års fondkonvention, till följd av att den sammanlagda skadan överstiger, eller riskerar att överstiga, begränsningsbeloppet enligt artikel 4.4 i 1992 års fondkonvention.

Genom denna bestämmelse fastställs fondens kompletterande karaktär. Ersättning betalas bara om inte full ersättning har kunnat betalas enligt 1992 års fondkonvention och endast för sådana anspråk som har godkänts av den fonden, så kallade styrkta fordringar.

I den *andra punkten* anges under a den högsta sammanlagda ersättning som kan betalas enligt fondprotokollet och enligt

1992 års ansvarighetskonvention och 1992 års fondkonvention. Beloppet har bestämts till 750 miljoner särskilda dragningsrätter. Den kompletterande fondens "ansvarsbelopp" uppgår till skillnaden mellan detta belopp och vad som betalats enligt 1992 års konventioner.

Under b i denna punkt fastställs att det i särskilda dragningsrätter angivna begränsningsbeloppet skall räknas om till nationell valuta enligt närmare angivna grunder (jfr artikel 4.4 e i 1992 års fondkonvention).

Den *tredje punkten* upptar en bestämmelse som ger uttryck för principen att alla skadelidande skall behandlas lika. Bestämmelsen innebär att om de totala skadorna överstiger det belopp som anges i andra punkten a skall detta belopp fördelas på ett sådant sätt alla skadelidande får en lika stor andel av ersättningen. En motsvarande bestämmelse finns i 1992 års fondkonvention, se artikel 4.5.

I *fjärde punkten* fastställs att ersättning skall betalas endast för styrkta fordringar (detta begrepp definieras i artikel 1.8).

Artikel 5

I denna artikel regleras från vilken tidpunkt den kompletterande fonden skall börja betala ut ersättning till skadelidande. Det som utlöser den kompletterande oljeskadefondens inträde är församlingens i 1992 års oljeskadefond beslut att endast betala ut en på visst sätt proportionerad ersättning till de skadelidande. Församlingen i den kompletterande oljeskadefonden skall därefter ta ställning till om och i vilken utsträckning den kompletterande fonden skall betala den del av ersättningen som inte fått täckning enligt 1992 års konventioner.

Artikel 6

Artikelns *första punkt* innehåller en preskriptionsbestämmelse, som innebär att ett anspråk mot den kompletterande oljeskadefonden preskriberas endast om det är preskriberat i förhållande till 1992 års oljeskadefond. Denna regel inverkar emellertid inte på vad som föreskrivs i artikel 15.2 och 15.3 enligt vilka regler rätten till ersättning kan upphöra tidigare (se nedan).

Den *andra punkten* föreskriver att ett anspråk som har riktats mot 1992 års oljeskadefond skall anses också som ett anspråk riktat mot den kompletterande oljeskadefonden. Den skadelidande behöver alltså inte bemöda sig om att ge in två ansökningar. Detta underlättar naturligtvis för den skadelidande.

Artikel 7

Artikel 7 anger vilken domstol som är behörig att pröva en talan om ersättning mot den kompletterande oljeskadefonden. Det har ansetts nödvändigt att processer mot den kompletterande oljeskadefonden hänvisas till de domstolar som är behöriga att pröva anspråk mot 1992 års oljeskadefond och mot fartygsägaren enligt 1992 års ansvarighetskonvention.

Genom den *första punkten* inkorporeras vissa bestämmelser i artikel 7 i 1992 års fondkonvention i protokollet. Detta innebär bland annat att talan skall väckas vid den domstol som är behörig enligt artikel IX i 1992 års ansvarighetskonvention, det vill säga i första hand domstolarna i skadestaten (jfr artikel 7.1 i 1992 års fondkonvention). Bestämmelsen innebär också att den kompletterande fonden kan inträda som part i en rättegång som inletts i enlighet med artikel IX i 1992 års ansvarighetskonvention mot fartygsägaren eller dennes försäkringsgivare (jfr artikel 7.4 i 1992 års fondkonvention). Slutligen betyder bestämmelsen dels att utom i de fall som särskilt angivits är den kompletterande fonden inte bunden av ett avgörande i en rättegång där den inte har varit part eller av en förlikning i vilken den inte har deltagit (jfr artikel 7.5 i 1992 års

fondkonvention), dels att parterna i en rättegång enligt 1992 års ansvarighetskonvention kan underrätta den kompletterande fonden om rättegången med verkan att den blir bunden av avgörandet i målet på så sätt att domstolens avgörande i saken inte får ifrågasättas av fonden, under förutsättning att fonden haft möjlighet att inträda i rättegången som part (jfr artikel 7.6 i 1992 års fondkonvention).

Vissa ytterligare behörighetsbestämmelser ges i *andra punkten*. Om talan förs mot fartygsägaren vid en domstol i en skadestat har enligt punktens *första mening* den domstolen exklusiv behörighet vid en talan mot den kompletterande oljeskadefonden. Om emellertid domstolsstaten inte är part i protokollet skall enligt *andra meningen* en talan mot den kompletterande fonden väckas vid en domstol i den stat där fonden har sitt huvudkontor (Storbritannien) eller i en stat som är part i protokollet och som är behörig enligt artikel IX i 1992 års ansvarighetskonvention. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 7.3 i 1992 års fondkonvention.

Det har vidare ansetts nödvändigt med en bestämmelse som tar fasta på det förhållandet att talan har väckts i en stat som är part i 1992 års fondkonvention men inte i protokollet. Enligt *tredje punkten* skall en talan mot den kompletterande fonden då, enligt kändens val, väckas antingen vid en domstol i den stat där den kompletterande oljeskadefonden har sitt huvudkontor eller vid en domstol i en fördragsslutande stat som är behörig enligt bestämmelsens första punkt.

I de frågor som regleras av denna bestämmelse har EG förvärvat exklusiv behörighet genom rådets förordning (EG) nr 44/2001 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I-förordningen).

Artikel 8

Artikeln innehåller regler om erkännande och verkställighet av domar som har meddelats mot fonden av en domstol som är behörig enligt artikel 7. I *första punkten* föreskrivs att varje sådan dom skall erkännas och verkställas i varje fördragsslutande stat i enlighet med artikel X i 1992 års ansvarighetskonvention och under förutsättning att domen inte är föremål för ordinära rättsmedel i ursprungsstaten. Erkännandet och verkställigheten av en dom är vidare underkastat protokollets regler om proportionering av ersättningen enligt artikel 4.3, det vill säga när de sammanlagda ersättningsbeloppen överstiger det begränsningsbelopp som gäller för den kompletterande oljeskadefonden.

Artikeln hänvisar som framgår till artikel X i 1992 års ansvarighetskonvention. Av detta stadgande följer att en dom inte skall erkännas, och följaktligen inte heller verkställas, om den erhållits genom svikligt förfarande eller om svaranden inte hade fått skäligt rådrum och en rimlig möjlighet att föra sin talan.

Genom Bryssel I-förordningen har EG exklusiv behörighet också i frågor om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Dess sakliga tillämpningsområde har således relevans för den nu behandlade artikeln. EU-staterna har enats om att det är nödvändigt att försöka upprätthålla Bryssel I-förordningen i vad gäller erkännande och verkställighet av domar också inom området för specialkonventioner. Till följd av detta har EU försökt verka för att åstadkomma en ordning som möjliggör en tillämpning av förordningen. Det är mot denna bakgrund bestämmelsen i *andra punkten* skall ses. Enligt denna föreskrift får de fördragsslutande staterna tillämpa andra regler för erkännande och verkställighet än de som meddelas i första punkten, givet att särreglerna har som resultat att domar erkänns och verkställs minst i samma utsträckning som enligt första punkten.

Bestämmelsen i andra punkten medger alltså att domar erkänns i vidare mån än som följer av första punkten medan det omvända förhållandet inte gäller.

Artikel 9

I artikeln finns bestämmelser om subrogationsrätt och regressrätt.

Enligt *första punkten* inträder den kompletterande oljeskadefonden i fråga om ersättning för föroreningskada som den har betalat enligt artikel 4.1 i den rätt som den som erhållit ersättning kan ha mot fartygsägaren eller dennes garant enligt 1992 års ansvarighetskonvention.

Den kompletterande oljeskadefonden har vidare enligt *andra punkten* rätt att inträda i de rättigheter vilka den person till vilken ersättning har betalats kan ha mot 1992 års oljeskadefond enligt 1992 års fondkonvention.

Det torde finnas flera fall då den kompletterande oljeskadefonden kan utnyttja sin subrogerade rätt mot fartygsägaren, eller dennes garant, eller 1992 års fond. Ett fall är det då 1992 års fond betalat ersättning på grund av att den bedömt att full ersättning inte kan betalas av fartygsägaren. Om inte heller 1992 års fonds begränsningsbelopp förslår kan den kompletterande fonden betala ersättning. Sjunger sedan det totala skadebeloppet kan den kompletterande oljeskadefonden med tillämpning av denna bestämmelse få tillbaka vad den betalat.

I *tredje punkten* slås fast att bestämmelserna i protokollet inte inverkar på den rätt till regress i förhållande till andra än de personer som anges i bestämmelsen. Den regressrätt som sålunda kan tillkomma den kompletterande fonden får inte vara mindre förmånlig än den regressrätt som kan tillkomma en försäkringsgivare för den till vilken ersättning har betalats.

Slutligen stadgas i *fjärde punkten* att om en stat eller myndighet har betalat ersättning enligt föreskrifter i nationell lag, inträder staten eller myndigheten i den rätt till ersättning

från den kompletterande oljeskadefonden som tillkommit den person som på detta sätt har erhållit ersättning.

Artikel 10

Artikeln inleder ett avsnitt i protokollet som handlar om avgifter till den kompletterande oljeskadefonden. Som tidigare har nämnts har staterna stannat för att låta den nya fonden finansieras på samma sätt som 1992 års oljeskadefond, det vill säga genom avgifter från oljemottagare i de stater som är medlemmar i fonden.

Artikeln bygger på artikel 10 i 1992 års fondkonvention. Likt denna konvention föreskriver protokollet att avgiftsskyldigheten åvilar envar fysisk eller juridisk person som under ett kalenderår har tagit emot mer än 150 000 ton sjötransporterad avgiftspliktig olja. Vad gäller bestämmelsen i övrigt kan hänvisas till redogörelserna i prop. 1973:140 s. 109 f och prop. 1994/95:169 s. 206 för 1971 respektive 1992 års fondkonvention.

Artikel 11

I denna artikel finns regler om beräkning av avgifter till den kompletterande oljeskadefonden. Artikeln är fransett några smärre justeringar identisk med artikel 12 i 1992 års fondkonvention. Det kan därför räcka med att här hänvisa till tidigare redogörelser för avgiftssystemet enligt 1971 års fondkonvention och 1992 års fondkonvention, se prop. 1973:140 s. 110 ff. och prop. 1994/95:169 s. 206.

Artikel 12

Genom hänvisningen i *första punkten* till artikel 13 i 1992 års fondkonvention inkorporeras dess regler om dröjsmål med

betalning av avgifter, om staternas ansvar i fråga om betalning av avgifter och om indrivning av avgifter.

I artikelns *andra punkt* föreskrivs att en fördragsslutande stat kan ta på sig skyldigheten att betala avgifter till den kompletterande oljeskadefonden. Detta skall ske med iakttagande av den ordning som föreskrivs i artikel 14 i 1992 års fondkonvention. Den bestämmelsen föreskriver bland annat att ett åtagande av en stat att betala avgifter skall vara skriftligt.

Artikel 13

Genom *första punkten* åläggs de fördragsslutande staterna att förse den kompletterande fondens direktör med information om mottagande av olja i enlighet med artikel 15 i 1992 års fondkonvention.

Underrättelser som lämnats till direktören enligt artikel 15.2 i 1992 års fondkonvention skall anses ha gjorts också enligt fondprotokollet. Detta innebär alltså att en oljemottagare inte behöver – i praktiken – lämna en underrättelse till 1992 års oljeskadefond och en underrättelse till den kompletterande oljeskadefonden. Detta underlättar naturligtvis både för den enskilde oljemottagaren och för fonderna.

I *andra punkten* finns en bestämmelse enligt vilken den stat som underlåter att underrätta direktören enligt första stycket och detta leder till förlust för den kompletterande oljeskadefonden är skyldig att ersätta denna förlust. Den kompletterande oljeskadefondens församling åläggs att på förslag av direktören avgöra om staten i fråga skall betala ersättning. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 15.4 i 1992 års fondkonvention.

Artikel 14

Denna artikel innehåller bestämmelser om att det i varje fördragsslutande stat skall anses ha tagits emot en viss minsta

mängd olja. Bestämmelsen har inte någon motsvarighet i 1992 års fondkonvention.

Enligt *första punkten* skall det i varje stat som är part i protokollet anses ha tagits emot minst 1 miljon ton avgiftspliktig olja. I den *andra punkten* slås fast att om den sammanlagda mängd olja som tas emot i en protokollsstat understiger 1 miljon ton övergår de skyldigheter enligt protokollet som skulle ha åvilat en oljemottagare på staten (se vidare här nedan).

Syftet med bestämmelsen är att ålägga varje stat en skyldighet att bidra med avgifter till fonden. Detta har ansetts motiverat med tanke på det mycket höga belopp som tillhandahålls av fonden. Den stat som önskar komma i åtnjutande av den extra försäkring som protokollet kan sägas utgöra skall enligt denna uppfattning också betala något för denna förmån. Bakom förslaget finns också i någon mån en tanke på förstärkt disciplin hos staterna i vad gäller iakttagande av systemets regler, men den tanken är mer framträdande i artikel 15 (se nedan).

Bestämmelsen innebär en nyhet också på det sättet att de fördragsslutande staterna åläggs avgiftsskyldighet. Som framgår av bestämmelsen är staten ansvarig i den mån det inte finns någon avgiftspliktig enligt artikel 10 som tar emot 1 miljon ton.

Artikel 15

Artikeln innehåller ytterligare bestämmelser om rapportering till den kompletterande oljeskadefonden men också om följderna av utebliven rapportering.

Genom *första punkten* införs ett åliggande för varje fondstat att om det inte finns någon mottagare av olja i sådan mängd som avses i artikel 10 informera direktören för den kompletterande oljeskadefonden om detta förhållande.

Såväl 1971 års som 1992 års oljeskadefond har under lång tid haft problem med att vissa stater inte inkommer med rapporter om mängden mottagen olja. Flera av dessa stater antas inte ta emot någon avgiftspliktig olja men andra tros göra det. Detta är naturligtvis besvärligt för fonderna eftersom det kan ifrågasättas

om avgiftsberäkningen blir riktig. Åtskilliga försök har gjorts att rätta till problemen, men framgången har uteblivit. Det har ansetts angeläget att dessa problem inte förs över till den nya fonden, i synnerhet som den kommer att hantera ansemliga belopp. Någon form av sanktionsmöjlighet har ansetts nödvändig.

Det är mot denna bakgrund bestämmelserna i *andra* och *tredje punkterna* skall ses. Av dessa bestämmelser följer att ingen ersättning skall betalas för skador i en stat som inte har fullgjort sina rapporteringsskyldigheter enligt artikel 13.1 och artikel 15.1. Om inte detta rättas till inom ett år skall ersättningen vägras permanent. Ett sådant beslut drabbar inte bara staten i fråga utan samtliga skadelidande i den staten, oberoende av medborgarskap och hemvist.

Enligt *fjärde punkten* skall betalning av utestående avgifter till den kompletterande fonden räknas av från ersättning till gäldenären som har förfallit till betalning.

Artikel 16

Denna artikel innehåller bestämmelser om den kompletterande oljeskadefondens organisation och förvaltning. Genom hänvisning inkorporeras en rad bestämmelser från 1992 års fondkonvention.

Av *första punkten* framgår att den kompletterande oljeskadefonden i likhet med 1992 års oljeskadefond skall ha en församling och ett sekretariat som leds av en direktör.

I den *andra punkten* föreskrivs att ett antal artiklar i 1992 års fondkonvention skall gälla den kompletterande oljeskadefondens församling, sekretariat och direktör. Det innebär följande för den kompletterande oljeskadefonden. Den skall ha en församling som är sammansatt av alla parter i fondprotokollet (jfr artikel 17 i 1992 års fondkonvention) och församlingens uppgifter skall bland annat vara att utnämna en direktör, att anta budget varje år och fastställa årliga avgifter samt att ge instruktioner till direktören och underställda organ om fondens förvaltning (jfr

artikel 18 i 1992 års fondkonvention). Församlingen skall hålla ordinarie möten varje år och vid behov också extra möten (jfr artikel 19 i 1992 års fondkonvention).

Den kompletterande oljeskadefondens sekretariat skall bestå av direktören och den personal som behövs för fondens förvaltning. Direktören är fondens ställföreträdare (jfr artikel 28 i 1992 års fondkonvention). Direktören samt den personal och experter direktören har anlitat skall inte ta emot instruktioner från enskilda stater eller något utomstående organ. De skall avstå från åtgärder som kan sätta deras ställning som internationella tjänstemän i fråga (jfr artikel 30 i 1992 års fondkonvention).

Varje medlem har en röst i församlingen. Med undantag för vissa typer av beslut sker beslutsfattande med enkel majoritet (jfr artikel 32 i 1992 års fondkonvention).

Slutligen föreskrivs i den *tredje punkten* att artikel 34 i 1992 års fondkonvention skall tillämpas i fråga om den kompletterande oljeskadefonden. Den bestämmelsen reglerar vissa frågor om skattefrihet för den kompletterande oljeskadefonden.

För en fullständig bild av vilka bestämmelser som skall gälla för den kompletterande oljeskadefonden hänvisas till texten i fondprotokollet och texten i 1992 års fondkonvention i relevanta delar.

Artikel 17

I artikeln finns närmare bestämmelser om den kompletterande oljeskadefondens förvaltning och organisation.

I *första punkten* fastställs att 1992 års fonds direktör och sekretariat också kan verka i dessa egenskaper för den kompletterande fonden. Detta har ansetts motiverat från praktiska utgångspunkter och bland annat för att en hel del effektivitetsvinster kan uppnås med ett sådant arrangemang samtidigt som det skapas goda förutsättningar för en enhetlig regeltillämpning. Regeln har sin förebild i artikel 36 quater i 1992 års fondkonvention.

Den *andra punkten* innehåller en regel om förvaltningen av den kompletterande oljeskadefonden i händelse av intressekonflikt med 1992 års oljeskadefond. Den kompletterande oljeskadefonden skall då företrädas av församlingens ordförande.

I artikelns *tredje punkt* har tagits in en bestämmelse som fastställer att när direktören samt den personal och experter han eller hon har anlitat utför sina åligganden enligt artikeln skall de inte anses handla i strid med artikel 30 i 1992 års fondkonvention som inkorporerats i protokollet genom dess artikel 16 (jfr artikel 36 quater c i 1992 års fondkonvention).

Enligt *fjärde punkten* skall den kompletterande oljeskadefonden sträva efter att inte fatta beslut som är oförenliga med beslut som har fattats av 1992 års oljeskadefond.

För den händelse de båda fonderna skulle ha avvikande uppfattningar i någon fråga skall den kompletterande fondens församling söka uppnå en samförståndslösning med 1992 års oljeskadefonds församling, varvid ledstjärnan skall vara de båda organisationernas gemensamma syfte.

Artikel 18

Artikeln innehåller bestämmelser om avgiftstak ("capping"), det vill säga en begränsning i skyldigheten att betala avgifter till den kompletterande oljeskadefonden under en övergångsperiod.

Idén om ett avgiftstak är inte ny. Också vid antagandet av 1992 års fondkonvention diskuterades denna fråga. Resultatet blev att en bestämmelse i ämnet togs in i konventionen som artikel 36 ter (se prop. 1994/95:169 s. 42 f.)

I artikelns *första punkt* föreskrivs att de sammanlagda avgifter som skall betalas för olja som har tagits emot i en protokollsstat inte får överstiga 20 % av den kompletterande oljeskadefondens totala behov av avgifter.

Om tillämpningen av artikel 11.2 och 11.3 leder till att de sammanlagda avgifter som skall betalas av oljemottagarna i en viss protokollsstat överstiger 20 % av det totala behovet av

avgifter, skall de avgifter som enligt dessa beräkningar faller på mottagare i den staten sättas ned med lika del så att de sammanlagda avgifterna uppgår till 20 % av de totala avgifterna till den kompletterande oljeskadefonden (*andra punkten*).

Vid en reduktion enligt *andra punkten* skall, stadgar den *tredje punkten*, den överskjutande delen fördelas mellan avgiftsskyldiga i övriga protokollsstater till lika del så att det avgiftsbehov som fastställts av församlingen kan tillgodoses.

I den *fjärde punkten* anges att avgiftsbegränsningen skall gälla till dess att mängden olja som har tagits emot i protokollsstaterna uppgår till 1 miljard ton, varvid också den mängd som anses mottagen enligt artikel 14.1 inräknas, eller, om det inträffar tidigare, 10 år har förflutit från det att protokollet trädde i kraft.

Artikel 19

Artikeln innehåller sedvanliga regler om undertecknande och tillträde.

Det kan anmärkas att innan EU-staterna kan underteckna och tillträda protokollet krävs bemyndigande av gemenskapen på grund av gemenskapens kompetens i fråga om domstols behörighet samt erkännande och verkställighet av domar.

Slutligen bör uppmärksammas regeln i *tredje punkten* att protokollet får tillträdas endast av stater som är parter till 1992 års fondkonvention.

Artikel 20

Artikeln ålägger en stat som uttryckt sin avsikt att bli bunden av protokollet på något av de sätt som anges i artikel 19 att vid deponering av tillträdesinstrument och årligen därefter, och till dess att fondprotokollet träder i kraft, rapportera till IMO:s generalsekreterare om den mängd avgiftspliktig olja som tas emot i staten. Denna bestämmelse gör det möjligt för IMO att

avgöra när förutsättningarna för protokollets ikraftträdande föreligger. Vidare är kännedom om mängden olja och vilka som tar emot avgiftspliktig olja viktig vid händelse av att fonden skulle behöva betala ut ersättning strax efter protokollets ikraftträdande.

Bestämmelser av motsvarande innebörd finns i artikel 36 quinquies i 1992 års fondkonvention (artikel 29 i 1992 års protokoll till 1971 års fondkonvention).

Artikel 21

Artikeln innehåller regler om protokollets ikraftträdande.

I *första punkten* föreskrivs att protokollet träder i kraft tre månader efter den dag då åtta stater har förklarat sin vilja att bli bundna av protokollet på något av de sätt som föreskrivs av artikel 19 och IMO:s generalsekretare fått uppgifter från direktören för 1992 års oljeskadefond att de personer som är skyldiga att betala avgifter enligt artikel 10 under det föregående året har tagit emot sammanlagt minst 450 miljoner ton avgiftspliktig olja, inkluderat de mängder som anges i artikel 14.1.

För en stat som tillträder protokollet efter den tidpunkt då villkoren för dess ikraftträdande har blivit uppfyllda, träder protokollet enligt *andra punkten* i kraft tre månader efter den dag då staten deponerade sitt tillträdesinstrument.

Slutligen fastställs i *tredje punkten* att protokollet, trots bestämmelserna i första och andra punkterna, inte träder i kraft för en stat innan 1992 års fondkonvention gjort det.

Artikel 22

I artikeln ges föreskrifter om församlingens första möte. Denna bestämmelse överensstämmer, så när som med någon redaktionell avvikelse, med artikel 36 i 1992 års fondkonvention.

Artikel 23

I artikeln ges regler för översyn och ändring av fondprotokollet. En konferens för detta ändamål får sammankallas av IMO (första punkten). IMO är skyldig att sammankalla en sådan konferens på begäran av minst en tredjedel av de fördragsslutande staterna (andra punkten). Bestämmelsen motsvarar artikel 36 quinquies i 1992 års fondkonvention (artikel 32 i 1992 års protokoll till 1971 års fondkonvention).

Artikel 24

Artikeln innehåller bestämmelser om ett förenklat förfarande för att ändra begränsningsbeloppet enligt fondprotokollet. En motsvarande bestämmelse finns i 1992 års ansvarighetskonvention (artikel 15) och i 1992 års fondkonvention (artikel 36 quinquies; artikel 33 i 1992 års protokoll till 1971 års fondkonvention). Det förenklade ändringsförfarandet i dessa instrument är utförligt beskrivet i prop. 1994/95:169 s. 40 f., vartill hänvisas. Nedan skall endast pekats på de delar av bestämmelsen som innehåller avvikelser i förhållande till 1992 års instrument.

Den första avvikelserna finns i *sjätte punkten a* där enligt protokollet ändringar enligt artikeln inte får övervägas tidigare än tre år från dagen för ikraftträdandet av en tidigare ändring enligt artikeln. I 1992 års konvention är tidsgränsen fem år.

Den andra skillnaden finns i *sjätte punkten b* där det föreskrivs att den procentuella höjningen skall beräknas från och med den dag protokollet öppnades för undertecknande. I 1992 års konventioner anges ett specifikt datum, nämligen den 15 januari 1993. Vidare fastställs i detta moment att sluttidpunkten för beräkningen av höjningen är dagen då den juridiska kommitténs beslut träder i kraft. 1992 års konventioner innehåller ingen bestämmelse om detta.

Ytterligare avvikelser finns i *sjunde* och *åttonde punkterna* där tiderna för när ett beslut om höjning skall anses ha godtagits

respektive träder i kraft har angivits till tolv månader efter dagen för underrättelse enligt fjärde punkten och tolv månader efter den dag då beslutet ansågs godtaget. I 1992 års konventioner gäller för dessa moment en tid om 18 månader vardera.

Som en följd av detta har i *tionde punkten* också tiden tolv månader angivits (också här gäller 18 månader enligt 1992 års konventioner).

Artikel 25

I artikeln ges bestämmelser om ändringar av begränsningsbeloppet enligt fondprotokollet efter en föregående ändring av begränsningsbeloppen i 1992 års fondkonvention genom protokoll.

I *första punkten* stadgas att om begränsningsbeloppen i 1992 års fondkonvention har höjts genom ett protokoll till konventionen, får begränsningsbeloppet i artikel 4.2 a i fondprotokollet ändras med tillämpning av det förenklade ändringsförfarandet i artikel 24. Begränsningsbestämmelserna i artikel 24.6 är inte tillämpliga i sådant fall.

Om en höjning av begränsningsbeloppen har företagits enligt artikelns första punkt, kan det vid någon tidpunkt därefter bli aktuellt att tillämpa förfarandet enligt artikel 24. För detta fall föreskriver den *andra punkten* att vid tillämpning av bestämmelserna i artikel 24.6 b och c skall beräkningen göras på grundval av de belopp som fastställts genom förfarandet i första punkten. Begränsningen till en sexprocentig höjning respektive tre gånger det belopp som anges i protokollet gäller således inte i detta fall.

Artikel 26

Artikeln behandlar uppsägning av fondprotokollet.

Första-tredje punkterna motsvarar med någon redaktionell justering artikel 34 i 1992 års protokoll till 1971 års fondkonvention (artikel 36 quinquies i 1992 års fondkonvention).

I enlighet med regeln att endast stater som är parter i 1992 års fondkonvention kan vara parter till fondprotokollet föreskrivs i *fjärde punkten* att en uppsägning av konventionen skall anses vara en uppsägning också av fondprotokollet.

Femte punkten slår fast att trots att en uppsägning har skett kvarstår skyldigheten att betala avgifter till den kompletterande oljeskadefonden i fråga om olyckor som inträffar innan uppsägningen har trätt i kraft (jfr artikel 36 quinquies i 1992 års fondkonvention).

Artikel 27

Artikeln innehåller regler om extra möten med församlingen. Dessa extra möten har en annan grund än de möten som avses i artikel 16.2 (som inkorporerar artikel 19.2 i 1992 års fondkonvention). Artikeln har en motsvarighet i artikel 35 i 1992 års protokoll till 1971 års fondkonvention (artikel 36 quinquies i 1992 års fondkonvention).

De nu aktuella extra mötena kan hållas på begäran av en enskild stat eller efter initiativ av direktören och motiveras av att en stats uppsägning av protokollet anses eller befaras få till följd att bördan för övriga stater att betala avgifter ökar påtagligt. Delar församlingen denna mening har varje stat möjlighet att säga upp protokollet inom 120 dagar innan den uppsägning som utlöst det extra mötet får verkan. En sådan efterföljande uppsägning får verkan samma dag som den första uppsägningen. Bestämmelsen skapar alltså en möjlighet för en stat att bli fri från sina traktatförpliktelser genom en form av förenklat uppsägningsförfarande.

Artikel 28

Artikeln innehåller regler om protokollets upphörande.

Enligt *första punkten* upphör protokollet när antalet fördragsslutande stater understiger 7 eller mängden avgiftspliktig olja som tas emot i de fördragsslutande staterna understiger 350 miljoner ton. Det förhållande som inträder tidigast gäller.

De stater som är parter i fondprotokollet dagen före dess upphörande skall enligt *andra punkten* göra det möjligt för fonden att fullgöra de uppgifter som anges i artikel 29 och skall för detta syfte, men endast för det syftet, vara fortsatt bundna av protokollet.

Motsvarande regler finns i artikel 36 i 1992 års protokoll till 1971 års fondkonvention (artikel 36 quinquies i 1992 års fondkonvention).

Artikel 29

Artikeln innehåller bestämmelser om likvidation av fonden när protokollet har upphört att gälla. Vid den tidpunkten kan naturligtvis ersättningsanspråk som härrör från olyckor som inträffade innan protokollet upphörde att gälla vara anhängiga och kräva handläggningsåtgärder. Vidare kan det finnas tillgångar i fonden som måste skiftas ut. Genom denna bestämmelse behåller fonden delar av sin rättsliga handlingsförmåga. Vidare åläggs församlingen att vidta nödvändiga åtgärder för att avsluta likvidationen och att skifta tillgångarna på ett rättvist sätt mellan de personer som har betalat avgifter till fonden.

Artikel 30

Genom denna artikel utses IMO:s generalsekreterare till protokollets depositarie. I artikeln anges vilka skyldigheter som åvilar generalsekreteraren i detta hänseende. Bestämmelsen har

sin motsvarighet i artikel 36 quinquies i 1992 års fondkonvention (artikel 38 i 1992 års protokoll till 1971 års fondkonvention).

Artikel 31

Artikeln anger protokollets språk, vilka alla är lika giltiga.